

Item in se reuersus egrotat & patrem se visitan-
 tem sceleris arguit. .lxv.
 Iosaphat ptra theoda verbor certame imit. .lxvi.
 Ibe eundē de stulta suoz sapientia ofudit. .lxvii.
 Theodas opūct? heremū p? nachoz petit. .lxviii.
 Rex ofilio arachis regnū cū filio diuidit. .lxix.
 Qualiter iosaphat se gessit in potestate regni &
 que fecit. .l.
 Qualiter patrem deus visitauit. .li.
 Qualitē fili? eū iftruxit & d' sacrofōte suscepit. .lii.
 Qualiter & ipse pater post cōuersionem se gessit
 & de morte eius. .liii.
 De substitutōe barachie & fuga iosaphat. .liiii.
 De reditu eius & ofirmatōe barachie i regnū. .lv.
 De fuga iosaphat in heremū. .lvi.
 De temptationib? quas ibi sustinuit. .lvii.
 De inuentione barlaam. .lviii.
 De mutua salutatione eoz & diunctu. .lix.
 Qualiter barlaā obitū suū ei nūciauit. .lx.
 De dormitione barlaam. .lxi.
 De visione iosaphat qua celestes māfiones ei ap-
 paruerūt. .lxii.
 De obitu eiusdem. .lxiii.
 De trālatōe vteusq; sacri corpis in india. .lxiiii.
 De sancto josima monacho. .lxv.
 Qualitē inueit sanctā mariā egiptiā cā i hēmo. .lxvi.
 Q' vidit eam orantē in aere subleu arā. .lxvii.
 Qualitē illa cepit ei nazare seriē vite sue. .lxviii.
 Qualiter beatam virginem apud filiū suū fidedi-
 ctricem pro se dedit. .lxix.
 Qualitē ad heremū pges ibi penitēciā egit. .lxx.
 Qualiter narzationem fmiuit & sacram omunio-
 nem petijt. .lxxi.
 Qualiter josimas recedens ad eam cum sacra cō-
 munionē redijt. .lxxii.
 Q' tercio reiciens eā sepeliuit. .lxxiii.
 De facta marina & ei? falsa accusatione. .lxxiiii.
 De penis q's pp' oficiētiā dei sustinuit. .lxxv.
 De sancta cufrosina que sexū suuz similiter inter
 monachos celauit. .lxxvi.
 Qualiter eius pater ab ipa nesciens cōsolationez
 accepit. .lxxvii.
 Qualiter tandē mortuā eam agnouit. .lxxviii.
 Documēta quozūdā patrū de mō viuēdi. .lxxix.
 De ptemptu uel amore pecunie. .lxxx.
 De amore solitudinis. .lxxxii.
 De luctu & opunctione. .lxxxiii.
 De silentio & locutione. .lxxxiiii.
 De abstinentia. .lxxxv.
 De simplicitate & humilitate. .lxxxvi.
 De patientia. .lxxxvii.
 De pace fraterna. .lxxxviii.
 De stabilitate & pserantia. .lxxxix.
 De pusillanimitate & incōstantia. .xc.
 De psumptione & iactantia. .xci.
 De fugienda inani gloria. .xcii.
 De ira cauenda. .xciii.
 De stēptu temerario fratris tēptati ul' lapsi. .xciiii.
 De suspitione & de detractione. .xcv.
 De temptatione demonū. .xcvi.
 De temptatione carnis. .xcvii.
 Adhuc de eodem. .xcviii.
 De utilitate temptationis. .xcix.
 De remedijs ptra impetū pue cogitōis. .c.
 ¶. I. ¶. De rege auemur & eius edictō
 contra chzistianos. ¶. Iohannes damascenus.

Vit in india rex quidaz
 nomie auemur diues &
 potens. & in bellis strē
 nuus. omnibnsq; mūdia
 libus successib? glorio-
 sus. sm animā vero mul-
 tis malis suffocatus. &
 ydoloꝝ seruituti dedit?
 Cūq; in multis delicijs
 viueret. vnū erat sterilitatis malū qd eius leticiā
 minuebat. & cor eius affligebat. Nam filios habe-
 re nō poterat. Genus autē xpianoz & monachoz
 multitudines in terra illa angelicā vitam ducen-
 tes. in gratia dei pficiebant. regis culū vilipen-
 dentes. & pzoꝝsus mīmas eius non formidantes.
 Multi quoq; pro xpō mortē stiebant. eternā bea-
 titudinem desiderantes. Vnde & sine timore pōi-
 cabant. nichilq; aliud nisi xp̄m in ore habebant.
 Multi quoq; doctrinā suscipiebāt. adeo ut quidā
 nobiliuz. ac senatoꝝ omnia relinquentes monachi
 fierent. Rex autē ut hoc audiuit. furore succensus
 edictū ilico posuit. omnē xpianū coartari. ut ne-
 garet fidem xp̄i. nouas cōtra eos tormentoz spe-
 cies excogitans. nouos mortū modos eis mīmans
 Tūc alij tormēta timentes. execrabili pcepto obe-
 diebant. Alij palā in facie regis impietate redar-
 guentes. p martiriū vitā fmiebant. Alij se in solis
 tudinib? & montib? abscondebant. ¶. II.
 ¶. De ei? archisatrapa facto moācho q' eū ofudit.
 Vnc quidā regis archisatrapa. qui mag-
 tudine & forma & anime constantia ab
 omnib? alijs differebat. Videns impie-
 ratem & vafaciens huic vane glorie. monachoz
 ppositis se omiscuit. ac montū deserta petēs. ibi
 ieiunijs. vigilijs. & diuinis meditationib? intent?
 fuit. Qd cū audiuit rex de amico pposito. doluit. cō-
 tra monachos autē amplius in iram exarsit. Misit
 itaq; nūcios qui eos vbiq; quesierūt. donec in de-
 fertis inuentū pphendentes. tribunali regis exhib-
 uerūt. Quē rex in paupere & asperissimo vestitū
 tu videns. dura anochoreseos ouersatōe macera-
 tum. tristitia repletus ait ad eum. O stulte & mē-
 tis poite. cur honore tuū in otumeliā cōmutasti.
 & ludū pueroꝝ teipm ostituisi. nostreq; amicis
 sic & fiducie oblitus. & nec ppzioꝝ filioꝝ miser-
 tus. ptra ipaz naturā insurrexisti. Vt qd hoc feci-
 sti & omnib? diis hoīem qui dicit hiesus ptulisti
 Hoc audiens homo dei hilariter respōdit. O rex
 si rationē a me audire vis. inimicos tuos eūce de
 medio ptoꝝii. & tūc respondebo tibi. Illis nanq;
 p'sentib?. nullus a me tibi sermo reddet. ppter ra-
 tionē vero torque. occide. & fac qd vis. michi mū-
 dus crucifixus est. & ego mūdo. Rege autē dicēte
 qui sūt inimici quos de medio pellere iubes. Ait
 vir sanctus. Ira & ocupiscentia. Nam ocupiscentia
 in nobis opaē voluptateꝝ. & incitat. Ira vero
 destruit. Abscedant igitē ista & assideant ad au-
 dientia dicendoꝝ ad iudiciū equitas & prudētia.
 Cūq; rex eius petitioni anueret. Ait ille. Gra-
 tias ago deo per hiesū xp̄m. quia eruit me de lacu
 miserie & de luto fecis. & ostendit michi viā opē
 diosam & facileꝝ p quā in hoc fragili corpore pos-
 sum angelicā ducere ouersationē. p'sentiū otēnnē
 do vanitate. Cum em̄ oīm principale bonū a nob.
 amputare otendis. id ē pietate. & deū deserere.
 qd damnis omnib? est pferenduz. quomō tibi in
 hoc omuicare possum? & nō mag' ecōtra amicitia

& honore & filioꝝ affectuꝝ. & si quid aliud erat negabimꝰ. Videmꝰ em̄ te ingrātū esse deo. qui & ip̄m tibi esse & respirare prebuit. qui celos & terram stabilivit. hoīemqꝫ formavit. & immortalitate dotavit. Ac regem cūctoꝝ que in terra sūt ostendit. Ip̄m qꝫ a dyabolo voluptate deceptū. & omnibꝰ his bonis p̄uatū. morte crucis sue redimēs. in pristina libertate restituit. Tu autē eū respicis. & in eius cruce offendis. totus delicijs corporalibus deditus. & exterminandis subditꝰ passionibꝰ & ydoloꝝ errore pollutꝰ. Scito igitꝰ qꝫ nō acquiescam tibi. neqꝫ meū benefactorē & saluatorē negabo. Etā si me bestijs deuorandum p̄icias. vel gladio & igni tradas. qđ nūc est tue potestatis. Nō em̄ mortē timeo. nec p̄sentia amo. quozū leticie & exultationi omnis copulat doloꝝ & tristitia. His ab eo dictis. rex ait. Vndiqꝫ miser tuū p̄ditōꝝ meditatꝰ. ad hāc (ut arbitroꝝ) es fortuna p̄uictꝰ. Acuisi em̄ mentē & linguā tuā. ut hanc effunderes fatuā & vanā fabulationē. Sed nisi in principio sermonis p̄misisses tibi. qđ de medio p̄silio irā remouerem. nūc itaqꝫ igni carnes tuas tradereꝝ. Quoniā vero anticipans me talibus circūuenisti sermonibꝰ. suffero mō tuā p̄ccitatē. qñ & p̄pter priorē meā erga te amicitia. Surge ergo & fuge ex oculis meis. ne ultra te videā & male te p̄dam. Tūc egressus vir dei secessit in desertū. stristatꝰ quidē qđ martiriū nō sustinuit. Martiriū tñ quoti die in p̄scentia tolerabat. pugnās aduersus principes & potestates. aduersus mūdi rectores tenebrarū harū. Tunc ampliꝰ rex iratus. p̄secutionē grauiorē p̄tra monachos meditāt. & ampliori honore cultores ydoloꝝ venerat & amat. **III.**

C. De ortu iosaphat & reclusionē eiꝰ ī palatio.

Inter hec nascitur ei filiꝰ pulcherrimꝰ. In cuiꝰ ortu gauisus valde. iosaphat eū nominauit. ac p̄ eo imolaturus & gratiaꝫ redditurus ad ydoloꝝ templa stultus abiit. atqꝫ ad pueri natalicia multitudines populozꝫ vndiqꝫ p̄regari fecit. Afferentes secū que sacrificio erāt ydonea. sicut cuiqꝫ possibile erat. & regales dignitatem decebat. Tūc etiā puenerunt ad regē quasi lv. astrologi. quos accessitos ad se. rex edicere singulos rogabat. quid futurꝰ esset puer qui sibi natus erat. Illi vero plurima p̄ferentes dicebant. illū magnū esse futurꝰ in diuicijs & potētia. & sup̄gressuz omnes qui ante fuerūt reges. Vnꝰ autē de astrologis excellentior cūctis ait. Sicut ex his qui me docuerūt astroꝝ cursus valeo p̄dicere o rex. pueri huiꝰ p̄fectus qui nūc natus est tibi. nō in tuo erit regno. sed in alio meliori. & incōparabiliter eminentiori. estimo vero illū quā p̄sequimur xp̄ianoꝝ religionē fore suscepturꝰ. nec puto qđ sua spe ip̄e p̄uueat. Hoc dixit sicut olim balaā astrologia nō vera p̄nūciante. sed deo p̄ aduersarios ea que sunt veritatis significante. ut omnem impij excusationē adimeret. His auditis rex grauius ferens annūciationē hanc. tristitia illi leticia intercedit. In ciuitate itaqꝫ seorsū palatiū edificauit speciosissimū. & in ea cameras splendidas artificiosas atqꝫ operose p̄struxit. Ibiqꝫ puez posuit ad habitandū. Postqꝫ infantie impleuit etateꝝ. & inaccessiblei fore omnibꝰ imperauit. Pedagogos & mīstros illi cōstituit. iuuenēs etate & aspectu pulcherrimos. p̄cipiens illis ut nichil hozꝫ qđ in hac vita trīsticia generant. manifestuz illi facerent. nō mortē. nec senectutē. nec infirmitatē. nec paup̄-

ratem. nec aliquid aliud qđ eū stristaret. & leticia ei minuere posset. Sed omnia iocūda & delectabilia p̄ponerent. quatinꝰ his mens illiꝰ iocūdata & delectata. nichil om̄ino de futuris cogitare ualeret. Precepit etiā ut nec modicū verbū de xp̄o. & de eius dogmatibꝰ penitus audiret. hoc etem̄ magis oibus occultare ei cupiebat. astrologi metuens p̄nūciationē. Si quē vero ministrantiū ei in firmari p̄tigisset. hūc mox inde eicere. aliiū vero p̄ ip̄o floridū & sanū dabat. ut nichil oīno fedū uel enorme oculi viderent illius pueri. Precones itaqꝫ p̄ vniuersas regiones p̄cepit discurrere. clamantes ut nullus omnino post tres dies hozū monachozꝫ inueniret. Si autē aliqui post tres dies inuenirent. p̄ ignē & gladiū p̄derent. **III.**

C. De amico regis quē ip̄e in dolo temptauit.

Interca vir quidā inter p̄mos illiꝰ regni p̄sollebat pius fide. & salutis sue sollicitus. sed p̄p̄ timorē regis latebat. Cūqꝫ aliquādo cū rege ad venationē egressus esset singulariter ambulans. inuenit hoīem in loco quodā neōroso in terrā p̄iectū & male tēctū. hūc pedē a bestia stritū. Qui videns eū p̄tereuntem. rogabat ne p̄transiret illū. sꝫ miserē ei in tāto magno euetū. & in suā domū deferret aduiciens. qꝫ nō in utiliter tibi & omnino inefficaciter inuentus suꝫ inquit ego. Ego em̄ medicus sū verboꝝ. Si enim aliquādo in verbis aut colloquijs leatur aliquis aut in tribulatione inueniat. agruis medelis ista curabo. ne amplius morbzꝰ succrescat. Igitꝰ religiosus vir ille qđ dictū fuerat pro nichilo p̄putauit. Illū vero p̄pter mandatū dei adducere in domum suā fecit. & p̄petenter curā ei exhibuit. At vō inuidi homines ac maliciosi derogant viro apud regem. qꝫ nō tantū illius amicitia obliuiscens negavit deozꝫ cultū. & ad fidem xp̄ianoꝝ declinauit. sed etiā mala medicāe aduersus ip̄iꝰ regnū & turbam p̄uertens atqꝫ sollicitans. & libimet cūctos p̄silians. Sed si vis inquit certus fieri nichil nos fictū dicere. voca eū seorsū. & dic temptādo vel te derelinquere paternā sectam & gloriā regni & xp̄ianū fieri. & monachicū sumere habitū queꝫ quondā p̄secutus es. Rex vero erga se viri amicitiam non ignorans. derogationē falsam putauit. Rem tamen exanimare voluit. Vnde aduocās eū seorsū. ait ei temptans. Nosti o amice quāta mala ostendi monachis & omnibus xp̄ianis. Nūc vero penitentia ductus sup̄ hoc & despiciēs p̄ntia spe illiꝰ immortalis regni qđ predicāt. ad aliā futurā vitam cupio p̄tingere. Nam p̄sens morte vtiqꝫ amputabiē. nec aliter hoc p̄sequi potero nisi xp̄ianus fiam. & abrenūcians regno meo. & ceteris delectationibꝰ & iocūdatibꝰ huiꝰ vite. heremitas & monachos requirā p̄bicūqꝫ sint. quos iniuste p̄secutus sum illisqꝫ me admisceā. Ille vero ut hoc audiuit dolū nō intelligens. p̄p̄ctus animo & lacrimis p̄fusus simpliciter respōdit. Rex in eternū viue. cōsiliū em̄ bonū & salutare repensit. Quia & difficile est ad inueniendū regnū celoꝝ. attamē omni virtute est querendū. Nam qui querit inuenit illud. Delectatio vero p̄sentū et si in p̄senti iocūda sit & delectet. tamen bonū est illā abiicere. Nam in ip̄o suo esse nō est. et qđ letificat sepe p̄liciter rursus stristat. Nam d ulcedo quidē hozꝫ t̄palis. dolores vero p̄hēnes. xp̄ianoꝝ vero labor temporalis est. dulcedo vero & satietas eterna. Dirigat ergo regis bona volūtas. bonuz vero &

Fragment of text from the reverse side of the page, partially obscured by a binding strip.

nimis bonum est corruptibilia eternis commutare.
Rex autē ut audiuit ista. valde tristatus est. et
 puit tamen iram. **C.V. C. Qualiter con-**
tilio infirmi iram regis placavit.

Ille autē cū agnouit regem grauiē verba
 sua cōcepisse. & q̄ in dolo temptauerat
 eū. reuertit̄ ad domū suā tribulabat̄. atq̄
 grauabat̄. hesitans quali modo delireret regez. &
 euaderet immēs sibi periculuz. in somnem itaq̄
 totā noctē ducens. in memoriā venit ei homo qui
 pedem lesū habuerat. Cui ad se adducto ait.
Remisecor q̄ dixeris te verboz medicū ac p̄cur-
ratozem esse malozū. & p̄tinuo narrauit ei. quam
apud regē ab initio amicitia obtinebat. & paulo
ante p̄positū sibi ab ip̄o rege fraudulentuz collo-
quū. His auditis pauper ille deliberans in semet
ip̄o ait. Surge ergo & tonde comam. & exuendo
vestimenta ista splendida ciliciū indue. sūmoq̄ di-
luculo accede ad regē. Illo vero interrogante q̄d
sibi vult habitus iste. respōdebis p̄ his que hester
na die locutus es o rex. ecce ego assū paratus se-
quit̄ te p̄ viā qua desideras ambulare. Nam & si de-
licie sunt amabiles & iocunde. nō p̄tingat michi
his post te p̄frui. virtutis em̄ viā qua itur? es &
si difficilis est & aspera. tamen tecū exeuntī facil-
erit & plana & amabilis. Sicut em̄ socium me ha-
buiſti p̄sentū bonoz. sic & tristū habebis. ut etiā
futuroz sim p̄iceps tecū bonoz. Nobilis igiē vir
ille infirmi verba suscipiens. fecit iuxta q̄d ei locu-
tus est. Quē vidēs rex & audiens sup hoc vehe-
menter obstupuit. & erga se veraz viri intellexit
amicitiā. falsa quoq̄ que p̄tra eum dicta fuerant
agnoscens. ampliori honore & maiori fiducia pe-
tes se sublimauit eū. **C.VI. C. De duobz**
monachis martirizatis.

Terum rex egressus ad venanduz vidit
 duos monachos p̄ heremuz gradientes.
 quos ad se adduci p̄cepit. eosq̄ furibūde respiciē
 ens ait. Nō audistis erzonē & seductozes p̄cones
 meos clamātes ut nullus vestre supstitionis i hac
 regione post tres dies inueniret̄. alioq̄ igne cre-
 maret̄. Qui dixerunt. Ecce ut dixisti egredimur
 de tuis regionibz. sed longa imminente nobis viā
 p̄gendi ad fratres nostros. necesse habuimz cibuz
 emere ne fame deficeremus. Rex autē ait. Mortis
 minas metuēs. escāz mercimonijs nō adhibet stu-
 diū. Responderūt illi. Et qui sūt illi qui mortem
 timent. nisi qui nullū bonū in futuro sperātes. p̄-
 sentibz radicibus inherēt. Nos autē qui munduz
 p̄tempſimz. p̄pter xpm̄ nec mortē timentz. nec p̄n-
 tia diligimz. sed futura desideramz. Tūc rex eos
 argumento p̄phendere volens ait. Si mortem nō
 timetis. cur fugā arripuistis. Ac illi. Nō mortem
 a te minatā timentes fugimz. sed tui miseremur.
 & ne maioris tibi causa damnatōis efficiamur. di-
 scedere cogitauimz. Ad hoc iratus rex. iussit eos
 igne cremari. & sic p̄ ignem adepti sunt coronam
 martirij. **C.VII. C. Qualiter iofaphat a**
patre obtinuit libertatē procedendi.

Ilius autē regis in parato sibi palatio in-
 accessibilis existens. ad etatē puenit ado-
 lescentie. omni ethiopū & p̄saz imbuz
 disciplina. questioneq̄ naturales doctozibz suis
 p̄ponebat. ita ut mirarent̄ de velocitate inge-
 nij eius & intellectu eius. & stuperet rex gratiā vul-
 tus eius & animi cōstantiā. Pensabat vero in se-
 metip̄o cur eū furoze inaccessibilem pater ei ad-

iudicauerat. & cur ad eū volenti ingredi nō p̄mit-
 tebat introire. tamen verebat̄ interrogare eū. **Sz**
 vnū ex pedagogis amabiliorē ceteris i p̄tē traxit
Interrogās cur se pater sic reclusisset. Adūgēsq̄
si hoc veraciter michi feceris manifestū. michi ca-
rus eris p̄c omibz. Pedagogz cūcta ei enucleatī
referauit. id est aduersus xpianos indictā a rege
p̄secutionē. & p̄cipue p̄tra heremitas. & quomō
fugati sūt. & qualia in natiuitate ei p̄nūciauerūt
astrologi. ne ergo eoz doctrinā audiens illā p̄po-
nēs nostre secte. nō multos tecū colloqui voluit.
sed nos p̄baros et fideles circa te p̄stituit. p̄cipiēs
nobis ne tibi aliquid triste notificaremz. Hoc ut
audiuit iuuenis nichil aliud appetijt loqui. Tetiz
gic ergo cor illi? sermo salutaris. & paracliti gra-
tia intellectuales ei? oculos aperire cepit ad ver-
rum p̄ductura deū. ut parebit inferius. Frequenē
vero pater eius ad videndū eū veniebat. nā excel-
lenti amore diligebat eū. Quadā autē die inuulit ei
filius. Discere a te cupio. q̄d est o dñe rex vnde
tristitia assidua & sollicitudo p̄tinua corrodit ani-
mā meā. q̄d sibi vult q̄ infra muros istos & por-
tas ocludens me. inaccessibilem p̄sus & incōtem-
plabile cūctis p̄stituit. Tunc pater ait. Nolo fili-
ut videas aliquid q̄d cor tuū possit amaricare. &
tibi leticiā amputare. In delicijs em̄ iugibz & gau-
dio phenni & hilaritate viuere te p̄ omne seculuz
desidero. Cui filius. bene scias dñe qm̄ isto modo
nō in gaudio & leticia viuo. sed in tribulatōe po-
tius & angustia multa intantū. q̄ & ip̄e cibus &
potus insipidus michi apparet. Videre em̄ deside-
ro que extra portas istas sūt omnia. Si ergo vis
ne doloribz deficiam. iube me quo voluero p̄ce-
dere ut animo queam delectari p̄templatōe rerū
quas hacten? nō vidi. tristatus est igiē rex p̄tē
talia. p̄pendebat em̄ qz si denegaret ei q̄d p̄cebat.
amplioris ei tristitie et sollicitudinis auctor existe-
ret. Tūc ait illi. Ego desiderio tuo satisficiam.

C.VIII. C. De leproso & ceco & sene
curuo quos in via vidit.

Alectos igiē equos adduci p̄tinuo. & ob-
 sequiū regale & ydoneū p̄cedere eū im-
 perans. quocūq̄ vellet p̄gere p̄misit. di-
 ligenter p̄cipiens ministris. ut nichil feduz in oc-
 cursū eius venire satagerent. & omne bonum &
 iocunduz sibi demonstrari. chorozq̄ plaudentes in
 canticis & omni genere musicoz euz antecedere.
 & varia delectationis spectacula facerēt. Ut his
 mens eius vacaret & iocūdaret. igiē sic frequen-
 tās p̄cellionis regis filius. vidit die quadā clā mi-
 nistris duos viros quoz vn? leprosus. alter cec?
 erat. Quos videns tristatus est animo. & dixit
 his qui secū erāt. Qui sūt isti. & qualis eoz aspe-
 ctus fedus. Illi nō valentes q̄d viderat occultare
 dixerūt. Passiones iste sunt humane. que ex mate-
 ria corrupta & corporis mala p̄plexione hoibz so-
 lent accidere. Et ait adolescens. Omnibz hoibus
 nūquid ista p̄tingere solent. Dicūt illi. Nō omni-
 bus. sed quibz subuertit̄ sanitas ex humoz maloz
 abūdantia. Rursus ergo interrogauit puer. Ergo
 noti sunt quos apprehensura sūt ista mala. aut in-
 diffimite & improuisse supueniūt. Ac illi. Et quis
 hominū agnoscere futura uel p̄uidere potest. hoc
 em̄ naturā supgrediē humanaz. Solisq̄ dijs here-
 ditariuz est immortalibz. Et cessauit puer interro-
 gare. Sup hoc ergo q̄d viderat doluit. & immu-
 rata est species vultus eius. p̄pter incōsuetudinē

rei. Post multos vero dies rursus egrediens reperit senem inueteratū dieꝝ multoꝝ rugatā habētem faciem. dissolutis brachijs. & deorsū inclinatū. & toto capite cano. carentē dentibꝫ. & balbutiendo loquentē. **E**t upefactꝫ igitꝫ assumit euz & ppius adducens interrogat discere cupiens visionis miraculū. p̄sentes autꝫ dixerūt. **I**ste iam extitit plurimozꝫ annoꝝ paulatimqꝫ imūta sibi virtute & egrotantibus mēbris. ad hanc quā cernis puenit miserā. **E**t quis est inquit huiꝫ finis. **R**esponderūt. **M**ors eū suscipiet. **E**t ille. **I**mminet ne omnibꝫ hominibꝫ istud. an aliquibus tantū. **R**esponderūt. nisi mors pueniens hinc hoīem transferat. impossibile est succedentibꝫ annis nō venire ad istius status experientā. **A**t ille. **I**gitꝫ in quot annis supuenit alicui. & si penitus mors imminet. vel nō est ars hanc euadendi. quin ad hāc pueniā miserā. **D**icunt ei in. lxxx. quideꝫ vel. c. annis ad hanc senectutē deueniūt hoīes. deinde moriunt. nec aliter fieri potest. **I**ngemiscens puer de p̄fudo corde ait. **A**mara est vita ista. & omni dolore & amaritudine plena. **S**i hec ita se habēt. quomō securus esse poterit aliqꝫ mortē incertā p̄stolādo. **C**uiꝫ aduentus nō tantū inuitabilis. sed incertꝫ est sicut dicitis. **E**t abiit intra se ista seruās & incessanter cogitās. & frequē habens memoriā. & ob hoc in doloribꝫ & defectioibꝫ cōtinuā habebat tristitiā. **D**icebat em̄ in semetip̄o. ergo ne me mors aliqꝫ apprehendet. **E**t quis erit memoriā mei faciens post mortē. tpe obliuioni omnia tradēte. & si moriens in nichilū dissoluatur. **A**ut est aliqꝫ alia vita. aliūqꝫ mūdus. **H**ec & his filia cogitans pallidus tabescebat. **I**n p̄sentia tamen patris quādo ad eū veniebat. hilaritatē fingebat & leticiam **D**esiderabat autꝫ et estuabat aliqꝫ qui posset cor eius certificare. & sermonē bonū auribꝫ eiꝫ infundere. **C**ūqꝫ sup hoc pedagogū p̄fatū cōsuleret. vtz scꝫ aliqꝫ talem cognosceret. **I**lle respondit. **D**ixi tibi iam quomodo pater tuꝫ sapientes & heremitas illos semp phantes de talibꝫ. **A**lios infemice. **A**lios p̄secutus est. **E**t nō agnosco mō talē quēqꝫ in hac regione remansisse. **I**lle autꝫ sup his tristatꝫ assilabat viro qui magnū thesaurū amiserat. & ad eius inquisitionē totam mentē p̄uertat.

C. IX. De aduentu barlaam ad eū sub umbra negociatoris.

AUte eo tpe quidāz monachus diuina sapiens. vita & sermone ornatus. qui i deserto terze sennaar cellā sibi fecerat. & huic barlaā nomen erat. **H**ic ergo reuelatōe diuinitus sibi facta cognouit. ea q̄ circa regis filiū agebant. **Q**ui egressus de heremo ad seculū descendit. & mutato habitu suo. vestimentis secularibꝫ indutus. ascendit nauem ad p̄tes indie p̄fecturus. & negociatorem se esse simulans. applicuit ad ciuitateꝫ in q̄ regis filius palatiū habebat. **I**biqꝫ diu omozatꝫ inq̄ rebat diligenter de eo. & de sibi misistrantibus. ut autꝫ didicit sup̄dictū pedagogū ceteris ei familia riorē esse. **A**ccedens seorsuz ad eū ait illi. **C**ognoscere te volo dñe mi. quonā ego negociator sum. & de remota regione valde huc veni. & est michi lapis p̄ciosus cui similis aliquādo inueniri nō possit. **R**ogo ut me introducas ad filiūz regis. & tradam illū ei. **V**aleat quippe & cecis corde. lumē cōferre sapientie. surdoꝝ aures aperire. mutis vocē reddere. & sanitate infirmatibꝫ exhibere. **S**tultis sapientiā dare. demones effugare. & totūz qd̄ bo-

num est & amabile largiter se possidenti tribuere **D**ixit ad euz pedagogus. lapides eximios & p̄ciosas margaritas mime tibi enarrare possū quot viderim. **H**abentes vero tales virtutes quales dixisti. neqꝫ vidi. neqꝫ audiui. tū ostende michi ipsum. & si est fm̄ verbū tuū. mox inferā hūc ad filiū regis. & honores q̄maximos & munera suscipies ab eo. **B**arlaā vero ait. **L**apis iste p̄ciosus euz p̄fatīs opationibꝫ & virtutibꝫ adhuc habet & istam virtutē. **N**ō valet eum p̄templari fortuito q̄ sanā nō habet oculoꝝ visionē & integrā. castū etiā corpus & nullo modo inquinatū. **S**i em̄ aliquis ista duo nō bene habet. temerarie respicit lapidē p̄ciosum istū. & ip̄am quā habet visibile virtutē & mētem p̄det. **C**ōsidero autꝫ oculos tuos nō sanos esse. & vereor ne visum quē habes amitteres. & ego tibi tantū mali auctor existerem. **F**iliū autꝫ regis vitam audiui ducere pudicam. & oculos pulcherrimos & sanos & dare vidētēs habere. **Q**uap̄pter illi istū thesaurū ostendere cōfessus sum. **T**u ergo nō negligēter de hoc disponas. neqꝫ re tali dñm tuūz priues. **I**lle autꝫ dixit. **S**i sic se ista habēt. noli michi lapidē ostendere. **I**n peccatis multis vita mea sorduit. neqꝫ visuz incolumen sicut dixisti habeo. & ingressus diligētē omnia filio regis annūciavit. **I**lle autꝫ ut hoc audiuit leticia quadā spiritali sensit cor suū aspiratū. & anima eius diuinitus illustrata est. **I**ussit itaqꝫ statim introduci virum. **Q**ui introiens salutauit eū. **T**ūc p̄cepit eum sedere. & pedagogū abscedere. **Q**uo recedente dixit iosaphat seni. **O**stende michi lapidē de quo quedā magnifica te dicere. meus narrauit pedagogus. **A**d quē barlaā. nisi p̄ziꝫ experimentū tue capiam prudentie. incōgruū est tibi hoc māsteriū reuelare. **A**it em̄ dñs meꝫ. **E**xite qui seminat seminare. & dū seminat. alia quidē ceciderunt secus viā. & venerūt volucres & comederunt illa. **S**i ergo terzā inuenero in te fructiferā & bonā. nō tardabo diuinū ibi semen seminare. & magnū misteriiū tibi reuelare. **D**ixit autꝫ ad eū iosaphat. **E**go quidem venerande senex. desiderio quodāz & amore incōprehensibili. quero sermonē audire nouū & bonū. qz intrinsecꝫ exardescit ignis fortiter vīs me & incitans me ad discēdas quasdā necessarias questionēs. **N**ō em̄ hactenꝫ hoīem reperi qui de his me potuerit instruere. **S**ed si inuenero sapientem aliqꝫ. & audiero ab eo verbū salutis. neqꝫ volucribꝫ pat estimo. siue bestiis dabo. neqꝫ petrosa neqꝫ spinosa terza apparebo. sed gratant accipiam. & sapienter seruabo. **T**u vero si tale quid nosti. nō abscondas a me. sed indica michi. **N**ā qz audiui te de terza longinqua venisse. sensit anima mea & bone spei factus suꝫ. qz p̄ te qd̄ iā diu desiderauī assequar. et idcirco mox ingredi feci te ad me. libenterqꝫ suscepi. quasi aliqꝫ de familiaribꝫ et coetaneis meis. si tamen nō de spe mea fallar.

C. X. Narratio eius de rege humili qui caute rephensorum arguit.

Vnc barlaā ait hoc benefecisti. dignūqꝫ regali magnificentie. qm̄ nō apparentis seu recōdite factꝫ es spei. **N**ā quidā rex fuit magnus et gloriosus. et factū est p̄cedēte illo in curru deaurato cū regali obsequio. obuiasse illi duos viros attritis et sordidis iduros vestibꝫ. atenuatā macie. et pallidas facies habentes. ut ergo rex vidit illos. defiliens p̄festim de curru. et in terram p̄cidens adorauit. et surgens amplexatus est eos.

et affectuose osculatus. Magnates vero illi? ac peccatores de hoc indignati sunt. arbitantes eum fecisse indigna regali gloria. non tamen ausi in facie illum reprehendere. germano fratri eius suggererunt ut ei loqueretur. ne tante excellentie dyadematis tantam inferat contumeliam. Qui cum fratri ista diceret. & eum humiliter reprehenderet. ei rex responsu dedit quod tunc ille non intellexit. Consuetudo autem erat illi regi quod sententiam mortis contra aliquem dictabat. preconem suum ante ianuam illius cum tabula huic officio deputata mittere. Cuius voce omnes cognoscebant mortis reum illum esse. Vespere igitur veniente. misit rex buccinam mortis tubicinare ante ianuam fratris sui. Quam cum audisset. ille de salute desperans. tota nocte sua disposuit. ac summo diluculo nigris et lugubris indutus vestibus cum uxore & filiis pergit ad fores palatii flens & lugens. Quae rex ad se ingredi fecit. & videns se lugentem ait. O stulte & insipiens. si tu sic timuisti preconem germani fratris tui aduersus quem te nichil deliquisse agnosces? Quomodo michi reprehensionem intulisti. quod in humilitate salutari & osculatus sum preconem dei mei. sonorabili tuba michi mortem significantes. & terribilem domini occursum. cum multa & magna meipsum peccasse conscius sum. Ecce denique tua arguens insipientiam isto versus modo. Nunc vero & illorum qui re ad mei miserunt reprehensionem stulticiam arguere curabo. & ita fratrem instrutum remisit domum. Praecipit autem fieri delignis quatuor arcellas. & duas quidem vndique auro cooptas. ossaque mortuorum potentiam mittens in eis. aureis obfirmavit seris. Alias vero pice duas & bitumine liniens. repleuit lapidibus preciosis. & inestimabilibus margaritis. & omnium unguentorum odoribus. funiculisque aluminis astrinxit. Deinde accersiri fecit reprobos suos. magnates scilicet illos & peccatores. & posuit ante eos ipsas quatuor arcellas ut estimarent. quanto quidem iste. quanto vero ille pretio sint dignae. Illi itaque deauratas magni pretii iudicauerunt. Ex pedis enim in ipsis dyademata regalia reponi. Quae vero illimitate pice & bitumine erant. vili quodam & exili pretio dignas dixerunt. Rex autem dixit ad illos. Sciebam & ego talia vos dicturos. exterioribus enim oculis exteriora cernitis. Et tamen non ita oportet facere. sed internis oculis intrinsecus recedite expedire videre. siue honorem. siue contumeliam. Et mox praecipit ut aperirent arcellas deauratas. ex quibus referatis dirus fetor exalauit. & fetidissimus visus est aspectus. Ait ergo rex. Iste typus est eorum qui splendore diuisi sunt & gloriosis induuntur vestibus. & potentia clari sunt. sed intrinsecus mortuis ac fetentibus malignisque operibus referti sunt. Deinde picatas bituminatasque precipiens dissolui & aperiri. cunctos qui aderant letificauit eorum que intus erant splendore & odore. Tunc ait ad illos. scitis quibus filiis sunt ista. humilibus illis qui vili operibus erant vestimentis. quorum vos exteriori attendentes habitu. contumeliam putastis. mea ante faciem eorum in terra adoracione. Ego vero intellectualibus oculis reuerentiam illorum & decorum consideras animarum. glorificatus sum quidem horum tactu. omnique corona & regali vniuersa purpura preciosiores istos existimaui. Illos igitur ita ostendens docuit. ne errarent in his quae foris apparent. sed interna attenderent. Secundum illud ita pius & sapienter regem. tu quoque fecisti. bona suscipiens me. que te non decipiet sicut ego estimo.

C. XI. C. Instructio iosaphat & cultus eius dei.

Dixit ad eum iosaphat. hec omnia benedixisti. Sed volo discere quis est dominus tuus. quem de semine illo in initio simonis dixisse asseruisti. Cui barlaam. Si vis dominum meum agnoscere. Ipse est unigenitus dei filius. rex regum & dominus dominantium. qui solus habet immortalitatem. & lucem habitat inaccessibilem. cum patre & spiritu sancto glorificandus. Non enim ego de illis sum qui multos istos deos inanimatos & surdos colunt. Sed unum agnosco & confiteor deum. in tribus personis glorificandum. patrem. scilicet & filio. & spiritu sancto. In una natura & gloria. & regno indiuiso. qui cuncta visibilia & invisibilia fecit de nichilo. Tunc iuxta series sacre historie narrauit ei qualiter deus creauit mundum. & qualiter dyabolus hominem inuidia seduxit ad ymaginem dei factum. Et qualiter crescente malicia hominum. deus induxit super terram diluuium. Qualiter etiam post diluuium homines multiplicati. & deum oblitiscunt. & in eorum profusum errorem dispersi sunt. Alij namque putauerunt cuncta sponte sua fieri. & sine prouidentia regi. Alij fortunam putauerunt. totum fato procedentes. Alij plures deos coluerunt viciosos. ut haberent eos vicioz suorum actores. quorum etiam formas figurantes statuas erexerunt. & obcludentes in templis adorauerunt. Abzhaam vero solus in illa generatione inuentus est. qui sensu incolumi deum per creaturas agnouit. quem etiam deus sibi familiare effecit. eiusque progeniem multiplicans. & populum sibi peculiare noians. de huiusmodi egiptiaca. per multa signa & prodigia liberauit. dataque lege per moysen. in terram bonam quam abzhae promiserat introduxit. multaque magnalia gloriosa atque precipua eis ostendit. per que omnia id studij fuit. ut ab omni execrabili ydolorum seruitute & actione gentium hominum abstraheret. & ad antiquum statum reduceret. Sed adhuc regnavit in hominibus mors tyrannide dyaboli odem nationi inferni omnia transmittens. In tali igitur misera constitutus. deus qui de nichilo nos creauerat non desepit. Sed per voluntatem dei. unigenitus miseris descendens. de uirgine natus est. & xxx. annis cum hominibus uersatus est. multisque miraculis clarificatus. crucem & mortem passus est. Et ut nos a passionibus liberaret. Tercia vero die resurgens incorruptibilis post .xl. dies celos ascendit. ubi se det ad dexteram dei patris. inde venturus est iudicare uiuos & mortuos. & unicuique reddere secundum opera eius. Postquam vero ascendit. spiritus paraclitum super discipulos misit. qui exinde gratia illius in omnes gentes dispersi sunt. & fides orthodoxam praedicauerunt. baptizantes & mandata saluatoris obseruare docentes. Non ferens igitur hostis antiquus dilectionis suae. bella nunc contra nos excitat. suadens stultos adhuc sequi ydolatriam. Ecce tibi dominum meum paucis notificauimus. quam perfectius agnosces si gratiam eius susceperis. & seruus illius factus fueris. His auditis filius regis surgens de throno suo per gaudium amplexatus est barlaam. & dixit. Forte iste est lapis ille preciosissimus. quem in misterio contineas. non omni cernere volenti ostendens. Sed quibus sani sunt anime sensus. Ecce enim ut hec uerba susceperim. dulcissimum cor meum ingressum est. & illud graue tristitiae velamen. iam diu menti mee suppositum statim sublatum est. Querenti ergo iosaphat de regno celorum. et uerum morientes in nichilum dissoluantur et his filiis. Barlaam plenius disserere cepit. de resurrectione futura. et de iudicio. de remuneratione quoque iustorum. et perditione reproborum.

C. XII. Fabula de philomena contra cultores ydolorum inducta.

Quib? auditis iofaphat vehementer opuntus. totusq; lacrimis pfusus. ait. Quid me oportet facere ut euadam penas peccatorum? & merear gaudium pfrui iustorum? Barlaam respondit. Ante omnia accede ad eum qui vocat te de morte ad vitam. de tenebris ad lucem. visibiliu & inuisibiliu vera noticia. Na ignorantia dei veraciter mors est & tenebre. & ydolis seruire michi videe oi stoliditate deterius esse. Aiebat michi vir sapientissimi m? quida. qz similes snt idoloru adoratores viro sagittario. qui pphendit vna de minutissimis auiculis philomena hanc vocat. Arripies igit cultellu ut occideret ea & comedet. data e philomene vox articu lata & ait ad sagittariu. Quid tibi o ho necis mee pfectu est. no em de me tuum implere ventres poteris. sed si me a vinculis liberaueris. tria madata tibi dabo. Que si custodieris. ex his magna p tota vita tua vtilitatez psequeris. Ille vero stupefactus illi loquela. pmisit qz si qd nouu audiret. ab ipa mox ipaz liberaret. Couersa illa homini dixit. Nuq; aliquid coneris pphedere eoz. que apprehendi no possut. Et ne doleas de re pda qua recupare no potes. Et verbu incredibile no credas aliqn. Hec tibi madata custodi & bene tibi erit. Admirat aut vir pspicuas verboz intelligentia. soluens eam p aerem misit libera uolare. Illa aut volens pbare si agnouerit vir dictoz verboz virtute. & lucratus fuerit ex ipis aliqua vtilitate. Volitando dicit ad eu. Ve tibi q maluz pslu habuisti hodie. & quale thesauru pdidisti hodie. Est em in viscerib? meis margarita. que strucionis ouum sua vincit magnitudine. Qd audies ille pstratus est valde. penitens q euassit philomena de manu sua. Et denuo temptans illa apphendere dixit. Veni in domu mea. & omne humanitate tibi exhibebo. & deinde honorifice te dimittam. Cui philomena. Nuc agnouit certissime te esse fatuu. Suscipies naq; tibi q dicta sut a me promp te & libenter audiens. nullu ex eis pfectum assecutus es. Dixi tibi ne doleres de re pda irrecuperabili. & ne temptares incoprehensibilia capere. & tptasti me pphendere. cuz no valeas pgerere itinere meo. Insup dixi tibi. Ne verbu credes incredibile. Sed ecce credidisti in visceribus meis esse margarita supgr edientem mensura ventris mei. & no valuisti intelligere. qm ego tota no possu ptingere ad magnitudinem oui strucionis. & quomodo margarita tale valea capere in me. Sic ergo stulti sut illi qui pfidut in ydolis. opant ea manib? suis. & adorant q fecerut digiti eoz dicentes. Isti sunt qui plasmauerut nos. Quomodo ergo plasmatores suos ab ipis plasmatos & factos existimant. sed & seruantes eos in custodia ne a furis raptant. custodes vocant sue salutis. Ex hac ergo mala generatione & infideli vocauit te dñs dicens tibi. Exi de medio eoz & sepa te. & immundu ne tetigeris. sed salua te de generatione ista. Surge & vade. qz no est tibi requies in ea. Si ergo credideris & baptizatus fueris. salu eris. Si vero no credideris. danaberis. Naz ista que cernis hodie & in quib? exultas. id est gloria. & diuitie. & delicia. & omnis vite seductio cito trafeunt. eiciuntq; te & hinc nolente. & corpus quide cludee paruo monumeto solo derelictu. omniq; destitutu amicoz & agnatoru affectu. Abiciet vero delectationes mudi

& multa feditas & putrida corruptio p presenti deore & bono odore inducet. Anima vero tua mittent in pdamnatione inferni vsq; ad vltima diem resurrectionis. quando rursus anima suo sumpro corpore eiciee a facie dñi. & tradet igni gehenne sine fine arsuru. Dixit ad eu iofaphat. Omnia verba tua bona & admiranda sunt que credidi. & credo. omne quide ydoloru seruitutez ex corde etiam priusq; intrares ad me. quasi inuitus & dubitans erga ista habuit se anim? meus. Nuc vero pfecto odio odiui discens a te vanitate illoz. & insipientia illoz qui seruiut illis. Desidero aut ver? seru? dei fieri. si tamen no repulerit me indignu ppter meas iniquitates. sed pfido qz dimittit michi oia peccata mea. quonia benign? & misericors est sic doces. Iam ergo paratus suz baptismu suscipe. & omnia quecuq; dixeris michi custodire. Quid vero oporteat facere postq; baptizatus fuero. an aliqua alia oporteat subsequi manifesta. **C. XIII.**

Admonitio facta iofaphat de pfeuerantia in fide

Quinc itaq; ait ad eu barlaam. Ab omni quide peccato oportet te abstinere. & edificare sup fundamentu recte fidei virtutu opatione. quonia fides sine operib? mortua est. sicut & opa sine fide. Si qui post accepta veritatis agnitionem pzoza rursus mortua apprehenderit? opa. & sicut canis ad vomitu reuersi fuerim? attinget nobis qd a dño dictu est. Cu em inqt sps immudo? exierit ab homine. gratia videlicet baptismatis. ambulat p loca iniquosa querens requiem & no inuenit. No ferens aut diuiti? sine domo & sine tecto errare dicit. Reuertar i domu mea vnde exiui. Tunc vadit & assumit. vij. sps nequiores se. & ingressi habitant ibi. Et fiunt no uissima hois illi? pezoza pzoib?. Dicit ei iofaphat. Igit quantum ex hac dogmatuz subtilitate ppendere valeo. si hanc mundu puerfatotez post baptismu vni? uel duoz trageffione mandatoru istoz me violare stigerit. ab omni mea corrua mentote. & omnis spes mea irrita fiet. Respondit barlaam. No li sic ista ppendere. Nam p salute generis nostri homo factus deus. sciens infirmitatez nature nre no in hac pte dimisit nos sine medicina languescere. sed sicut sapientissim? medicus lubrice voluntati nostre pmiscuit antidotu penitentie. pdicas ista in remissione peccatoz. baptismu? etia vocat? est fons lacrimaz fm gratia dñi. sed labore & dolore indigens. Vbiq; vero p scripturas penitentie virtute discim? & maxime ex pceptis & parabol dñi nostri hiesu xpi. Extitit ait. Cepit hiesus docere & dicere. penitentie agite appropinqbit em regnu celoz. Sed in parabola filiu quenda narzat qui accepit patris substantia. & abiit in regione longinqua. ibiq; dissipauit totu viuudo luxuriose. Deinde fame in regione illa facta. abiit & adhesit vni malignoz ciuiu illi? regionis. qui misit illu ut pasceret porcos. asperim? & abominabile sic notans peccatu. multu em tribulatus & ad extrema veniens inopia. intancu. ut nec de siliquis qs porci manducabat suu possz implere ventre. Tandem ad se puerfus sua sensit pfusionem. lamentasq; dixit. Quanti mercenarij in domo patris mei abundant pane zc. & accurrez pat cecidit sup collu eius. & osculatus est eu. & in prioru restituens honorem fecit solennitate inuentionis ei? occidens vitulu pasuale. Ecce hanc parabolam de penitentib? nobis narz auit. Insup de pastore qui habuit. c. oues

dixit q̄ vna poita dimisit. xcix. in dextro & exiuit
ut poita quereret. quā inuentā in humeris suis le-
uauit. & alijs q̄ non errauerāt diūxit. Vocauitq̄
amicos & vicinos suos ad epulas in ei⁹ inuentōe
Sicq̄ inquit saluator gaudiū erit in celo sup vno
peccatore penitentiā agente. q̄ sup. xcix. q̄ nō in-
digēt penitentiā. Oportet igit̄ post acceptam ve-
nitatis noticiā. gustū diuinorū omni virtute obs-
uare ne ruam⁹. Nam cadere nō expedit certanti.
qm̄ multi iam qui corruerūt resurgē nō potuerūt
Alij vicijs ianuā aperiētes hisq̄ nimis ad herēcē
vltēz ad penitentiā venire nequiuērūt. Alij vō
morte puenti. et nō occurrētes p penitentiā seipōs
a peccatis absoluerē. dēnati sūt. p̄pterea peric-
ulosū est in qualicūq̄ vicio cadere. & si exigerit
statim resilire. oportet & rurs⁹ in bono stare cer-
tamē. Ad hoc iosaphat dixit. Quomō igit̄ quis
custodiet seipm post baptisimū mundū ab oī pec-
cato. Nam si restat penitentiā delinquentib⁹. Sed
tam nō sine labore & fletu & planctu. q̄ nō faci-
lia multis fore michi vident. Et ideo mallem inue-
nire viā ut custodiē diligenter p̄cepta dei. & nō
declinarem ab eis. ne post indulgentiā p̄iorū ma-
lorū ad irā puocarem itēz dulcissimi dēum.

C. XIII. C. Exhortatio ad eundēz de vita
Vnc barlaā dixit. benedixi. p̄fectiozi
sti dñe mi rex Nā & hoc michi desidera-
bile est. sed laboriosū est & valde impos-
sibile aliq̄ iuxta ignē cōuerfari & nō fumigari.
Difficile est ergo & nimis arduū. secularib⁹ vim-
ctū negocijs & eius curis implicatū. & in diuitijs
& delicijs viuētē. mandatoz dei viā imdeclinabi-
liter p̄gere. & se mundū p̄seruare. Ait enim dñs.
Nemo potest duob⁹ dñis seruire. Ista ergo diuini
& dei ferri patres nostri apostoli audiētes. qz p̄
multas tribulatōes oportet nos itroire in regnuz
celoz. Quidā & aliud addiderūt baptisimuz susci-
pere. p̄ sanguinē dico & martiriū. Qd̄ & dñs pro
nobis suscipiens baptisimū decēter vocauit. hinc
ip̄i imitatores facti. p̄ius quidē sui discipuli et
apostoli. Deinde vero & om̄is sanctorū martirū
chorus. cultozib⁹ ydolorū regib⁹ & tirānis seipōs
& p̄ xpi noīe obijcētes. omne gen⁹ tormentozū
sustinuerūt. videlicet bestijs p̄iecti. & ignib⁹ ex-
usti. atq̄ gladijs interempti. Istoz nō tantuz vba
& opera. sed & sanguis & ossa om̄i sanctitate sūt
plena. Demones nāq̄ potenter eijcūt. insanabiliū
vero languoz sanitates fide accedentib⁹ p̄stāt.
Postq̄ vero crudeles illi tirāni perierūt. & p̄se-
cutio quieuit. regesq̄ fideles p̄ vniuersū orbē res-
gnauerūt. suscipientes alijs & imitātes zelū illū. &
desideriū diuinū. aliā quandā vicā peregrinā & si-
bimet insolitā ducere studuerūt. & fm̄ diuinā vo-
cem om̄ia derelinquētes. quasi quidā fugitiui de-
serta adierūt egentes. angustiat. afflicti quibus
dign⁹ nō erat mund⁹. Alij quidā sub diuo absq̄
tectō p̄durātes solis estu. & rigorib⁹ frigidis. &
imbrib⁹ & turbimib⁹ vētoz affligebant. Alij vō
tuguria figentes. aut spelūcis & antris latitātes
degebāt. Sic ergo virtutes virtutib⁹ cumulātes.
omni carnali solationi & repaulationi penit⁹ ab-
renūciauerūt. olerib⁹q̄ crudis & herbis aut glā-
dib⁹. seu pane arido & valde sicco trāfigebāt die-
tam. Nam tantū de vilib⁹ ip̄is & abiectis sume-
bant escis. ut solū viuere possent. Quidā vero to-
taz hebdomadā ieiunātes. dñica die cibū sumebāt
Alij vero bis i hebdomada hui⁹ memoriā habebāt

Alii aut post duos dies vespere edebāt. tantum
modicū gustantes. orationibusq̄ & vigilijs vaca-
bant. angeloz vitā imitantes. Habent aut habita-
cula sua. Alii quidā in oīmodo recessu & solitu-
dine agonē pcurzentes. elongantes se ab hominū
p̄moratione. toto ip̄e vite sue & deo appinquant.
Quidā longe ab inuicē cellas habētes. dñicis die-
bus ad ecclesiā vnā ueniūt. & diuina misteria su-
munt. Alii vero cenobialē ducūt vitā. qui plures
insimul p̄gregati. sub vno plato ab omnib⁹ diffe-
rente degūt. omnē voluntatē suā obedientie gla-
dio occidētes. & quasi seruos empiricos se volū-
tarie reputātes. nō sibi metip̄is viuūt. sed cui pro-
pter xpi amorē seipōs subdiderūt. Familiari⁹ aut
est dicere qz nō viuunt sibi. viuūt uero in eis xps
quē sūt secuti omnia deserentes. Hoc em̄ est mū-
di secessio voluntariū odiū & nature negatio eoz
que sup naturā sunt desiderio. Hos em̄ mirabiles
& sanctos viros. etiā nos despicabiles & idigni
imitari fatigim⁹. Et est fm̄ veritatē odibilis iste
mūdus & abominabilis. Inimicus em̄ est amicorū
suoz. & hostis oīm qui faciunt eius voluntatem.
Discerpit crudeliē incūbentes sup se. & eneruat
illos qui p̄fidūt in eo. sedus posuit cū inspicētib⁹.
& p̄missiones falsas eis pollicitus est. ad hoc tm̄
ut trahat eos ad se. Illis sibi acquiescētib⁹ ingra-
tus & fallax monstrat. nichil eoz p̄plendo q̄ p̄mi-
serat. Hodie nāq̄ epulis delectabilib⁹ eoz gulaz
illicit. cras inimicis totos deuozandos p̄icit. Ho-
die regē aliq̄ constituit. & cras seruitutis iugo
supponit. Hodie multis affluentē bonis. cras mē-
dicantē reddit. Amabile hūc ad modicū omnib⁹
efficit. quē paulopost facit odibile. hodie letificat.
cras fletibus afficit. Qualē vero & his finē impo-
nit. Audi habitatores gehēne dilectores suos p̄fi-
cūt miserime. Neq̄ recedētes hinc lamētā. neq̄
remanentiū miserē. **C. XV. C. Parabola de**
vnicorne contra mundi amatores.

ITaq̄ qui tali seruiunt diuo & maligno
dño. & a bono ac benigno mente poita
semetip̄os elongant et p̄sentib⁹ inbiant
negocijs. et eis tenent astricti nullaz futuroz ha-
bēt memoriā. sed corporis delectatōes semp de-
siderant. animas suas dimittētes fame tabescere.
et innumeris affici malis. siles esse arbitroz homi-
fugienti a facie furentis vnicornis. qui nō ferens
sonū vocis illius. & terribiliū mugitū. fortit⁹ fu-
giebat ne deuozaret ab eo. Duz ergo velocitē cur-
reret. in magnū quoddā baratrū decidit. dū autē
caderet. manib⁹ extensis arbustulā quandā app̄-
hendit & fortiter tenuit. & base quoad pedibus
imp̄ressis. visuz est sibi in pace de reliquo fore &
stabilitate. Respicēns ergo vidit duos mures.
vnū albū & alterz nigrū. corrodētes incessantē ra-
dicē arbustule quā app̄hēderat. & iā p̄pe erāt ut
eam abscederent. Cōsiderans etiā ip̄i baratri fū-
dum. vidit draconē aspectu terribilē ignē spiran-
tem. & feralibus oculis aspicientē. osq̄ terribiliē
aperientē & deuozare eū cupientē. Intuens vero
rursus basem illā pedib⁹ eius suppositam. cōtem-
platus est. iiii. aspidū capita de pariete p̄deuntia
vbi p̄sistebat. Eleuans aut oculos. vidit de ramis
arbustule modicū mel distillans. Dimittens ergo
p̄siderare circūdabant eū mala. scz sursū vnicornē
insanientē & eum querentēz deuozare. Deorsum
vō draconē inbiantem. et arbustulaz cito exciden-
tam. et q̄ pedes sup lubricam basem et infidelem

posuerat. Tantoꝝ ac taliuꝝ maloꝝ oblitus. seipm̄ illiꝝ mellis modici dulcedini tradidit. Nec similitudo eozꝝ est. qui seductioni p̄sentis seculi adheſerunt. Cuiꝝ expositionē tibi dicā. Vnicornis q̄dē mortis figurā tenet. que semp p̄sequit̄ & op̄hede re vult genus humanū. Baratrū vero mūdus est iste malis plenus & laqueis mortiferis. Arbustu la que a duobꝝ muribus incessant̄ incedebat̄ quā apprehendimꝝ. vite n̄re mensura est. que cōsumit̄ & dirimit̄ p̄ horas diei & noctis. & ināſioni appropiat. Quattuor uero aspides de q̄tuor fragilibus & instabilibꝝ elemētis p̄stitutioneꝝ humani corpus significant. Quibꝝ inordinatis & p̄turbatis corpōis op̄ago dissoluit̄. Cū is crudelissimꝝ draco. terribili inferni ventre figurat. cupiēs suscipere eos qui p̄sentes delectationes futuris p̄ponūt bonis. Scintilla vero mellis significat dulcedinē mūdi. p̄ quā seductor ille suos amicos nō finit̄ p̄riā videre salutē. Hac suscepta libent̄ parabola dixit iosaphat. q̄ verus est iste sermo. et q̄ bene coaptatus. Ne queso pigrit̄eris tales michi tipos subrogare. Et ut sciaz qualis est p̄sens vita nostra. & quozꝝ maloꝝ amicis suis auctor sit.

C. XVI. **Parabola de tribꝝ amicis extra eosdē.**
Senex uero dicit. Rursus siles sūt amatores seculariū delectationū. & qui harū dulcedine illiciunt̄. atqꝫ futuris & stabilibus fluida & fragilia p̄ferunt. homini q̄ tres amicos habuit. quozꝝ quidē duos p̄cordialiter & affectuose honorabat. ac vehementer eozꝝ caritate afficiebat̄. & usqꝫ ad mortē p̄ ip̄is agonizans & periclitari desiderans. Aduersus terciū multo ferebat̄ despectu. neqꝫ honore. neqꝫ decenti euz aliquā gratificans dilectione. nisi quandā modicā ad eū simulās amicitia. Venerūt ergo terribiles die quadam quidā milites. accelerātes hūc ad imperatorem ducere. rationē redditurꝝ p̄ debito decem milia talentozꝝ. Coartatus vō ille querebat adiutorem ad subueniendū sibi in terribili rationis positōe apud regē. Curzens igit̄ ad primū p̄e omnibꝝ eorum amicū dixit ei. Nosti o amice quomō animaz meā semp p̄ te posui. Nūc aut̄ idigeo auxilio tuo in die ista detimente me necessitate. Quomō ergo p̄mittis michi nūc auxiliari. & que apud te posita est michi spes dilectissime. Respondens ergo ille ait. Nō suꝝ amicus tuꝝ o homo. neqꝫ scio quis sis. habeo em̄ alios amicos euz quibꝝ oportet me hodie letari. & amicos istos amodo possidebo. Prebeo tū tibi ciliōsa duo. ut habeas ea in via q̄ ambulas. que tamen nichil tibi p̄derūt. & nullaz aliā spem a me prestoleris. Hoc audiens ille et diffidens de auxilio q̄d sperauerat ab eo. Ad finem perrexit amicū. cui & ait. Recordare amice quantuz accepisti a me honozis & gratie. Hodie vero corruens in tribulationē & aduersitatem auxiliatore opus habeo. quantū vero uales subuenire. nunc indica michi. Ille vero ait. Nō vacat michi hodie ut tecū subeā agonē. Curis em̄ & sollicitudinibꝝ circūdōꝝ. & in tribulationē sū. modicū tamen tecū p̄gam. q̄uis tibi nō sit p̄futuz. Et statim domuz reuersꝝ p̄p̄rijs vacabo negocijs. Vacuis ergo manibꝝ inde reuersus vndiqꝫ destituit̄. lamentabat̄ seipm̄ de vana spe ingratoꝝ amicoꝝ. & de inutilibus laboribꝝ. quos p̄ eozꝝ sustinuit dilectōe. Pergit etiā ad terciū amicū. de quo nūqꝫ curā habuit. nec sociū leticie sue eū aduocauit. & ait ad eū. cōfuso & i terzā vultu dimisso. Nō habeo os loquē

di ad te. agnosco em̄ diligenter. qꝫ nūqꝫ tibi benefeci. nec amicabiliter circa te habui me. sꝫ qm̄ aduersitas apprehēdit me durissima. & nullā spem salutis in ceteris amicis meis repperi. veni ad te rogans si est tibi possibile. q̄libet auxiliū uel modicum impēdere ne tardes memor ignozantie mee. Tūc ille respondit ei hilari & sereno vultu. certe amicū meū carissimū te p̄ſiteoz esse. & modici illiꝝ tui beneficiꝝ nō immemor. cū vsura retribuā tibi. Ne timeas ergo neqꝫ formides. Ego em̄ p̄cedā te. ego interueniā p̄ te apud regem. & non tradā te in manibꝝ inimicoꝝ tuoꝝ. Cōfide ergo dilectissime & nō tristeris. Tūc op̄uctus ille dicebat cū lacrimis. Heu michi quid prius lamentabor. aut quid potius plangā. vanū affectū meū rep̄hendā. quē falsis exhibui amicis. an ameniā meam plangā. qꝫ huic uero & germano amico nullā ostendi familiaritatē. Iosaphat aut̄ & istū cū admiratōne sermonem suscipiens expositionē requirebat. Tunc ait barlaam. Primꝝ amicus utiqꝫ est diuitiaz possessio. & amor pecuniaz p̄ quibꝝ homo multis subiacet periculis. & multas sustinet miserias. Veniente ergo vltimo termino mortis. nichil ex omnibꝝ illis nisi que ad sepulturā p̄mēt. inutiles accipit p̄niculos. Secundus aut̄ vocat̄ vxor & filij & cognati & alij amici. quozꝝ affectui adherentes inseparabiliter tenemur. animā & corpꝝ p̄pter illoꝝ spernentes amorē. sed ex eis nullā aliquis p̄sequit̄ utilitatē in hora mortis. nisi qꝫ ad monumentū secum p̄gunt. Deinde reuertētes suis curis vacante nō minus obliuione memoriā q̄ corpus aliquando amici operientes sepulcro. amicus uero terciꝝ despectus & grauis nō familiaris sed exosus. iustoz opoz chorus est. videlicet spes. caritas. fidelitas. elemosina. humanitas. & cetera virtutuz p̄gregatio. que potest p̄cedere nos cū eximꝝ de corpore. & p̄o nobis apud deū interuenire. & de exactoribꝝ liberare. Iste est gratus amicus. qui opus nostrū bonū in memoria sumit. & cū vsura restituit.

C. XVII. **Ad idem de rege qui locum exilij sui diuitijs premuniuit.**

Rursus ait barlaam. ciuitatem quendā didici fuisse magnā. cuiꝝ ciues talem habebat̄ p̄suetudinē antiquitus. ut assumeret extraneū aliquē & ignotū virū. nichil legū ciuitatis sue uel traditionū scientē. & hūc sibi regē ostendebant. qui omnē potestātē accipiebat. & suarū voluntatū faciendaz facultatē habebat. vsqꝫ ad p̄pletionē vniꝝ anni. Deinde eo in omni securitate manente. delicijsqꝫ atqꝫ suauitatibꝝ absqꝫ formidine. & regnū sibi p̄mansuz existimāte. repente surgentes ciues illi p̄tra eū. regali ablata stola nudū t̄rahentes p̄ totā ciuitatē. exulē transmittēbat. in magnā & longiꝝ remotā insulaz. in qua neqꝫ cibū. neqꝫ vestimentū inueniēs. in fame & nuditate male atterebat̄. p̄ter spem p̄cessis sibi delicijs & gaudio. in tristitiā rursus p̄ter spem omnem & expectationē trāsmutatus. Interea ordinatus est quidā vir in regno qui nō exiguo mentis intellectu vigeat. Qui tanta ex improuiso accedente sibi abundantia non est dissolutus. nec ab ea raptus. neqꝫ eozꝝ qui ante eū regnauerāt & eiekti misere fuerant. in curiā secutus. sed sollicitudinē gerebat & laborabat animo. quomodo se & sua disponeret. Dū ergo assidua meditatione diligentius ista tractaret. agnouit p̄ quendā sapientissimuz p̄siliarium suū p̄suetudinē ciuiū. & locū p̄benis exilij

& quomodo semetipsum operaret custodire. sine errore edoctus est. Hoc ergo ut agnouit et quod oportet illum post paululum ad insulam applicare. & regnum caecum alienigenis dimittere. Apertis thesauris suis quorum tunc habebat liberam facultatem ex illis quod vellet facere. Accepit pecuniarum multitudinem. Auri videlicet & argenti & lapidum preciosorum amplissimum pondus & fidelissimis committens faulibus in illam promisit ad quam ducendus erat insulam. Peractis igitur anni termino. In seditionibus versi ciues. Nudum sicut & illos qui ante eum fuerant in exilium transmiserunt. Tunc ceteri stulti & rudes reges fame male cruciabantur. Ille vero prudens in abundantia viuens perpetua. delicias infinitas habens. timoreque prorsus incusso infidelibus & malignis ciuibus sapientissimo seipsum beatificauit consilio. Ciuitatem ergo intelligere vanum istud & deceptorem mundum. Ciues autem principes et potestates demonum mundi rectores tenebrarum huius seculi. qui illicitum nos dulcedine voluptatum. et suggerunt ut corruptibilia velut incorruptibilia. & mortalia velut immortalia & semper nobiscum mensura consideremus. Sic ergo nobis seductis & nulla sollicitudinem de eternis & stabilibus gerentibus. neque aliquid in illa vita reconducit. repente nobis imminet perditio mortis. Tunc iam nudos nos hic maligni & amari suscipientes tenebrarum ciues. cum quibus expeditimus tempus. ducunt nos in terram tenebrarum & caliginosam. in terram tenebrarum eternarum. ubi non est lux neque vita hominum. Consiliarium autem bonum qui omnia vera fecit nota. & salutaria edocuit studia. sapientem & prudentem regem. mea est imita puitate. qui bonam & rectam viam veni monstrare tibi. introducens te in eterna & infinita bona. ibique te omnia reponere consulens. **¶ XVIII. ¶ Exhortatio ad contemptum diuitiarum.**

Quod ait iosaphat seni. Quomodo ergo possum thesaurum pecuniarum illic transmittere. ut securam ipsorum incorruptibilem iocunditatem abiens reperiam. qualiter demonstrare aduersus presentiam odium meum. & amorem eternorum. plane queso mensura michi. Et ait barlaam. Diuitiarum quidem ad eternum locum promissio manibus sit egenorum. Iosaphat vero ait. Cuncta ergo despiciere & istam laboriosam assumere vitam sicut dixisti superius traditio est antiqua ab apostolorum descendens doctrina. an vobis nouiter sic visum est mentis vestre scientia. quasi melius eligentibus istud. Respondens senex ait. Non legem recenter introductam doceo te. absit hoc a me. sed ab antiquo nobis traditam. Dixit enim dominus cuidam diuiti qui interrogauit eum. Quid faciendo vitam eternam possideret. & gloriantia omnia se custodisse que scripta sunt in lege. Vnum inquit tibi deest. Vade & quecumque habes vende & da pauperibus. & habebis thesaurum in celis. & veni sequere me tollendo crucem. Cum igitur inquit iosaphat sit antiqua & necessaria homini perbia. cur non hodie hanc multitudinem sequuntur. Senex vero ait. multi quidem imitatio sunt & imitantur. plurimi vero pigri remanent & negligentes. Pauci enim sicut ait dominus qui strictam & arduam viam peragunt. amplas vero & latas plures. Sic ergo saluatore mandante. prophetis autem & apostolis predicantibus. ac sanctis omnibus ope et sermone aliquid virtutis via rectissima nos exhortantibus. & si pauci per hanc gradiuntur. cum plures spaciosam & quam ad perditionem ducit eligant. Non ex hoc querensatio diuine huius adnichilae sapientie. Neque enim deest aliqui volentium se intruere sol iusticie. neque tam cogit

sponte sua tenebras eligentes. sed proprio relinquunt suo vnusquisque arbitrio & prelectioni quod diu in hoc seculo est. Iosaphat autem sciscitante quid esset liberum arbitrium. & quid prelectio. Respondit senex. Liberum quidem arbitrium est anime rationalis voluntas sine prohibitione cuiusque mota ad quodcumque voluerit siue ad bonum siue ad malum sic ab actore processum. Rursus liberum arbitrium est intellectualis anime motus sui iuris. Prelectio vero est consilium desiderium eorum quod in nobis sunt. aut consilium desiderabile. Quod enim prius dicatur est ex consilio. tenemus eligentes. Consilium vero est desiderium perquirens de his que a nobis sunt facienda. Omne enim consilium sit propter id quod agendum est. Et sic ante omnem prelectionem consilium est. ante omnem vero actionem prelectio. Idcirco non solum actiones. sed et ea que sunt intentionem prelectiones exhibent. & corone & tormenti iure causa fiunt. principium enim peccati & iuste actionis prelectio est ex his que a nobis sunt inducta. quorum enim nobis affectus sunt. bonorum & actiones. Tunc ait iosaphat seni. Sunt ergo alij qui & ea que tu predicis predicant. aut solus es hodie quod ista doces. & sic odibile presentem vitam astruis. Respondens senex dixit. In vestra infidelissima regione ista. neminem esse agnosco. Nam patris tui tyrannica crudelitas innumerabilibus hos mortibus tradidit. & satagit ne penitus audiat in vobis diuine predicatio noticie. In ceteris vero omnibus linguis cantant ista & glorificant ista. Dixitque iosaphat. Numquid non aliquid ex his meum aliquid didicisti pater. Et ait senex. Subtiliter & ouententem nihil didicisti. Clausis enim mentis sensibus bonum non vult suscipere. ad malum vero precipiti ruit impetu. Sed vellem inquit iosaphat etiam illum ista didicisse. Ait vero senex. Apud hominem impossibilia sunt ista. Apud deum omnia possibilis sunt. Quid scis enim si tu saluum facies patrem tuum. & modo mirabili genitorum tui genitoris efficiaris. Dixit autem iosaphat. De patre meo faciet dominus sicut ei placet. Ego uero ex tuis sacris sermonibus presentium agnosco censuram vanitatem. discedere quidem penitus cogito. & tecum reliquam vitam meam ducere. ne propter temporalia ista & fluida ab eternorum & incorruptibilium excidam refrigerio.

¶ XIX. ¶ Ad idem de illo qui contempta nobili sponsa pauperulam duxit.

Quod ait senex respondit. De hoc te ceteris filiis eris iuueni sapientissimo de quo audiui quod fuit filius ditissimorum parentum. Cui pater suus desponsauit filiam cuiusdam nobilissimi & pro omnibus locupletissimi nuptiarum parum. Mouit ergo sermonem cum puero de nuptiis. & quomodo facere meditabatur annunciat. Quod ille qui ista mala ac nepharia respuit. relicto patre in fugam elapsus est. Ambulans autem declinavit in domum cuiusdam senis pauperis propter estum diei semetipsum repausaturus. Tunc filia senis virgo que erat ei vni genita sedens ante ianuam operabat manibus. ore autem suo deum laudabat assidue. gratias agens ei de imo cordis. Huius autem laudes iuuenis auscultans ait. quod est istud o mulier studium tuum. Cuius autem rei gratia cum ita sis pauper & tenuis. quasi pro quibusdam magnis donis. gratias referendo sic laudas datorum. Que respondens ait. Nescis quod sicut exiguam medicinam de magnis languoribus sepius liberat homines. ita & in paruis dei donis gratiarum actio magnorum auctrix bonorum efficit. Ego quidem filia sum senis pauperis. gratias tamen refero deo pro modicis istis donis & benedico dominum. certa. quoniam qui

hec stultie. & maiora valet dare. & ista quidem de his que extrinsecus sunt & nostra non sunt. ex quibus nec multa possidentibus? lucrū aliqđ puenit. ut nō dicā qz & sepi? damnū sustinent. neq; minora accipientibus? accidit detrimentū. eandē vrisq; vias pgentibus? & ad eundē puenientibus? finez. Eoz vō que magis sūt necessaria & pfectissima multa & maxima accepi dei dona. q̄ innumerabilia & inestimabilia sunt. Nam s̄m ymaginē dei facta sum. & ipi? noticiā habere merui. & ratōe pte oibus animalibus? sum p̄dita. & ab ipō deo inuitata sum ad vitā p viscera misericordie ei? cui? & misterioz piceps esse merui. cui? & paradisi ianua apta est. facile si voluero introitū michi p̄bitura. Pro tantis igit? & talibus? donis que indifferentē diuites p̄cipiūt & pauperes. ut dignū est gratias agere penitus est impossibile. Si aut? & modicā laudationē largitorū bonoz nō obtulero. qualē excusationē habeo. Iuuenis itaq; eximīū illius stupens intellexit. eius patres accersit. cui? & dixit. Da michi vxorē filiā tuā. adamaui em̄ illā ppter intellectum & pietatē. Tūc senex ait. Non licet tibi accipere pauperis filiā. cū parentū diuitū sis fili? Rursus aut? iuuenis ait. Etia hanc accipiam. si tamē michi nō negaueris eā. Nobiliū quippe & diuitū michi filiā fuit desponsata. sed hāc respuēs fugā arripui. filiā vero tuā ppter pietatē quā habet in deū. & p̄ditarū illi? intellectu adamans. copulari michi p omnibus? cogitauī. Senex aut? dixit ad eū. Nō possum tibi hanc dare ut ducas in domū patris tui. & ab vnis meis sepes eā. vnica michi est. Ego inquit iuuenis apud vos manebo. & vestra suscipiam p̄uersationē. Deinde & splendidū deponēs vestimentū. senis habitū postulans induit. Tunc ille senex in multis temprās eū. & varie ipi? examinās cogitationes. postq; agnouit iuramentū illi? stabilitatē. & qz nō amore insipientie detent? petijt eius filiā. sed pietatis amore elegit pauprime vinere. hanc p̄ponens sue glorie & nobilitati. tenens eū manu. introduxit in suū cubiculū & ostēdit ei diuitias multas ibi repositas. & immensum pondus pecuniaz quantū nō viderat aliqñ iuuenis ille & ait ad eū. Fili hec omnia tibi do. eo qd elegeris me fieri heres substantie. quā tenēs hereditatē. ille omnes supgressus est gloriosos terre & diuites.

XX. Doctrina barlaam de deo creatore omnium & rectore.

Dixit aut? iosaphat ad barlaam. puenienter & ista me tangit narratio. Vnde & a te esse dicta ista de me estimo. Ergo desiderās scire p̄cor ut ista michi nota facias. diuitias scz dei. & magnitudinē supuenientē virtutis eius. Tūc dixit ei barlaam. Oro deū ut ista doceat te. & scientiā taliū ifigat anime tue. qz apud hoīes ipi? enarrare gloriā & potentiā p̄sus est impossibile. Et si omnes qui modo & aliquando fuerūt hoīm lingua vna fierent. deū inquit euāgelista & theologus nemo vidit vnq̄. Nos vero & ex p̄dicatōe eoz. & ex ipa rerū natura. iuxta qđ possibile est nobis didicim?. Dicit em̄ scriptura. Celi enarrant gloriā dei. & opa manū eius annūciat firmamentū. Sicut em̄ aliquis domū cernēs splendidissimā & artificiose fabricatā. cui? forma ingeniose p̄pacta est. & architectū & edificatōrē mox p̄siderās mirabiē. ita & ego de nō extantibus? formatū. & ad hoc qd suz adductus. & si platem atq; factorē videre non possum. sed tamen ex bene p̄pacta &

mirabili fabrica mei ipius. ad noticiā veni sapientie ei?. nō s̄m quod est. sed sicut potui intelligere. qz nō a me ipō veni. nec me ipm feci. sed ille plasmavit me sicut voluit. In principio quidē omnes fecit creaturas. quaz aliquas diminutas & cōtritas. rur? meliori innouatōe reformat. Deinde subleuās hīc diuino suo iperio. ad aliā trāsfert vitā in finitā & eternā. nullus em̄ hoīm potuit aliquādo aliquid horū p̄ficere. neq; rex. neq; sapiens. neq; diues. neq; alius humana peragens studia. Ex his ergo q̄ circa me sunt. ad scientiā creatoris & magnificentiē p̄ductus sum. Cū his aut? & bene p̄pacta fabricā & p̄seruationē creature totius cōsideraui & vidi. qz ipa omnia s̄m seipsa p̄mutatōi subiacent & corruptōi. Intellectualia quidē s̄m liberū arbitriū. & in bono p̄fectū. & a bono defectū. Sensibilia vero iuxta generationē et corruptionē augmentūq; & detrimētūq; & iuxta qualitātē trāsmutationū & localē motionē. ex his p̄dicāt vocibus ineffabilibus. ab increato & incōmutabili se facta esse deo. cōmmeriq; p̄uersari & semp p̄uideri. Quomodo ergo p̄trarie nature ad vniū mūdī p̄pletionē in simul p̄uenerūt. & indissolubiles p̄manserunt. nisi quedā omnipotentis virtus ista p̄miscuisset. & semp indissolubilia p̄seruaret. Quomō em̄ aliquid maneret. nisi ipē voluisset. Si em̄ nauis sine gubernatore nō potest subsistere. s; mox submergit. & dom? modica nūq; stabit sine p̄uifore. mūdus quomodo stat tanto tpe. creatura sic magis sic bona & mirabilis. sine glorioza quadā et magnifica atq; mirabili gubernatione & sapientissima p̄uidentiā. Ecce em̄ celū quantum tps habet & nō p̄nigratū est. terre vireus nō est lassata. ex tanto creata tpe. fontes nō desierūt fluere. ex quo facti sunt. mare tot & tanta suscipiens flumina. nō supgreditē mensurā. cursus solis & lune nō mutant. ordines diei & noctis nō p̄uertunt. Ex omnibus istis ineffabilis dei virtus & magnificentiā nobis declarā. testificata a p̄phetis et aplis. Sed nemo digne cōsiderare uel laudare gloriā eius poterit. Misere vero oīm qz omnia potest. et dissimulat peccata hoīm p̄pter penitentiā. Solus bonus et amator ani maz dñs. benedictū sit nomen ei? laudabile et supexaltatū in secula.

XXI.

Barlaam iosaphat vitā suā enarrat.

Dixit aut? ad eū iosaphat si multo tpe meditareris sapientissime. quatin? p̄policarum enodationē questionū nobis dissolueres. nō melius facere michi posse videris. qđ talia dicendo qualia pauloante p̄tulisti. Actore em̄ cūctor et datorē bonoz deū docuisti esse. Incōp̄hensibile etiā cogitationibus? hūanis. gloriā magnificentiē eius sermonibus? euidentissimis ostendisti. His ergo p̄termittis. Dic michi karissime quot annoz ipē es. et in quibus? locis p̄uersaris. quosq; h? p̄hie socios habes. fortiter em̄ anima mea ex tua pendet. et a te nequaquā omni tpe vite mee volo se pari. Cui? senex ait. Annoz sum sicut opimoz. xlv. In desertis aut? terre sennaar degens. agonizantes habeo mecum eos qui in cursu supni itineris laborant. Quomodo inquit iosaphat hoc michi dicis. amplius em̄ michi appares. lxx. annoz esse. Qui respondit. Siquidē a natiuitate ānos meos q̄ris discere. bene hos estimasti. ampli? lxx. ānoz esse. Sed nullo modo a me in mensura vite p̄putanē. quocquot in vanitate mundi exp̄si sunt. Quādo enim viuebā carne feruēs peccatis mortuus eram

in interiori homine. Annos igitur mortis nunquam vite nominabo. Ex quo vero michi mundus crucifixus est & ego mundo. & deposui hominem veterem qui corrumpit secundum desiderium erroris non iam vivo in carne. sed vivit in me christus. Quod autem vivo in fide vivo filii dei. qui tradidit seipsum pro me. hos merito & annos vite. & dies salutis vocabo. quos circa. xlv. computabo annos. Dixit autem iosaphat. Quonia quidem vita carnalis iure non vita vocatur. ergo nec mors temporalis mortis debet appellari. Cui respondit senex. Indubitanter & de his ita sentio. nequaquam hanc temporalem mortem timens. nec mortem ipsam appellas. quonia premnes patris tui minas. absque timore ad te veni. & salutare tibi verbum annunciaui. cum diligenter noverim. quod si ei ista in noticiam venerint. mille me ut possibile est ei mortibus subijciet. Ita ergo inquit iosaphat veracis vestre prophetie exercitia nimis supergrediuntur naturam terrenorum. vite presentis radicibus inherenti. Beati estis vos qui tam vixilem atque constantem habetis voluntatem. Sed unde. & qualis tibi & his qui tecum sunt in hominibus deserto victus. Vnde etiam indumenta. & qualia. veraciter queso michi insinua. Cui barlaam. victus quidem nobis est ex his que inveniri possunt. fructus videlicet arborum. & herbe quas heremus defert rore rigata celesti. & precepto creatoris obediens. pro quibus nullus nos impugnat. vel nobiscum contendit plus querens diripe avaricie causa. vel lege cupiditatis. Sine invidia enim omnibus adiacet illaborata esca. & vltro preparata mensa. Si vero aliquis vicinorum fidelium fratrum panis offerat. benedictionem quasi divina providentia transmissam suscipimus illud pro benedictione fideliter offerentium. Indumenta vero lanea & cilicima & melotaria inueterata & aspera sunt atterentia in firmam carnem istam. Idem namque nobis est optatiorum estate & hyeme. quod nullo modo ex quo induimus exuere licet. donec inueteratum penitus corruptum. Sic enim frigoris & ardores necessitatibus vexati. futurorum incorruptionis vestimentorum meremur nobis ipsis opera. Iosaphat vero ait. Vnde hoc igitur vnum est quo indueris vestimentum. Respondit senex. In istud a quodam fidelium fratrum suscepi. iter ad te facturus. Non enim congruebat cum consueta veste huc advenire. Decetero me redire oportet unde veni. quo cum pervenero. alieno habitu deposito proprium resumam. Rogavit igitur senem. ostendi sibi ab eo consuetum vestimentum. Tunc barlaam exuta qua induit erat veste foetida. apparuit iosaphat visio horribilis. Erat enim tota carnis qualitas assumpta. denigrataque cutis ab ardoze solis. & ossibus heres & tensa. ac si pellis subtilis tederat calamis laneo vero panis quodam discisso. & valde aspero percussus erat a lumbis usque ad genua. Similique hominibus pallio circa humeros operatus erat. **C. XXII.**

Iosaphat volente eum sequi barlaam respicit.

Admiratus itaque nimis iosaphat. huius dure laboris conversationis & perseverantie stupuit emmentiam. & ingemiscens lacrimatus est. & ait seni. Quomodo me de dura & amara servitute dyaboli liberare venisti. finem congruum imponens tuo beneficio. educ animam meam de carcere isto. & me tecum sumpto eamus hinc. ut perfecte redemptus de mundi errore. signum tunc suscipiam salutaris baptismatis. & socius tibi admirabilis habet prophetie. & eximi conversatoris fiam. Dixitque ad eum senex. Hymnulum capree nutrierat quidam diuitum. que cum crevisset de se desiderabat. naturali attracta

affectu. Egressa igitur die quadam. invenit gregem caprarum pascentem. & iuncta his circumibat per campos & silvas. reuerfa tamen ad vespere. denuo summo diluculo famulorum negligentia exibat & siluestribus aggregata capris pascebat cum eis. Quibus longius ad pascentium recedentibus. subsequuta est & illa. Ministri diuitis hoc sentientes. ascensis equis abierunt post eam. & sua capra vna capientes & reducetes domum. decetero exire prohibuerunt. Reliquum vero per secuti gregem alias quidem occiderunt. alias vero male dispoederunt. Eundemque modum timeo fieri in nobis si me subsecutus fueris. Nam & tuo consortio carebo. & multorum malorum fratribus meis auctor existam. Sed hoc te vult dominus. nunc quidem signari signo baptismatis. & manere in regione ista. omnemque firmiter tenere pietatem. & mandatorum christi operationem. Cum autem hoc actor omnium dederit bonorum. tunc venies ad me & reliquum presentis vite simul habitantes duces. Confido vero in domino. quod & in futuro seculi conversatione coniuncti erimus & associati. Rursus lacrimas iosaphat ait ad senem. Si domino ista placent. voluntas eius fiat. Talibus ergo dogmatibus & verbis salutaribus instruens barlaam filium regis. & ad diuinum baptismum preparans. Ieiunare quoque & orare ei mandavit per multos dies non deseruit eum. sed frequenter ingressus est. totam ex integro seriem orthodoxe fidei insinuans. & diuinum euangelium recitans ei. Insuper & apostolicas admonitiones. & prophetica dicta exponens. Nam vir ille a deo doctus. qui totam in ore veterem & novam scripturam ferebat. diuino afflatus spiritu illuminavit eum ad veram noticiam dei. & fidei symbolum expositum in nicena synodo docens eum. baptizavit illum in nomine patris. & filii. & spiritus sancti. Reuersus autem ad hospitium suum. sacram missam celebravit. tradiditque ei intacta christi misteria. & exultabat spiritu gloria referens deo & domino iesu christo dicens ad iosaphat. Dignum te faciat dominus veram adipisci beatitudinem.

C. XXIII. Zardan duro corde verba

Ministri autem iuuenis barlaam audit. & pedagogi frequenter ipsi barlaam introitum in palatium cernentes mirabantur. unde autem qui inter eos prepollebat zardan nomine ait ad filium regis. Nosti itaque domine mihi. quantum patris tui timor inest michi. & quanta erga eum mea fides est. ideoque me quasi famulum fidelissimum ut tibi seruire precepit. Nunc autem virum hunc extraneum frequenter videns colloquentem tibi. Vereor ne forte sit secte christianorum. aduersus quam valde hostiliter se habet pater tuus. & si hoc est. mortifere subiacebo sententiam. Nunc ergo vel regi de ipso notifica. aut amodo ab eius celsa colloquio. Si autem illud non vis facere. eijce me a facie tua ne sim reprehensibilis. et alium loco mei postula huc introduci. Filius autem regis ait ad eum. Hoc ante omnia zardan fac ingredi te infra cortinam. et audi ipsi ad me sermocinatos. et postea dicam tibi quid te oporteat facere. Venturo itaque barlaam ad eum introduxit zardan. et post cortinam posuit eum. et dixit seni. Recapitula michi doctrinam tuam. quatinus cordi meo insigam. Exorsus itaque barlaam. multa de deo et fidei pietate pronunciauit. et primi hominis plasmationem commemoravit. Cum hoc etiam non tacuit. quomodo creator nostre salutis sollicitudinem gerens. benignitatem suam impendit. multaque de mundicia vite disputans. et presentium vanitatem demonstrans. finitaque oratione ad hospitium iterum abiit. Regis autem filium zardan temptans ait. Audisti qualia michi seminator verborum iste dixit

seducere me suis vanis persuasionibus molens. et alienare a iocunda ista delectatione & refrigerio & extraneo seruire deo. zardan vero ait. Quid tibi visum est domine mi rex. temptare ne seruu tuum. Noui enim profundi in corde tuo descendisse huius viri sermones. Nisi enim hoc esset. non utique tam libenter & incessanter cum eo loquereris. Ego uero quid faciam. ad homini quidem aspiciere non valens austeritate. timore vero regis animo meo in doloribus posito. sollicitus sum quid respondeam ei. Nam negligentius preceptis illius inuigilans. hunc ad te virum promissum intrare. Tunc ait ad eum filius regis. Ego quidem maxime tue erga me beniuolentie in illa alia magis congrua recompensatione agnoscens. hanc dignam tuo beneficio repperi. ut opus istud bonum manifestum facerem tibi. ut scies ad quid factus es. & creatorem tuum qui te fecit recognosceres. quatinus derelinquendo tenebras ad lucem curres. moxque ut audires incomprehensibili desiderio illam sequereris. Sed sicut video spes mea sefellit me. Nam cerno te durum ad ea que dicta sunt & stolidum. Si vero ista patri meo manifestaueris. nichil aliud efficies. quam curis & tristitia illius animam replebis. Sed si illi gratiam vis impendere. nullo modo usque ad tempus oportet. tunc quicquid de his annuncies.

Cilicium & doctrine finem iofaphat a barlaam accepit. **M**ane autem barlaam veniens. de perfectione sua loquebatur. Iofaphat autem non homini ferens separationem animo tristitabat. & oculi eius lacrimis replebantur. multa tunc senex locutus est. & ut immotus permaneret in bono prestabat. verbisque consolatoribus cor illius stabiluit. & ut se alacriter dimitteret precabatur. Simul etiam predixit quod non post longum tempus sociarentur ipsi societate inseparabili. Tunc regis filius nolens amplius se in labores incutere. metuens etiam ne zardan de ipso regi manifestaret. & tormentis ipsum subiceret. dixit. Quonia quidem tibi hoc visum est. relinque te impedire uel detinere non audeo. Vade igitur in pace a deo custoditus. & mee miserie in sanctis tuis orationibus memor esto propter dominum. ut valeam venire ad te. & venerandam faciem tuam semper videre. Sed & fac unam meam petitionem. Quonia quidem noluissem accipere pro fratribus tuis. suscipere saltem pro temeritate aliquam pecuniam ad victum & vestitum. Quia vero in hoc obedire non acquieuit barlaam. Rursus secundam petitionem iofaphat facit. ne penitus ipse deprecationem sperneret. & in omni illud dimitteret defectum. sed relinqueret ei laneum illud vestimentum & asperum pallium. & tam in memoriam religionis magistrorum quam ad munimentum sibi. contra omnem sathane operationem. susciperet etiam aliud a se pro ipso. ut utique a me datum inquit cernens meam semper in memoria ferat humilitatem. Senex uero ait. Vetus quidem accessum tibi dare. & nouum vestimentum accipere non deest. ne modici laboris mei retributionem in hac vita recipiam. ut autem tua deuotionem non amputem. Venera & que nichil a meis differant querantur cilicium. & illa suscipiam. Quesita sunt igitur & data sunt seni. Cuius iofaphat & ipse indumentum suscipiens. vehementer gaudebat. omni purpura regali & veste cocinea preciosius istud incomparabiliter existimans. Tunc sanctus barlaam post paululum discessit. non uisissimam ei doctrinam adhibuit dicens. Frater & fili dulcissime scito cui militas regi. & apud quas professiones tuas deposuisti. oportet ut firmas istas custodias & militie precepta deuotius opteas. gratiaque

promissisti in carceratione omnino domino presente celeste exercitu & testificante. necnon describente professiones tuas. quas si custodieris. beatus eris. Nichil igitur presentium deo & ipsi preferas bonis. Quid enim sic terribile est in hac vita. quomodo est gehena ignis eterni ardentis. nec prosum lucem habentis cruciantis & nunquam desinentis. Quid autem rursus mundi bonorum taliter letificat sicut deus idem ipse diligentibus se donaturus. Cuius pulchritudo quidem ineffabilis. potentia uero inexpugnabilis. & gloria sempiterna. cuius bona amicis suis reposita omnibus uisibilibus incomparabiliter supereminet. que oculus non uidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascenderunt. quorum heres fieri merearis. dei magni potentia seruat. Tunc filius regis lacrimis profusus. merore & luctu detinebatur. & a patre tam amabili & magistro optio derelinqui non sufferens aiebat. Quis michi pater uicem tuam supplebit. aut ubi talem pastorem & duce salutis animarum recipiam. Quod uice tua amoris solacium capiam. Ecce enim malum seruum & apostatam. deo reconciliasti. & in filij & heredis ordine constituisti. & qui perierat & errauerat. & omni bestie expositus erat ad deuorandum me requisisti. & eis qui non errauerat de ouibus copulasti. & ostendisti michi prepediosam ueritatis uiam. educens me de tenebris & umbra mortis.

Barlaam itaque lamentationem illius amputare uolens. surrexit & in oratione stans eleuatis ad celum manibus suis dixit. Respice domine super hanc rationabilem ouem tuam. accedentem pro me indignum ad sacrificium tuum. & sanctificam ipsius animam tua uirtute & gratia. Consummata ergo oratione. uersus osculatus est filium iam celestis patris. pacemque & salutem imprecando exiit de palatio. & ibat gaudens & gratias agens deo. qui prosperam fecit uiam illi in bonum. Extunc itaque iofaphat omni custodia attendebat sibimetipsi puritatem anime pariter et corporis uigilanti seruans. in abstinentia uiuens & orationibus totis noctibus. diei namque sepius partem amputabat eorum qui secum erant commoratione prepedit. Zardan uero ille talis illi sentiens uersationem tristitia replebat. cuiusque malis in animo agitatus nesciebat qualiter euaderet. ad quem finem peruenire posset. Tristitia ergo apprehensus. in domum suam abiit & egrotare se simulauit. Ut autem in noticiam regi istud peruenit. alium pro illo ministrare filio direxit. ipseque salutis zardan sollicitudinem gerens. medicum ei mittit prebatissimum. & multum curationis studium ei iubet impedere. Medicus itaque sciens quod zardan sic regi carus erat. uigilantem ei incedebat. Qui cum de illo certius agnouisset. regi pertinens nunciavit dicens. Ego quidem nulli infirmitatis causam in homine isto inuenire ualeo. Existimo tamen quod cum defectione quadam obsessus sit infirmus. Rex autem his auditis. suspicatus est ei grauius filium indignatum fuisse. & huius rei gratia stristatus zardan ab eo discessisse. Discere autem uolens remandauit ei. quod crastina die ad te uidentem ueniam. ut que tibi accidit egritudine agnoscam. Tunc zardan hoc audito nuncio. summo diluculo induens se uestimento suo pergit ad regem. Rege autem sciscitante. que defectionis tue est causa. Respondit zardan magni michi periculum imminet. & maximis ego dignus sum tormentis. multaque etiam mortis reus existo. quod tuis preceptis negligentem obaudiens. circa dominum meum filium tuum negligentem uigilauim. Nam quidam

malignus homo & magus veniens locutus est ei. que ad sectam christianorum pertinet. Deinde narrauit miratim regi. que filio eius a sene dicta sunt. & cum quanta dilectione & desiderio. idem filius sermones suscepit. & quomodo torus christi est effectus. Insuper & senis vocabulum significat. **¶ XXVI.**

¶ De vano concilio arachis & insectatione barlaam.
Accitque rex accersiri arachim quendam nomine qui scidus erat a rege. & primus in omnibus consilijs ei aderat. simulque astrologice artis scientia nimium pollebat. qui ait. Ante oia rex istud faciam. malignum barlaam apprehendere festinemus. & si huc sequi poterimus. nostra intentio non priuabimur. neque a spe nostra decidemus. Sed idem ipse aut verbis persuasorijs aut diuersis tormentorum generibus coactus. etiam nolens confitebitur falsa & erronea se dixisse. & dominum meum etiam filium tuum ad sequendum paternum dogma suadebit. Si uero illum apprehendere nequiverimus. alium ego agnosco senem heremitam solitariu. qui nachoz vocatur. silem barlaam per omnia que non est facile dimoscere illum barlaam non esse. Sed iste de nostra secta est. & magister meus in literarum eruditione fuit. Huc ergo allocutus ad ibo nocte. cunctaque ei per singula notificabo. Deinde de captum esse barlaam diuulgentes huc exhibebimus qui & barlaam seipsum notabit. & dogmata christianorum tueri simulabit. Qui post multam disputationem quasi responsione deficiens potenter supabit. Cumque ista filius regis viderit. quoniam barlaam quidem victus erit. nostris quoque ipse idem victoribus omnino palmas dabit. libenterque tuum regnum timebit. & tibi que gratia sunt facere non tardabit. Couertit in super & ille qui personam barlaam simulabit. & errasse seipsum confitebitur. His ergo auditis. rex gauisus est nimis. & operum reperisse arachini consilium arbitratus est. Vane etenim spei incubebat. Quia vero nouiter barlaam discessisse agnouerat. apprehendere eum festinabat. Insuper arachis igitur & lancearijs missis. plures exitus viarum occupauit. In totis vero. vii. diebus laborans vane fatigatus est. Deinde ipse quidem in quodam regali palatio in villa posita restans. arachis cum militibus non paucis. usque ad sennaritudem heremum ad inquisitionem barlaam direxit. Perueniens itaque ille ad locum. omnes vicinos turbauit. Quibus se non vidisse viam asserentibus. ad desertum ipse princeps pios venaturus exiit. multoque heremi transmissio spacio. montes circumdedit. & valles inuias. & precepta quedam pedibus & manibus reptando.

¶ XXVII. ¶ De cuneo heremitarum qui ferebant reliquias sanctorum.

Quoniam turba vero que secus erat ad crepidudinem montis cuiusdam puenit. super quam stans vidit sub ipso monte cuneum heremitarum ambulante. Et statim precepto principis omnes super eos unanimiter irruerunt. tenentque viros venerabiles. & signa heremitice conuersationis in vultibus ferentes. Ille vero qui precedebat eos sicut abbas peram portabat lanceam plenam reliquijs quorundam sanctorum patrum. Considerans vero ipse arachis postquam non vidit barlaam. agnoscebat quippe eum. contristatus est valde & dixit ad eos. ubi est erroneus ille qui filium regis seduxit. Tunc ille qui peram gestabat dixit. Non est ille inter nos absit. fugit enim nos gratia christi repulsus. sed in vobis habitaciones habet. Ait princeps. Cognoscis ergo illum. Etiam inquit heremita. Noui seductorem dictum qui est dyabolus. qui in medio vestrum habitat. & apud vos latitat. &

ibi procurat. Princeps autem dixit. De barlaam ego te requisivi. & discere cupiens ubi sit interrogavi te. Monachus autem ait. Si barlaam queris. oportebat utique te dicere. ubi est qui de errore puerit & liberavit filium regis. Ille enim frater noster est. & sancte conuersationis. Sed ex multis iam diebus non vidimus eum. Et ait princeps. Extranea quidem morte vos interficiam. nisi continuo barlaam exhibueritis michi. Et quid inquit heremita mundiali cernis. quod tenacius amantes. penitentiam timeamus vitam amittere. & a te intentam formidamus mortem. Potius enim gratias tibi confitebimur. si nos virtutum amator presentem subdixeris vite. Ita confidenter loquentes non sustinens miser. sed aduersus fortitudinem prudentie. celeritate pmo. multas eis imposuit plagas & tormenta. quorum magnanimitas & fortitudo. etiam tyranno digne miraculo visse sunt. Deinde presentat eos ante faciem regis atrociter furentis. Quos cum vidisset. furore incensus est. & furioso similis. cedi illos immisericoziter iubet. Postquam autem vidit eos crudeliter plagis laceratos. vix a multa respirans insania. quiescere cedentes iubet. & ait ad illos. Cur ossa ista defunctorum circumferitis. Si ergo illos amantes ossa eorum baiulatis. hac hora ponam & vos cum ipsis. ut desideratos adepti gratias nobis exinde referatis. Diuine illius cohortis princeps & magister per nichilo regis minas operans. ac si nichil triste contigerit ei. libera voce & sereno vultu inhabitante in se significans gratiam ait. Ossa ista munda & sancta circumferimus o rex. illorum representantes amorem. quorum sunt mirabiliu viorum & exercituum eorum. & adeo dulce conuersationis. in memoriam nosmetipsos reducentes. & ad silem zelum excitantes. requiem quoque speculantes. & delicias in quibus modo conuersantur. Insuper & mortis nobismetipsis assidue memoriam presentam. & sanctificationem nobis horum tactu haurimus. Ecce causas quibus fuisse dixerim. cur sanctorum reliquias circumferamus. Tu vero tuam impinguam carnem materiam preparas verum deuotioni. Sed euigila de graui somno isto. & aperi clausos oculos tuos. & vide ubique splendentem omnibus dei nostri gloriam. & tu aliquando te metipsum seruum illius facito. Tunc rex ait. Ab hac tua stulta nugacitate quiescens. barlaam ilico ostende michi. aut experis tormentorum genus. quorum nunquam experientiam accepisti. Fac inquit quod vis. Nobis enim extra quod puenit agere aliquid non est congruum. nec ullo peccato dabimus assensum. Non autem hoc paruulum putet esse peccatum. si confratrem nostrum & similitonem in tuis tradiderim manibus. quotcumque nostri tormentorum genus exhibe. Nobis enim viuere christus est. & mori pro eo lucrum optimum. Super his ergo furore accessus tyrannus. iussit diuinas quidem eorum abscondi linguas. erui vero oculos. manusque simul & pedes detruant. Data igitur sententia. apparitores quidem circumstantes atque lictores. inhumane & immisericoziter summitates membrorum detrucebant. & linguas quidem eorum vncinis detrahentes crudeliter abscedebant. Vini igitur illi & omni reuerentia digni animo stant. quasi ad epulas inuitati. viriliter accedebant ad tormenta. inuicem seipsos exhortantes. & ad mortem propter christum sine timore accedentes. In talibus ergo & tam diris tormentis pseuerantes. animas suas sacri heremite illi domino tradiderunt. decem & septem numerum perficientes. **¶ XXVIII.**
¶ De simulato barlaam. id est nachoz.

His itaq; pie psumatis. p hoc consiliario suo rex arachi dixit. Primo irrito facto. ad scdm p silij respice. & nachor illu accersire. Arachis itaq; incpesta nocte speluncas illius adiit. na in desertis habitabat. diuinationu vacabat artib;. Tunc omnib; ei p silioz adiuentionib; reseratis. ad regem sumo diluculo redijt. & equitib; ab eo rursus postulatis & acceptis. ad pscrutandū barlaam egredi se simulauit. Exeunt vero & de ferta circueunt. apparet vir quida de valle qdam egrediens. Illoq; ad psequendū eū picipiente. cōsequunt eū veloci;. & pphendētes ad se adducūt. Illo vero sciscitante. & quis esset. & cui; p fessio nis. aut quis vocaret. Ille quidē xpianū se vocabat. barlaam noiauit. sicut edoctus erat. Gaudio itaq; repletus arachis sicut apparebat. hoc assumpto celerius ad regem reuertit. & iussus est ad regem ire. & ait rex in audientia oim assistentiū. Tu es demonis opator barlaam. Respondit ille. dei opator sum nō demonū. Noli ergo maledicere mihi. multas em michi gratias agere deberes. q; filij tuū colere docui. & omni virtutū specie adornatū reddidi illū. Rursus aut rex quasi iratus ait. Iustū esset equidē ut sermonis parit & respōsionis tibi facultate sublata absq; vlla inter rogatōe morti tradereris. Sed suffero te ppter naturalē mihi insitā humanitatē vsq; ad pstitutā diē. pscrutabor nempe de te. & siquidē obediēris mihi. indulgentia dignus eris. sin aut. male peribis. Sic locutus arachi illū tradidit custodiri diligentissime mandans. Sequētū igiē die surgens inde ad suū redijt palatiū. Et auditū est captū esse barlaam. puenitq; fama vsq; ad regis filiū. Qd cū audisset. vehemēter animo doluit. & nullo modo a lacrimis abstinere poterat. gemitib; & lamentationib; & orationib; deū exorabat. & in auxiliū senis iuocabat eū. Nō despexit vero illū. nec diuiti; affligi pmissit benign; ac misericors deus. Qui & iuueni per visionē nocturnā notificat. & fortitudinē illi immitit. & ad pietatis pfortat agonē. & fiducia pstat. gaudioq; plenū & p fidentia. & lumie dulcissimo pauloante p ristarū et dolore plenū cor suū repetit. Rex itaq; sic ista pagens. & ita p siderans. gratulabā bene puidisse existimās. & arachi imētas reddebat gratias. **CXXXIX.** Rex filiū q; a barlaam seductus sit reprehendit.

Post duos aut dies pgit rex ad palatiū filij sui. & hūc in occursum illius egressus. non osculatus est pater ut solebat. Sed irato filis. ingressus est regale cubiculū. & mest; sedit. Deinde filiū aduocās ait. Fili mi que est ista fama. que in aurib; meis insonuit. & defectōib; animā meā pburit. Null; em hoim tāto fuit repletus aliquando gaudio in filij natiuitate put arbitror. quāto ego in tua. neq; rursus p ristarū esse puto. sicut tu me in tristitia posuisti. & meā in honozasti caniciem. lumenq; abstulisti oculoꝝ meoꝝ & meoꝝ vires occidisti neruoꝝ. Timor em quāti meba de te euenit michi. Infātuli p silio seductoꝝ verbis obaudiens. & p silij male sapientiū meo pferens. & nroꝝ deoꝝ cultū derelinquens. alieno seruisti deo. & quē sperabā cū omni nutrire & educare custodia. & senectutis habere baculū & fortitudinē. regniq; successorē optimū derelinquere. eaque inimicoꝝ & hostiū sūt. nō erubuisti ostendere michi in te. An nō oportebat te michi apli; obedire. & mea sequi dogmata. q; dolosi & putri

di senis obaudire fatuitati & stultiloquijs. amarā tibi pro dulci suggerentis vitā. & p amāssimis delicijs durā & asperā p gere viā. quā fili; marie ambulare pcepit. Sed nūc fili karissime michi patri tuo acquiesce. & longe ab istis deliramentis secedendo. veni & sacrificia dijs pijs & māsuetis. c. thaurus. si forte libaminib; eos placare poterimus. ut veniā tibi offensionis pbeat. Multa ergo talia rege vaniloquia pcurrente. & nostra quide; iridente ac respuente. ydola vero efferente atq; laudante. Videns sanctissim; iuuenis q; nō opt; iam rē in angulo & in occulto. sed sup candelabꝝ & in excelso poni. ut manifesta fiat omnib;. cōfidentia simul & ostentia replet; ait. Qd circa me actū est. dñe pater. nūq; negabo. tenebras effugi. ad lumen cucurri. & errorem deserui. veritati acquieui. & demonib; abrenūciaui. xpōq; federat; sum. & dei patris filio & verbo. per quē totū qd est factū est. qui & hoim de limo terre formauit. & vitalē ei flatū tradidit. & in paradiso deliciāz posuit puerari. puaricantē uero mādatū illius. et morti addictū. potestatiq; dyaboli rectoris tenebrāz subditū nō deseruit. sed omnia faciendo. & ad antiquū honozē volens eum reducere. totius factor creature. & nostri generis actor. homo factus est ppter nos. de virgine sancta natus. Interea cū hominib; est puerat;. & p nobis idignis & ingratis famulis suis mortē suscepit. & mortē crucis quatim; soluere; peccati dominiū. ut pma p demnatio destrueret. & celoꝝ porte rursus nobis paderent. Ipe em est vita oim. stabilitas cunctoꝝ et illuminatio. oimoda dulcedo. et auditas insatiabilis et oim desiderabiliū sūma. Igiē cū taz inenarrabilib; bonis occurretib; michi gaudere quidē q; de malignoꝝ seruitute demonū liberat; essem. dolebā tamen q; animā meā dimidiā p didissem. Eo q; tu dñs et pater meus taliū nō esses piceps bonoꝝ. Deū uero incessanter exorabam. ut traheret te ad se. De me igiē sic certus fact;. noli frustra laborare. quoniā nūq; me poteris a bona p fessione reuocare. **CXXX.** Irā patris filius placare nitit; eūq; ad rectā uia puerere.

Rex ut audiuit hec omnia. statim p mot; est. et furore incōprehensibili arreptus. iracūde ei loquebat;. et amarissime. denibus frendēs et furioso filis ait. Et quis hoꝝ michi auctor est maloꝝ. nisi ego ipse. qui sic te deposui. et talia tibi feci. qualia nullus aliquando patrū fecit filio suo. Merito igiē in tua natiuitate astrologi dixerunt. te malignū fore virū ac pessimū. arrogantē et parentib; inobediētē. Nūc uero si nō obediēris p silio. et a mea discesseris filiatōe. p patre mimicus effectus. illa faciā tibi. que nec etiam hostib; aliquis ostendit. Tūc iosaphat respondit. Cur rex ita succensus. quoniā ego taliz piceps effectus sum bonoꝝ tristaris. et quis vnq; pater in filij felicitate p ristar;. apparuit. aut quomodo pater iam talis. et nō mimicus reputabit;. Nō em patrē meū de reliquo vocabo te. sed discedā a te. sicut aliquis fugit a serpente. si agnouero te inuidere salutē mee. et ad pditionē me coartauis uolenta manu. Sed potius intellige pater. et albuginem atq; caliginem. de mentis tue oculis excute. ut cernere valeas dei mei splendidissimū lumen. Scito q; omnis caro fenū. et omnis gloriā homis ut flos feni. Cur ergo sic insane tenes ac defendis moꝝ fernaliū floꝝ marcescēdas et pariturā gloriā

atq; ab omnibus fetidissq; deliciis. et ventris ac sub ventri immundissimas passiones. que ad tps quidē delectant sensus stultoz. Postea vō amariores felle faciūt retributōnes. Si em̄ p̄sentes iocūditates. non p̄tioni subiacerent & fluxui. sed p̄hēniter forent p̄māsure cū dñis suis. Nec opteret xpi bonis & eternis donis ista p̄ferre. Quāto em̄ sol nocte p̄fūda splendor est & lucidior. tāto & eo ampli⁹ bona p̄missa diligentib⁹ deū om̄i terreno regno & gloria. gloriosiora sūt & magnificentiora. Quoniam vō & fluxui omnia & corruptibilitati subiaccēt. & quasi visio & somniū & vmbra p̄tereūt & pereūt. & aure poti⁹ est credēduz nō stanti & nauis pontuz p̄terlabentis vestigijs q̄ hoīm p̄speritati. Quante est improuidentie uel potius recordie & imprudentie. corruptibilia & mortalia infirma & fragilia. incorruptibilib⁹ p̄ferre & eternis immortalibusq; & infimicis. & tepozali hoz refrigerio insuccessibili p̄uari bonoz illoz refectōe. Nō intelligis ista p̄t. nō p̄tāsis trāseuntia & adhibebis p̄mansuris. nō p̄feras p̄regriatōz incolatū lucē tenebris. eternā vitā vmbre mortis. Rex autē stupefact⁹ est paritē & ira repletus. tam intellectu pueri & verbis. quib⁹ p̄tra dicit nō valebat. q̄ & ex hoc q̄ nō dimiserat filius eius quicq; qd ad derogationē deoz p̄tinere potuerit. sed totā eoz subsanauerit & densit vitam. Sermonis tamen claritatē ob internā tenebraruz crassitudinē nō p̄cepit. Et punire illū aut mali ali quid de illo disponere p̄pter naturalē amorē non potuit. Cū ira igitē surgens discessit & dixit. Vt nam nūq; natus es. uel in lucem istā p̄cessisses. Talis futur⁹ blasphemator deoz. & paterne spretoz amicitie & admonitōis. Nisi em̄ obediēs fueris michi. & dijs gratus extiteris. multis & varijs affectū tormentis. male te interficiam.

C. XXXI. C. Iosaphat in oratōe p̄noctat & fictionē regis per visionē agnoscit.

Hoc patre mimante. & cū ira discedente. in suū cubiculū filius ingressus. ad suuz adiutozem oculis eleuatis orauit. Dñe deus de profundo cordis clamaui. dulcis spes & vera p̄missio. tu refugiu ad te cōfugiētū. vide stritionē cordis mei. p̄picio & māsuetō oculo. & ne derelinquas me. Te em̄ vires submistrante. in firmi fortes efficiunt. qz solus es adiutor insupabilis. & deus misericors quē benedicūt om̄is creatura glorificandū in secula amen. Sic oratō diuinam sentit solationē in cor suū descendisse. & cōstantia repletus p̄seuerauit tota nocte in oratōe. Rex autē arachi amico suo nota faciens de puero durā illi p̄tinaciā. & immutabilē significās volūtatem. p̄siliū ab eo accepit. cū eo amabilē poti⁹ ac suauē faciendā esse. q̄ seuam & asperā collocutōz blandicijs sperans poti⁹ esse trahendū. Vēit igitē rex sequenti die ad filiū. & sedens p̄p̄m̄ quius aduocauit eū. Oportebit te quidē fili meis obedire p̄ceptis in omnib⁹. Sed quoniam durus existēs & inobediens ita fortiter resististi mihi tuā poti⁹ q̄ meā cupiens facere voluntatē. veni. ut postposita p̄tinaciā & vana p̄tentione paritē cedam⁹ veritati. Et qm̄ barlaā qui te seduxit ferro vincet⁹ apud me teneb⁹. Cōgregabo ecclesiā magnā. & om̄s nostros & galileos in vnū p̄gregabo. p̄conesq; māifeste p̄clamare p̄cipiāz. ut nullus xpianoꝝ metuat sed omnes sine timore ueniant. & sic om̄ni cōsiderabim⁹ deliberatione. & aut suadentes vos cū

vfo barlaam assequimini que optatis. uel suasi a nobis ultronea volūtate p̄ceptis nostris obedire p̄sentite. Prudēs vero iuuenis p̄ visionem sibi demonstratā p̄cognita regis fictione ait. Voluntas dñi fiat. & sic quēadmoduz iussisti. Ipe em̄ bonus dñs p̄stet & deus ne a veritate deuiem⁹. Nam in ipso p̄fuit anima mea. & ipse miserebit mei. Tunc iam iubet rex omnes p̄gregari ydolocras. videlicet & xpianos. literis quidē vbiq; trāmissis. p̄conibusq; p̄ vniuersas ciuitates & villas clamantib⁹ ut nullus xpianoꝝ timeat se aliqd mali passurum. sed secure omnes in vnū ueniant. ad spontaneaz nō coactā veritatis p̄quisitionē futurā cū p̄cipe & duce suo barlaam. Similiter vero pontifices et cultores ydoloꝝ. & sapiētes chaldeoz & indozū qui in toto regno illius reperiri potuerūt puocauit. & quosdā augures & magos et diuinos. Conuenit itaq; ad regem multitudo magna de sua ex cranda secta. xpianoꝝ vero vnus inuentus est solus in auxiliū veniens illius qui putabat esse barlaam noie barachias. Alij fideiū mortui erāt ab insania principū. qui p̄ ciuitates erant occisi. alij vō in montib⁹ et spelūcis latitabant. timore immineētū malignoz. et nō audebant in ap̄to patere. Ille vero solus cū esset fortis animo. ad agonē proceffit veritatis. **C. XXXII. C.** Nachoz in cōcilium vocatus cōsilio suo capiē et illaqueat.

Residente igitē rege in tribunali excelso. cōsedere sibi filiū iussit. Ille vero ob patris reuerentiā et honorez hoc noluit facere. sed in terza p̄pe illuz sedit. Assistentib⁹ itaq; his omnib⁹. ait rex rethorib⁹ suis et p̄his. immo populi seductorib⁹ et stultis corde. ecce certamē nobis adiacet et agonis magnitudo. Ex duobus em̄ alterz fiet hodie vobis. aut nostrā viā tenētes errare barlaam et eos qui cū eo sūt redarguentes. et gloriā maximā et honore a nobis et ab omni se natu p̄sequimini. et coronis victorie coronabim⁹. aut superati cū omni p̄fusione pessime trademini morti. et omnia vestra populo dabunt. et ut om̄ino deleat memoria vestra de terza. corpa vestra bestijs dabo ad deuorandū. et filios vestros p̄heni p̄demnabo seruitute. His ita dictis a rege. fili⁹ quoz illius ait. Iustū hodie iudicasti o rex. corroboret dñs hanc voluntatē tuā. Sed et ego eadem dico māistro meo. Et cōuersus ad nachoz dixit. Nosti o barlaaz in quali gloria me inuenisti et delicijs. sed verbis plurimis suasti michi. ut a patris quidez discederē legib⁹ et morib⁹. et ignoto seruirem deo. Ineffabiliū quozundā et eternoꝝ bonoz p̄missionib⁹ trahendo mentem meā ad se quendū dogmata. et meū exacerbandū dñm et patrem. Nūc ergo quasi in lance existima temetipm̄ stare. Nam si viceris imminētē luctāz. vera esse dogmata tua ostendēs q̄ me docuisti. erzoneosq; redarguēs. qui p̄tra nos hodie dimicaturū sūt. et tu glorificaberis plus omnib⁹ qui aliqn fuerunt et p̄dicatoꝝ veritatis vocaberis. ego quoq; in tua p̄manebo doctrina. et xpo seruiā usq; ad finē vite mee. Si vero superatus seu veritate seu fallitate p̄fusione michi hodie auctor extiteris. statim meā p̄umeliā vindicabo in te manibus meis. Cor tuū et liguā extrahens. canibusq; ad deuoranduz ista cū cetero corpore tuo tradā. ut discant om̄es p̄ te ne p̄sumant filios regū in erroꝝ mittere. His auditis nachoz sermonib⁹. tristis effectus est valde. vidēs semetipm̄ decidisse in foueam quā fecit.

et laqueo quē abscondit esse p̄phensuz. et gladiū suū in cor eius ingressū. animaduertēs ergo in semetip̄o agnouit. sibi melius esse regis filio adherere. & p̄tem illi? defēdere. quatin? euaderet sibi p̄paratū periculū. Sciebat enī quomō erat ei faci limū se tormentis tradere. si uel modicum illū exacerbaret. Totū enī ex diuina fiebat p̄uidencia. sapienter enī per aduersarios nostra tuente. Etenī utriq; ad uerba uenerunt. cultozes sc; ydoloꝝ & nachoz. quē admodū ille balaam. q̄ sub balach aliquādo maledicere israhel p̄posuerat. Sed ecōtrario multis philosophis restitit. Sedente igiē rege in throno suo. p̄sedēte quoq; filio sicut iā diximus. asiterūt & insipientes. qui quasi gladiū linguā ex acuerūt ad destructionē ueritatis. Cōueniūt & innūmerabiles populi ad spectaculū istū? certaminis. ut dicerent que pars uictoria potiret.

C. XXXIII. C. Idem p̄tra p̄positū suū uera loquit̄ de deo. & de errore chaldeoz.

Quā vn? rethoz sapientioꝝ omib? dixit ad nachoz. tu es barlaaz qui imprudentē sic & inuerecūde dijs nostris p̄tumeliāz & omē dedecus inferis. & dilectissimū regis filiū in errore mduxisti. Suspiciens ergo nachoz rethorem illū. responsione nullo mō esse dignū iudicauit. Manu autē multitudine silentiū indicēs. & aperiens os suū sicut asina balaam. que nō p̄posuerat dicere. illa locutus est. & ait ad regē. Ego rex p̄ uidentia dei ueni in mūdū. & considerās celū. terrā. mare rē. & solem & lunā. admiratus sum ornatus eoz. Cernēs autē mūdū & que in eo sunt omnia q; s̄m necessitatē mouent. intellexi mouentē & tenentē esse deū. Omne enī mouēs forci? est mototenens forci? tento. Ip̄m ergo dico esse deū. qui cōstituit omnia & tenet. qui sine initio est. & sine fine immortalis etern?. nullo egēs. Superior omnib? passionib? & diminutionib?. id est. ira obliuione ignorantia rē. Per ip̄m uero omnia sūt p̄stituta. nō indiget sacrificio & libamine. nec aliquo cūctoꝝ apparentiū. omnes uero illo indigēt. Manifestū est nobis o rex. q; tria genera sunt in hoc mūdo. Quoz sūt apud nos q̄ dicunt̄ deoz adoratoꝝ. & iudei. & xp̄iani. Ip̄i autē rursus q̄ multos colūt deos in tria diuidunt̄ genera. chaldeos. sc; & grecos. & egip̄ios. Nam isū fuerūt p̄ncipes & maijstri ceteris gentib?. in multoz deozū culcu & adoratoe. Videam? igiē hoz qui sūt p̄ncipes ueritatis. & qui erioꝝ. Chaldei nāq; nesciētes deū errauerūt post elementa. & ceperūt celeste creaturā p̄onius q̄ suū creatorē. quoz & ymagines quas dā facientes noīauerūt figuras celi & terre. & maris. solisq; & lune. & ceteroz elemētorum & luminariū. & p̄cludentes in templis adorauerūt. deos uocantes eos quos seruāt diligenter ne rapiant̄ a furib?. Et nō intellexerūt q; omē qd̄ seruat maius est seruato. & faciēs mai? est factō. Quid ergo dico de elementis. qui dicūt celū esse deū errant. Nāz uideam? ip̄m uolubile & scdm̄ necessitatē motū. & ex multis p̄stiturū. Nam astra ordine & spacio ferunt̄ de loco ad locū. de signo in signū. & nūc quidē occūbunt. nūc autē oriunt̄. & s̄m t̄pa iter pagūt. ut p̄ficiāt estatem & h̄yemē. sicut ordinatū est eis a deo. & p̄trāsūt p̄prios terminos s̄m inuētabile nature necessitatez. cū celesti ornatu. Vnde manifestū est. non esse celū deū. sed opus dei. Qui autē putant̄ terrā esse deā. errauerūt. Videmus enī illā; ab hominib? p̄tumeliāz

patientē. & dñationi eoz subiacentē. defossam & p̄speram & inutilem factā. Nā si igne cor reat̄ efficit̄ mortua. insup & si paulo ampliz̄ infundat̄ cor rūpiē & ip̄a & fructus ei?. p̄culcat̄ autē ab omib? hominib? & ceteris aialib? sanguie interfectozū iquimat̄. effodiē. iplet̄. mortuoꝝ theca sit eoz. His ita se habentib?. nō sequit̄ terrā esse deū. sed opus dei ad utilitatem hoim. Qui autē putauerūt aquā esse deā errauerūt. Nam & ip̄a ad vsū hoim facta est. & dñationi subiacet eoz. polluit̄. corūp̄tur. & immutat̄. calescit & tingit̄ coloribus. & frigore ogelat̄. & cruozib? iquimat̄. et ad cūctāz sordū ablutioē assumit̄. Idcirco impossibile est aquā esse deā. sed op? dei. Illi uero qui arbitrant̄ ignē esse deū errant. Nam ignis fact? est ad vsū hoim. subiacet illoꝝ dñationi. circūferē de loco ad locū. et accendit̄ ad elixandas carnes diuersas & assandas. Adhuc autē ad mortuoꝝ corpa oburēda. multis etiā modis corūp̄it̄ ab hominib? & exringuit̄. p̄pter qd̄ nō est ogruū ignē deū estimare. sed opus dei. Qui autē putāt hoim esse deū errāt. Videm? quippe illū mortū s̄m necessitatē. et enutritū. ac senescentē etiā se nolēte. Et aliqñ quidez letat̄. et aliquādo tristat̄. indiget potu et uestitu. Est et iracūduz et inuidus. et audus. et penitēs. et minozationes multas habens. corūp̄it̄ multis modis ab elemētis et animalib?. uel immimēte morte sibi. nō uenit ergo hoim esse deum. sed opus dei. Erroze igiē magno errauerūt chaldei post opinionones suas. **C. XXXIII. C. De errore grecozum et egip̄ioꝝ.**

Quā enī? igiē ad grecos. ut uideam? qd̄ forte de deo sentiant. Greci nāq; dicēt̄ se esse sapientes stulti facti sūt deteri? chaldeis. introducentes plurimos deos factos eē. Alios quidē masculos. alios feminas. oim uicioꝝ cūctariq; auctozes imiq̄tatū. ut aduocatos istos et patronos habentes sue nequitiē. adulterēt. rapiant. occidant et omnia mala faciāt. Inducit̄ enī ab eis. ante omnes deos saturn?. et huic sacrificāt filios suos. Qui genuit̄ multos pueros de rea. et infans comedit filios suos. Aut enī iouē abscessisse sibi uirilia et p̄jecisse in mare. unde uen? fabulose dicit̄ fuisse nata. Alligās uero suū patrem iupiter p̄jecit̄ in tartaz. Scds̄ inducit̄ iupitē. quē ferūt regem esse alioꝝ deoz. et transformatū esse in aialia ut cū mortuā? mulierib? adulteria omittet. Inducit̄ enī hūc transformatū in thauz p̄p̄ europā. et in aurū p̄pter danē. et in cignū p̄pter liam. et in fatirū p̄pter anthiopē. et in fulmen p̄pter semelem. et ita genuisse ex his filios multos. libez uidelicet. et zetum. et amphionē. et herculē. et appollinē. et arthemiam. et pseum. castoꝝq; et pollucem. et helenā. et mimoem. et radamicoꝝtum. et sarpedonē. et nouē filias quas appellauerūt musas. Deinde inducūt de ganimede. Contigit̄ igiē o rex hoibus imitari hec omnia ut fiant adulteri. et masculoz p̄cubitoꝝ. et alioꝝ maloꝝ operū p̄tractozes s̄m imitationē dei sui. Quomō autē crediē deū esse adulterē. aut sodomitā. aut p̄ricidam. Cū hoc inducūt et vulcanū quendā deū. et istū claudū et tenentē malleū et forcipes et ferrariā artē exercētē uictus gratia. Ergo egen? erat. qd̄ nō uenit deū esse nec claudū. Deinde mercuriū inducunt esse deū. cupidū. et furem. et auarum. et magum. et uersipellem. et sermonū in terp̄tem. sed nō uenit deū esse talem. Asclepiū etiā; inducunt esse deum

medicū et potiones efficientes, et emplastra appo-
nente victus gratia. indigentia em patiebatur. no-
uissime uero fulmine ictus a ioue propter darij la-
cedemonis filium interijt. Mars autem inducit deus esse
belligeratos & zelotes cupidus ouium & aliarum qua-
runda rerum. nouissime uero adulterio perpetrato
cum uentre ligatum esse ferunt a paruo cupidine & a
vulcano. Batū uero inducunt esse deum. nocturnas
agentes festiuitates. & magistrū ebrietatis. & uel-
lentē uxores proximorum. & furiosū & fugitiuū. no-
uissime autem a tiranis occisus est. Hercule uero in-
ducunt esse deum. & ebriosū fuisse & insanū. & suos
occidisse. & ad ultimum igne consumptū iterisse. Ap-
pollinē quoque inducunt deum esse zelotem, insup arcū
& pharetrā gestantē. Aliquando uero cytharā &
tībiam & diuinantē hominibus mercedis gratia.
Dyanam uero inducunt sorozem illius fuisse uena-
tricem & arcū habuisse cum pharetra. et hanc errare
in montibus. solā cum canibus ut caperet ceruā aut ca-
pram. Venerem autem dicunt deā esse etiā adulterā
Nax aliquando habuit mechū martē. aliquando uero
anchisem. & aliquando adonidem cuius & mortē deflet
querens amasū suū. quā dicunt etiā ad infernū de-
scendisse. ut redimeret adonidem a pserpina. Ado-
nidem quoque inducunt deum esse uenatorē. & hunc
violenter mortuū esse a pro plagatū. & nō potuis-
se auxiliari miserie sue. Hec omnia & multa plura
turpiora & maligna inducunt greci o rex de dijs
suis. que neque dicere congruit. neque in memoriā oīno
deferre. Vnde sumentes hoīes occasionem a dijs
suis peccant oēm iniquitatē & luxuriā & impie-
tatē. polluentes terrā & aerē prauis suis actibus
Egiptij uero sceleratiorēs & stolidiores his existi-
tes detentis omnibus errauerunt. Nō enim pretenti fue-
runt chaldeorum et grecorum cultibus. Sed insup & bru-
ta animalia inducunt deos esse. terrena uidelicet &
aquatilia. et arbores. et germīnātia. & cōtaminati
sūt omni insania & luxuria detentis omnibus. Nam
quidā eorum colūt ouem. quidā uero hircū. alij uero
vitulū et porcū. Nōnulli uero coruū. et accipitrē.
& vulturē. et aquilā. Alij uero crocodilū. Quidā
autem cartū et canem. et lupū. et simeā. & draconem.
& aspidem. & alij cepe. & allū. et alij spīmas. & ce-
teras creaturas. **C. XXXV. C. De errore**
iudeorum & uera fide christianoꝝ.

Quoniam ergo o rex ad iudeos. ut uideam
mus quod et ipsi sentiant de deo. Hi namque
existētes de stirpe abrahę ysaac & iacob
habitauerunt in egipto. Eduxit autem illos deus inde
in manu forti. Nam sepius dijs gentium seruerunt.
& missos ad se prophetas & iustos interfecerunt.
Deinde postquam placuit filio dei ut ueniret in ter-
ram. negantes eum. tradiderunt eum pylato p̄sidi ro-
manorum & crucifixerunt eum. imemores beneficiorum
eius. & innumerabilium miraculorum quę inter eos ope-
ratus est. & perierunt propria iniquitate. Colūt etiā
nūc solū deū omnipotentē. sed nō h̄m scientiā. Nā
xp̄m negant filiū dei. & sunt siles gentibus. licet ap-
propinquare aliquo modo ueritati uideant. a qua se
ip̄os elogauerunt. Ista uero de iudeis sufficiant.
Christiani autem a xp̄o dicunt. Sic etiam filij dei al-
tissimi uocant. Qui de celo descendēs propter salutē
hoīum. de spiritu sancto ex maria uirgine absque ui-
rii semine. & salua matris integritate carnē susce-
pit. & hoībus apparuit. ut a multorum deorum errore
ip̄os reuocaret. Qui mirabili sua dispositione. per
crucē morte gustata spontanea uolūtate. post tres

dies resurgens. per xl. dies cum eis uersatus. celos
ascendit. xij. ap̄los habuit. qui post eius in celum
reditum. exierunt in omnes orbis partēs & do-
cuerunt illis magnificentiā. Vnde qui adhuc mi-
nistrant iusticie p̄dicatōis illius xp̄iani uocantur
Et hi sunt qui sup omnes gentes terre inuenerunt
ueritatē. Cognoscunt enim deū creatorē & actozem
oīm in filio unigenito & sp̄u sancto. Veracit̄ enim
est hec uia ueritatis. que ambulantes per eā in regnū
ducit eternū p̄missum a xp̄o in futura uita. Et ut
noueris rex quod nō a me ip̄o dico scripturas inuenies
xp̄ianorum. inuenies nichil extra ueritatē me dicere
Quapropter quiescāt stulti sapientes tui. aduersus
xp̄m uana loqui. Expedi enim uobis deū creatorē
colere. & incorruptibili illi auribus percipere uer-
ba. ut cōdemnationē euadentes & tormenta. uite
inextinguibilis. uite eterne heredes esse mereamini.

C. XXXVI. C. De fine certaminis qua
nachor omnes pfutauit.

Quoniam autem pertransiuit ista nachor. Rex quidem
furore p̄catabatur. Rethores uero illius &
sacerdotes ydolorum muti stabant. nō ualē-
tes p̄radicere. nisi quod infirma quedam & nullius mo-
menti uerba mutabatur. Filius autem regis exulta-
bat spiritu. & letabunda facie glorificabat deū qui
in inuio transitus dedit p̄sidentibus in se. Nā pro ho-
stem & inimicum ueritatis. ueritatē defendit. &
erroris p̄nceps aduocatus recti sermonis mon-
stratus est. Rex quidem quous atrociter iratus fuis-
set nachor. nichil tam mali in eum exercere potuit.
eo quod coram hominibus iusserat ei. ut fiducialiter ee
sine ullo timore ageret pro xp̄ianis. Multum tamen
ipse p̄radicēs subinferebat pro enigmata. ut cederet
instantie disputandi. ut patere se uinci a rethori-
bus. Sed nachor multo magis ualefcebat. dissol-
uens omnes oppositiones eorum et silogismos. et re-
darguens p̄suasiones erroris. Pertracta uero usque
ad uesperā disputatōe. Iussit rex dissolui p̄cilium
quasi sequenti die rursus de his tractaturus.

C. XXXVII. C. Josaphat eum ducit secū
et secreto arguens gratias egit.

Huius autem ait regi. sicut in principio p̄re-
cepisti. iustum iudicium fieri dñe iusticiā fini
imponere de duobus alterum faciendo. aut
meum magistrum p̄mitte mecum manere nocte ista. ut
simul p̄feram. de his que opus est cras responde-
re aduersariis nostris. Tu autem denuo tuos tecum assu-
mens congrua uobis meditamini p̄tuleritis. aut
tuis mihi p̄missis. accipe meum ad teip̄m. Si uero
utrumque fuerit apud te. meus quidem erit in timore
et tribulatione. tui uero in gaudio futuri sunt et re-
quie. et hoc nō uideet michi iustum esse iudicium. sed
uolentiā esse potestatis. et federis p̄uaricationem.
Superatus denique rex euidentia h̄monis. suis qui
de p̄bis et sacerdotibus penes se retentis. Nachor
cōcessit filio spem adhuc in illo retinens. et serua-
turū que p̄miserat arbitrans. Abijt igitur regis fi-
lius ad palatium suū quasi quandā olimpiacam uic-
toriam de aduersariis reportās habēs secū nachor
Quę singulariter aduocans ait ad illum. Ne puta-
ueris me ignorare quis sis. Scio enim diligenter te
nō esse sanctum barlaam. sed nachor astrologum. et
miro quomodo uobis uisum est talē simulare ypo-
crisim. et tante cecitatis me putare esse. ut media
die lupum pro oue suscipere. Sed bene sermo can-
tae. quod cor fatui uana cogitabit. Cogitatio igitur
uestra inanis. et p̄cilium istud uanum fuit et oīno

fatuu. sed opus qd operatus es. omni intellectu plenū est. Ideo nachor gaude & exulta. plurimas igitē grates refero. qz defensor hodie veritatis factus es. & nō pcaminaſti labia tua pollutis ſmōnibus & dolosa ſimulatōe. ſed poti⁹ illa purificati ab inqumationib⁹ errorem falſoz redarguēdo deoz. & veritatem xpianoꝝ dogmatū aſſerendo. Ego autē ſategi te mecū adducere duab⁹ de cauſ. Ne videlicet rex ſeorſū te ſuſcipiens tormentis adijceret. eo q nō ſibi placita pnuiciaſti. & ut grām hanc quā hodie opatus es tibi recōpenſarē. Sed que eſt retributio. Iſta ſciz ut oſtendā tibi declinare a via mala & lubrica p quā haeten⁹ inceſſiſti. & ut ambules p rectā & ſalutareꝝ ſemitā quā nō ignozanter ſed ſcient et ſponte male agendo effuſiſti. baratris ac p̄cipitijs teipm omittēdo. Intelligē ergo nachor intellectualis exiſtēs. & p omib⁹ ſolū deſidera xpm. ut apud ipm abſconditā vitaz lucreris. fluxa iſta & corruptibilia deſpiciēs. Nō em p omne viues ſeculū. Sed cū ſis mortalis diſcedes hinc poſt modicū ſicut & omnes alij qui ante nos fuerūt. & ne tibi ſit graue peccati onus baſulās cū ieris illuc ubi iudiciū iuſtū & retributio operuz eſt. & nō abieceris prius illud cum facilis eius ſit deſoſitio. **C. XXXVIII. C. Nachor verbis eius opunctus ad heremū uolauit.**

Nachor igitē opunctus animo in verbis iſtis ait. benedixiſti o rex bndixiſti. Nō ui em et ego vez et qui nō mentē deuz p quē omnia facta ſunt. & futurū iudiciū ſcio. qz ex multis ſcripturis hoc audiui. Sed mala oſuetudo & veteris ſoleuitas erroꝝ. oculos cecauit cordis mei. & tenebras pfūdas aſperſit cogitatioib⁹ meis. Nūc autē in verbo tuo velamentū obſcuritatis reiiciens. ad lumen curzo vultus dñi. forſitan miſerebiē mei. & ianuam penitentie aperiet ſeruo ne quā apoſtate. Licet impoſſibile michi videatur remiſſionē peccatoꝝ meoꝝ. que arena maris grauioꝝa ſūt adipiſci poſſe. que ſcienter & nō ignozanter peccaui ab infantia uſqz ad hāc etate. Hoc ut audiuit filius regis. mox ſpiritus ſancto inflammat⁹ intrinſecus in corde ſcaluit. & cogitatioē nachor ad deſperationē inclinātā releuare cepit. & ad ſtabilitateꝝ fidei xpi erigere dicens. Nulla o nachor nulla tibi dubitatio ſit. Scriptuz eſt em. Poſſibile eſt deo de lapidib⁹ iſtis excitare filios abhꝛabe. q ppter ſūmam benignitatis eminentiā. omnib⁹ ad ſe puerſis celeſtē aperuit ianuā. nulli ſalutis deneigans introitū. ſed miſericordiā penitētes recipit. Nam ideo prima et tertia et ſexta et nona et. xi. hora equalis omnib⁹ merces reddiē. ſicut ſacrum reſert euangeliū. Itaqz licet haeten⁹ in peccatis cōſeneris. ſi flagranti corde acceſſeris. eoz q a iuuē tute pondus diei et eſtus portauerūt. oſortio dignus efficieris. Hec & alia multa de penitētia ſāctiſſim⁹ locutus iuuenis. in malis inueterato nachor & pollicitus remiſſionē peccatoꝝ. p̄mittēſqz xpm foꝝe p̄ficiū. & plurimis exemplis certificans. qz paratus eſt ſemp ad ſuſcipiendā penitentiā languidā illius animā velut quibuſdā medelis reſocillans plene reſtituit ſanitati. Ait em oſeſtim nachor ad illuz. Tu quidē o nobiliſſime. aīa pariē & corpore bene inſtructus. his mirabilib⁹ miſterijs. p̄ſeuera in bona oſeſſione uſqz ad finē. et nullus modus uel tpus hanc de tua corde amputet. Ego vero vadā ſalutē meā querere. & p penitentiā deū placare iratū. Nō ego vlti⁹ regis vide

bo faciem. niſi tu tantūmodo volueris. Letus igitē vehementē effectus eſt filius regis. & gratanē vezbum ſuſcipiens oplexans euz oſculatus eſt. Et attentiffime p eo oratōe effuſa. & oꝝmendās eū deo emiſit de palatio. Egreſſus autē nachor opunctus corde ad pfundiffimā currendo quali ceru⁹ puenit ad heremū. Et monachi cuiuſdāz ſacerdotali honore p̄diti ſpeluncā attigit. ubi abſcondit⁹ ille latitabat ppter regis timorē. Cui humiliter pſtratus abluic pedes lacrimis. imitatus meretriceꝝ in euāgelio. & diuinū poſtulabat baptiſmū. Sacerdos igitē euz diuina plenus eſſet gratia. intellexit iſtud diuinitus fieri. & oꝝmno ſicut mos erat catheꝝizans eū. & inſtrues dieb⁹ nō modicis. Demū baptizauit eū in noie pa. & fil. et. ſſ. Manſit itaqz nachor cū eo penitentiā agens de peccatis ſuis & benedicens deū. qui nō vult aliqūe perire.

C. XXXIX. C. Rege circa cultū deoz vaſillante theodas magus accerſitus eſt.

Mane autē diſceſſu nachor oꝝgnito. rex decidit a ſpe quā retinebat in illo. Videns autē ſuos ſapientes et impudētes rethores ita facile ſuperatos. in defectu erat maximo. & illos quidē cōtūmelijs plurimis & dedecore affectos. quosdā in neruis vehementē flagellatos. Nōnullos etiāz oculis oꝝbatos atēcit a facie ſua. Ipe autē p̄tim recognoſcere cepit falſoz deoz iſfirmitatē. licet p̄fecte lumen xpi reſpicere tūc noluerit. Nam circūfuſa caligimis piſſa nebula. ad huc cordis illi⁹ velabant oculi. Verūtamen iā ſacerdotēs nō honozabat. nec feſtiuitates agebat. et libamina nō exhibebat ydolīs. ſz vacillante vbiqz mentem geſtabat. Hinc quidē infirmitates recognoſcens deoz ſuoꝝ. Inde vero certitudinē atqz diligentiam formidās euāgelice ouerſationis. ſed radicitus malignis tenebat morib⁹. vehementē voluptatibus ſeruebat corporis. & oīno vicijs more captiui inhyabat. Secundū tpus illud ſolēnitās erat futura falſozū deozuz celebratima in ciuitate illa. Solebat autē rex intereſſe feſtiuitati. & ſacrificioꝝ largitate hāc exornare. Vnde metuebāt temploꝝ pontifices. cernētes eū negligenter circa cultum eoz & tepide ſe habentē. ne forte ex toto ſubtraheret p̄ſentiā ſuā a templis. & priuarenē ipi regali munificentia que dabat eis. et ceteris oblationibus. Surgentes itaqz adeūt antrū in paſſiſſima poſitū heremo. ubi habitat quidā vir magis uacans artib⁹. et erroꝝis ydoloꝝ acerim⁹ defensor theodas nomine. quē rex honozabat magnifice. et ut amicū colebat et maiſtrū. dicens p ipi⁹ diuina tionē ad augmentū et p̄fectuz veniſſe ſuū regnū. Vt ergo ſordidi ſacerdotes puenerūt ad illū. hūc in auxiliū ſnū aduocant. et factā regi deoz heſitationē manifeſtā faciūt. et qualia fili⁹ regis egeit. qualiterqz nachor aduerſus eos publice oꝝcionat⁹ ſit. Et qz niſi ipi inquit veneris nobis auxiliaturus. tota ſpes noſtra deficit. cū etiāz deoz cultus perierūt. Surgit ergo theodas cū p̄ſenti ſibi dyabolica malicia et oꝝtra veritatē armat. multos malignoꝝ ſpirituū vocans. quos ad mala faciēda nouerat p̄mptiſſimos. et quib⁹ ille ſemp miſtris utebat. et cū his p̄ſiciat ad regē. Vt autē nūciat⁹ eſt regi aduentus eius. et intrauit quidē virgā oliue baiulans. melote vero p̄cinctus. ſurrexit rex de ſede ſua. et p̄cedens obuiā illi oſculatus eſt eum. et allata ſede ſua iuxta ſe ſedere fecit.

XL. **C.** Huius concilio rex omnes ad solennitatem deorum convocat.

Unc theodas ait regi. Rex in eternum visue maximorum deorum benignitate protectus. Audiui autem te certam magnam egisse ad usus galileos. & splendissimo victorie dyademate esse coronatum. Ideoque veni ut letandam simul solennitatem celebrem. Iuvenesque pulcherrimos & decoras virgines immortalibus diis sacrificemus. thaurusque. & animalia plurima his offeramus. ut habeamus eos deinceps adiutores iunctos. & per omnem vitam nostram placabiles. Ad hoc rex ait. Non vicinus o senior non vicinus. sed debiliter potius superati sumus. Nam qui pro nobis putabant esse subito contra nos facti sunt. & bachantem & amentem infirmam nostram inuenientes acie. prostratus hac deiecerunt. Nunc vero si qua tibi virtus adest & fortitudo ad auxiliandum opposite secte nostre et rursum hac erigendam annuncia michi. Tunc theodas tales dedit regi responsiones. Galileorum quidem aggressiones & vaniloquia noli rex formidare. Nam quid sunt que dicuntur ab eis aduersus viros rationabiles et sapientes. Que si michi obuia sunt. multo facilius deiciuntur. quam folium quod a vento motum corruit. Neque enim ante faciem meam venire sustinebunt. nec mecum homo nem sperare. & interrogaciones et opprobria mecum facere. Sed ut istud certam propositum et totum quodcumque voluerimus recte nobis eueniat. & secundum votum res nobis procedat. Ex omnia solennitates hanc celeberrimam. & pietatem deorum quasi quedam arma fortia indue. & bene tibi erit. Sic gloriabatur potens in malicia. et cooperatione malignorum spirituum ex toto regem fecit obliuisci verba salutaria que cor illius aliquantulum tetigerat. & ad consuetam penitus reuocauit. Unde litere regales ubique mox transmissas sunt. ut conuenerent omnes ad execrandam solennitatem deorum. Tunc videns affluentibus populis. oues & boues et vniuersa adducentes animalia. Omnibus itaque congregatis surgens rex cum seductore theoda. ad templum abiit thauris ad sacrificium adductis centum viginti. & alijs multis animalibus celebrabant prophetam solennitatem. adeo quod resonaret quidem ciuitas a vocibus burntorum animalium. et ipse aer pollueretur nidoze sacrificiorum.

XLII. **C.** Idem de iofaphat per mulieres seducendo filium dat.

His itaque presumptis & nequitie spiritibus valde gloriantibus super victoria theode. & gratias ei referentibus templorum sacerdotibus. Rex iterum ad palatium rediit. & ait theode. Ecce sicut iussisti totum impendimus studium in exornatione solennitatis & sacrificiorum liberalitate. Iam ergo tempus est ut promissa adimpleas. & filium meum qui a nostris discessit cultibus ab errore christiano liberet. & clementibus dijs reconcilies. Ego enim omnes artes & manus agitans. nullam morbi huius inueni curationem. tue derelinquens sapientie. quod michi pergerit infortunium omitto. Si ergo pro te liberatus ab hoc rursus videro filium meum dijs seruientem. & delectationibus voluptuose huius vite & regni fruente. statua tibi erigens auream. sicut dijs sacrificabo illi. & ab omnibus honorari te faciam per infinita tempora. Theodas igitur aurem inclinans maligno. & ab illo edoctus filium malum & exterminabilem lingua illius. & os effectus ait ad regem. Si recuperare vis filium tuum. & vanam illius puicaciam deponere. inueni artes cui non preualebit resistere. sed facile mollescet rigida eius cogitatio. sicut cera a facie ignis. Cunctis

o rex assistentibus filio tuo & ministrantibus. longe ab eo remotis. mulieres decoras et speciosas ualde & ornatas introduci precepit. ut sint cum eo assidue & ministrant ei. uersentem & morantem cum eo. Ego autem de spiritibus unum qui ad homini michi ordinati sunt immittens ei fortiter libidinis ignem succendat. Postquam vero coierit ipse cum una sola talium mulierum. nisi tibi omnia concesserit pro voto despicabilis ero tibi. & de reliquo inutilis & supplicij dignus. Nihil enim ut facies mulierum abducere et seducere iuuenum cogitationes preualeat. Et audi narrationem meo sermoni testificantem. Quidam rex filios mares habere non poterat. unde vehementer tristis erat. & hoc infelicitatem non modicam estimabat. Qui cum in homini esset anxietatibus. nascitur ei filius & super hoc gauisus est gaudium magno. Dixerunt autem ei peritissimi medicorum. quod si infra x. annos solem uel ignem videret omnino lumine priuaret. hoc enim oculorum illius positio significabat. Rex itaque ut audiuit talia. fertur speluncam in quadam petra excidisse. & ibi filium cum nutricibus inclusisse. ut nullo modo usque ad completionem. x. annorum lucis claritate videret. Finitis autem annis. x. de antro puer adducit. nullam mundalium rerum pro visu habens noticiam. Tunc iubet rex omnia sibi secundum genus exhiberi & ostendi ei. viros quidem in uno loco. alibi vero mulieres. & hic aurum & argentum. ibi margaritas & lapides preciosos. vestes splendidas & ornamenta. curus spaciosos cum equa regalibus. et ut breuiter dicam omnia secundum ordinem et genus ostenderunt puero. Interrogante vero ipso quid horum unumquodque vocaret. regis ministri uniuscuiusque appellationem indicauerunt. Cum autem mulierum nomen discere anxie quereretur. fertur spatari regis ludendo dixisse. demones eas esse que seducunt homines. Cor autem pueri illarum desiderio plusquam ceteris rebus anhelabat. ostensis igitur omnibus ad regem redierunt eum. Tunc interrogat rex filium. quid amplius amaret ex omnibus que viderat. Quid inquit. pater nisi demones illos qui seducunt homines. nullius enim eorum que hodie demonstrata sunt. sicut illoz amicitia exarsit anima mea. & miratus est rex ille in verbo pueri. Et vide quod tyrannica res est amor mulierum. & tu igitur non aliter putes superare posse te filium tuum nisi hoc modo.

XLIII. **C.** Iofaphat spiritu fornicationis vexatus oratione se armat.

Suscipit rex verbum libenter. & adducit ei prelecte puelle et valde speciose. quas & ornatu illustrat splendido. ut amplius ad captiuandum puerum sint idonee. Famulos quidem & ministros pueri omnes eiecit de palatio. illas vero loco eorum constituit. Itaque ipse assident ei. eumque circumplectunt. ad execrandum suum coitum illicitum omni gestu et verbis incitantes ad libidinem. non habebat alium ad quem respiceret. aut cum quo loqueretur. aut pueresceret. Ipse namque erant ei omnia. Theodas vero rursus ad illam malignam speluncam rediit. & libros suos respiciens pro quos talia operari poterat. unum malignorum accersit. & ad bellandum contra christi militem transmisit. Malignus vero spiritus alios quoque nequiores secum assumens demones. cubiculum adijt fortissimi iuuenis & irruit in eum. vehementissimum carnis succendens carnium. Munda vero illa anima dyaboli suggestiones sentiens. & bellum cernens malorum cogitationum super se veniens. fortiter turbabatur. Mox vero amori libidinoso. diuinum amorem proposuit. & in memoriam reduxit seipsum. illius pulcherrime et ineffabilis glorie christi immortalis sponsi

mundarū aīmaz & nuptiaz. de quib? miserime eīcienē. qui nuptialem polluerunt tunicā. ligatis pedib? & manib? in tenebras exteriores. Hec cogitans et lacrimis p̄fusus. p̄cutiebat p̄ctus suuz ut malignas inde cogitationes effugaret. Deinde surgens & man? in celū eleuās flagrantissimis lacrimis & gemitib? deū inuocabat ad auxiliū et dicebat. **Dñe deus omnipotens misericors & miserator spes despatoꝝ et destitutoꝝ adiutorium. re cordare mei indigni serui tui in hac hora. & p̄picio me oculo respice. & libera a gladio demoniacō animā meā. Et cū dixisset amen. diuinaz sensie p̄solationē celitus sup se uenientē. Et statim maligne discesserūt cogitationes. Ip̄e uero vsq; ad mane in oratōne p̄sistit. & agnitis machinamentis dyaboli cepit corp? suū ampli? affligere. et fame & siti & alia p̄ritione. totis nāq; noctib? stabat sup pedes suos. sibi metip̄i reducens in memoriaz que p̄miserat deo. & describens in aīo hīc iustoꝝ splendorē. & inde maloꝝ gehennā. p̄memoras asidue ne ociosam & vanā suā inueniēs animā. cogitationes illi malas facile aspergeret. & mētis mūdiciam pollueret. **XLIII. Puella regia eū de fornicatione multiplici colloqo temptat.****

Andiq; hostis igiē destitutus est. & omīno desperās seip̄m totaliter posse strenuū deiicere iuuenē. aliā uadit inuenire seductionē. Nam ingressus est vnā illaz q̄ cūctis erat formosior. et regis fuerat filia. q̄ captiua de sua alienata est patria. et regi auemur q̄si quoddā mun? eximū fuit oblata. Omīa em̄ ad maliciā p̄tinentia machinamēta facile & cito malign? inuenit. Deinde regis filio a dextris corruēs. p̄passionis caritatē erga puellā immittit ei q̄si sub obtentu intellectus & ornamentū mētis illius. qz esset ingenua et de regali genere. patria etiā sua. et gloria esset p̄uata. Cū his et cogitatōes submitteit ei. ut liberaret eā ab ydolis. & xp̄ianā faceret. Itaq; loqui cepit puelle regis fili? & diuine noticie sibi uerba p̄ferre dicens. **O mulier agnosce uiuentē in secula deū. noli hoc errore ydoloꝝ corruipi. sed dñm hiesū xp̄m intellige creatoreē esse oīm rez. & beata eris desponsata immortalī sponso. multa qz talia dicente illo. ait illa. Si mee salutis dñe misericordiam geris. et cupis deo tuo me offerre. & humilē animā saluā facere. fac et ip̄e vnā petitiōez meā. & omnibus statim dijs paternis abzenuciāns tuo adherebo deo. Cōiūgere michi nuptiaz copula. et ego p̄ceptis tuis gaudēs obediā. Cui ille. Inaniter o mulier talem michi p̄tendis durā petitiōē. Ego em̄ licet fortiter tue gerā sollicitudinē salutis. Inquinare tamen corp? p̄ turpez p̄mixtionem graue michi est et oīno impossibile. illa autē p̄planās illi totā uia; & inungēs. quare inq̄t talia faris. tu oīno replet? sapientia. ut quid turpē rez & pollutā uocasti p̄mixtionē? Nō em̄ & ego exp̄sum scientie xp̄ianoꝝ libroꝝ. sed multa uolumina legi in patria mea. multosq; xp̄ianos mecum colloquētes audiui. Nōne scriptū est in quodā libroꝝ uestroꝝ. honorabiles nuptie & thorus imaculat? & meli? est nubere q̄ uiri. & quos deus diuixerit homo nō sepet. An nō aīquos istos patriarchas sez & p̄phetas uxores habuisse docēt scripture uestre? Nōne petrū illū quē p̄ncipeꝝ aploꝝ dicitis fuisse diugem scriptū est habuisse. Quib? igiē auozitatib? stultus nuptias pollutionē debes appellare. ualde uideris michi a ueritate dogmatuz ve-**

stroꝝ errare. Cui ille respondit. etiā mulier sic se habent ista quē admodū dixisti. Nā p̄mittē uolētibus uxores ducere. Sed nō eis qui semel p̄miserūt xp̄i uirgitatē illibatā seruare. Ego em̄ ex quo lauacro purificatus sum diuini baptismatis a iuuentutis & ignozātie mee delictis. mūdū meip̄m seruare xp̄o sponzōdi. Et qua ratōe qd̄ deo p̄misi si violare potero. At illa rursus ait. sit & ista tua uolūtas quē admodū p̄posuisti. aliā uero minimā quandā & fere nullā petitiōez meā p̄fice. Si uis saluā facere animā meam. p̄cibe mecum hac nocte. & tua p̄frui me patere pulcritudine. necnō & ip̄e meo sociare decore. & p̄mitto tibi q̄ summo diluculo xp̄iana fiaz. & omni abzenuciem cultui deoꝝ. & erit nō tibi solū indulgentia p̄ dispensatione ista. sed insup munerum retributio p̄ salute mea a deo tuo. Nonne plurima p̄ncipes & religionis uestre apli h̄m dispensationem egerūt. p̄tereūtes nōnunq; minus p̄pter maius mandatū. Nōne paulus dicit circūciōisse thimotheū p̄pter melioꝝ dispensationē. Et licet xp̄ianis execrabilis sit circūcisio. tamen ille nō respuit hāc facere. & multa talia in scripturis tuis inuenies. **XLIII. Io saphat uacillanti domini? felicitatem sanctoꝝ & penas reproboꝝ per uisum demonstrauit.**

IEc igiē dicens et blandiens reiaq; et laqueos a dextris et a sinistris circūp̄cās. turzē anime illi? p̄mouere cepit. rigorem qz deponere p̄positi illi? et deliberationē imitabūdam efficere. Seminatoꝝ autē malicie et iustoꝝ inimicus uacillans cor illi? p̄siderās. cū suis canib? unanimitē aggrediuntē xp̄i militē. omnesq; illius aīe uirtutes ocurbant. et dirū amorē puelle suggerentes ignē uehementissimū occupiscentie succenderūt in eū. Cernēs autē ille seip̄m fortiter inflamatuz. et ad peccandū captiuatū. et cogitatōes suas ad puelle salutē. et ad deū ouersionez quasi hamo escā p̄posite actioni. circūpositas et occultātes ei hostis submissiones. id ē nō esse peccatū p̄ salute aīe semel mulieri misceri. in gemiscēs defectiōnem aīe pessūdate. Mox semetip̄m ad orationē ouertit. et flumina lacrimaz ex oculis largiter p̄fundens. damabat ad deū qui saluos facit sperātes in se. in te dñe speraui nō p̄fundar in eternū. neq; irideāt me inimici mei. Per plurimas uero horas cū lacrimis ozans. et multas genuflexiones faciēs. collocauit seip̄m in pauimento. et sopozatus paululum. Vidit semetip̄m a quibusdā terribilib? raptū. et loca que nūq; uiderat p̄ranscuntē. et ad quoddā p̄ductū maximū p̄ratū. decoris floib? bene redo lentib? exornatū. ubi arbores quidē cernit omni genas et uarias. fructib? quibusdam extraneis et mirabilib? ornatas. foliaq; arboꝝ dulcē sonū reddebant. aura quadā grata agitata. et insaciabilē et gratissimū odorē emittebat. Sedes quoq; posite erāt. et lapidib? p̄ciosis fabricate. nimiū splendorem reddentes. et lecti lucidi p̄ciosissimis stamētis q̄ decore suo omnē narzationē superāt. Aque etiā p̄terfluūt limpidissime ip̄os letificantes oculos. Per mirabilē uero istū et maximū campū terribiles illi deducentes illū in ciuitatē introduxerunt ineffabili fulgore splendentē. et ex auro q̄deꝝ obizo muni erant. et de lapidib? quos null? aliqū uidit p̄pugnacula altissima. O q̄s illi? referre p̄ualet ciuitatis decorem et claritatē. Lux autē desup infusa radijs suis. omnes plateas illius illustrat. et etherei quidā exercitus splēdidī in ea ouersant.

canicū cantātes. qđ auris mortalis nūq̄ audiuit. & vocē audit dicentē. hec est requies iustoz. ista est leticia eoz. qui placuerūt dño. Inde deniq; educētes illū reuerentissimū viri illi repedabant. Qui iocūcitate illa & gaudio totū pfusus. ne priueris me aiebat. ne priueris me ineffabili gaudio isto. sed cecidite michi ī vno p̄clare ciuitatis huius angulo ouerfari. Illi autē dicebāt. Impossibile ē te nūc hīc esse. sed sudore multo & labore venies hīc. si tamen tibimet vim inferre potueris. His dictis. & maximū campū rursū trāsētes. ad loca deduxerūt tenebrosa. & omni feditate. & tristitia. & tribulatōe. et turbie plena. ubi fornax estuabat ignis succensa. & vermiū genus atq; serpentū ibi erat inter flamas viuēs & animas cruciās. Et vox auctora est dicens. Iste est locus peccatoz. Ista sunt tormenta eoz qui prauis actibus ac turpib; semetipos polluūt. Postea eduxerūt eū inde hī qui eū introduxerant. **¶ XLV. ¶** Idē in se reuersus egrotat & patrem se visitantem sceleris

Satim in semetipm reuersus larguit. tremebūdus erat totus. fluminaq; lacrimarū decurzebāt ex oculis ei. Omnis em̄ pulcritudo illi? impudice puelle & ceterarū. fetidior stercore atq; putredine ei videbāt. Voluens autē in animo eoz que viderat memoriā. desiderio bonoz & timore maloz sup lectū infirmus decubuit. nequa q̄ surgere valens. Nunciaē ergo regi egrotudo filij. Qui postq̄ venit. interrogauit qđ ē qđ acciderat. Ille autē refert ei p̄ ordinē que viderat et ait. **V**t quid laqueū pedib; meis p̄parasti? & deicere animā meā voluisti? nisi dñs em̄ adiuuisset me. panlomim? in inferno habitasset anima mea. Et nunc o pater qm̄ aures tuas obturasti. ne audires vocem meā bona tibi suggerentē. saltem me ne phibeas p̄ viā rectā incedere. Hoc em̄ desidero. hoc ambio. id ē. ab omnib; terrenis liberari. & ad loca egere vbi barlaā xp̄i famulus habitat. & cū eo restouū p̄sentis vite meo expendere. Si autē vi retinere voluens. videbis me repēte tristitia & angustia mori. et neq; tu pater de reliquo vocaberis. neq; filiū me vltimū habebis. Iterum ergo defectus app̄hendit regem. rursus cedit eū vite sue. & male ad semetipm ouerf. in suū abiit palatiū. A theoda vero qui missi fuerūt. nequitie spūs aduersus sanctū puez redeūtes ad eū pfusi deiectionē pficentē. & licet sint mendacissimi. tam casum sue deiectionis apte retulerūt. Ille autē sic ait. Vos infirmi & miserī. quomodo ab vno puero estis superati? **N**ō inquit valumus sustinere nec omnino respicere xp̄i virtutē. & vexillū passionis eius qđ crucē vocāt. Rex autē vndiq; destitutus. theodā itez aduocat. cui & dixit. omnia que nos docuisti o sapientissime splentes. nullā vilitatez pfecuti sum? Nūc autē si alia tibi ars residua est. & illi? experientia capiam? forte inueniem? aliq̄ mali solutionem. **¶ XLVI. ¶** Iosaphat cōtra theodā verboz certamen imit.

Detente vero theoda ad colloquium filij venire. Mane rex secū assumēs eū ad visitandū p̄git filiū. Et rex sedēs loqui cepit. exprobrās & reprehendens eū de inobedientia sua & primaci voluntate. Ille vero denuo pfirman te. & nichil p̄ponendū xp̄i caritate clamāte. pcedens in mediū theodas ait. Quid agnouisti o iosaphat. in immortalib; dijs nris qz ab eozū cultu discessisti. & patrem tuuz regem ita ad iracundia

puocasti. odibilis factus omni populo. Nōne ab ipis tibi prestata est vita. nōne & ipsi exhibuerūt te patri oratōe eius exaudita. et eū de sterilitatis vinculo liberauerūt. Qui ait ad theodā. audi erroris pfunditas. & palpabiliū tenebrarū fetoz. babiloniū semē. vaniloque ac miserrime senex. Cur deridere conaris salutis p̄dicatōne. p̄ quā erabū di viā inueniūt. p̄ quā p̄dit & male captiuati reuocati sunt. Quid melius est dic michi an seruire omnipotentī cū filio suo vnigenito. & spirituisācto deo increato & immortalī principio & fontī bonoz. an demonib; p̄ditis & inanimatis ydolis quoz gloria et laus adulteriū est. & pueroz corruptio. & cetera impietatis opa. Stulte p̄ciosius est tuo ydolo animal qđ offertur ei. Nam ydolum homo fecit. aīalia vero deus creauit. & ideo lōge te rationali. intellectuālius est animal irrationabile. Nā illud agnoscit nutriente se. tu vero deum ignoras. p̄ quē de nichilo fact? es. & p̄ quē viuus & p̄seruaris. Nam est ignē agruū vos insipientes & cecos & sine intellectu. iustos subfānare. sed potius vosmetipos deslere. Amentie quippe non pietatis sunt opera vestra. Nā studiosus bellozū militaris aspectus. simile ydoloz erigēs. vocauit martē. Alius autē muliez ocupiscencia succensus vicū suū deū fecit quē vocauit venerē. Iste autē p̄pter vinolentiā finxit ydolū qđ vocauit bachuz. Similiter vero & alioz maloz ocupiscētes. suoz vicioz statuerūt ydola. Nā passiones suas deū vocauerūt. & ideo in delubris suis fiūt ab eis impudice saltationes. & luxuriosa cātica resonāt. & furiosi impetus fiūt. quis sustinebit eozū turpitudines p̄ferendo os suū inq̄nari. Isti cui cult? sūt dii o theoda statuis insensabilioz. hec me suades adorare. hec colere. Ego vero deo meo seruiā & illi sacrificabo meipm totum deo creatori & puero vnuersoz. p̄ dñm nostrū hiesū xp̄m spem nostrā p̄ quē accessum habem? ad patres lumū in spiritu sancto. p̄ quē redempti sum? de amara seruitute in sanguine ei. Quid em̄ pulcrius est qđ ista cōfiteri. & talē colere deū bonū ac benignū. qđ mandat iusticiā. otimentia imperat. mūdiciā iubet. misericordiā docet. fidē exhibet. pacez predicat. ipsa veritas noiat. & est ipa caritas. ipa bonitas. Hūc melius est colere qđ deos tuos nepharios & viciosos. turpes pariter actionib; & nominib;.

¶ XLVII. ¶ Idē eundē de stulta suoz **D**ixit autē ad eū theodas. Sapiētia pfudit. Ecce manifestū est qz nostrā sectā mlci & magni sapientes & naratores tā virtute qđ scientia mirabiles tradiderūt. & omnes reges terre & potentes tanq̄ bonā & nichil falsitatis habentē susceperūt. Galileoz vero quidā rustici pauperesq; & viles homines p̄dicauerūt. & ipi pauci numero nec duodenarium supgredientes. Quomodo ergo paucoruz et ignobiliū atq; rusticoz p̄dicatio. p̄ponenda est multoz et magnoruz sapientia tanta splendentū traditōe. Que ē autē assertio. hos vera dicere. et illos mentiri. Rursus ergo regis filius respondit. forsitan theoda asin? es. rationis liram audiens. et sine intellectu pmanens. vel poti? aspis obturans aures ne audias vocē incantantiū. Stulte ecce quomō nō reduces te insensū veritatis. Hoc em̄ ipm qđ a multis quidem sapientia admirādis vestri cult? laudati sūt. et a multis regib; defensi. P̄dicatio vō euāgelij a paucis et ignobilib; viris p̄dicata est. ostendit

diuini cultus nostri virtute, et vestrorum malignorum dogmatum infirmitatem et exterminium. Si enim a rethoribus & plebis exposita fuisset fides nostra, res gestae & potentes habuisset cooperatores, merito dicere posses humana virtute totum fieri. Nunc autem cernens a piscatoribus sanctum depositum euangelium, ab omnibus vero tyrannis persecutum, & postea orbem impleuisse vniuersum, quia iam in omnem terram exiit sonus eorum, quod dicere potes aliud quam diuinam quandam esse et inexpugnabilem virtute per salute hominum semetipsas astruente. Qui & piscatores resplenderunt signis & prodigijs & varijs virtutibus. Nam umbræ illorum sole omnia languores hominum curabant. Demones quos vos timeatis quasi deos non solum ab hominum pellebant corporibus, sed etiam ab ipso exturbauerunt mundo crucis signo, per quod omnem potuerunt magicam, & omnia venusticia inefficacia esse fecerunt. Quid ergo potes dicere de sapientibus eius & rethoribus, quorum stultitiam fecit deus sapientiam. Fautores dyaboli, quod memoria dignum relinquerunt seculo. Quid potes dicere de ipsis nisi irrationabilitatem et turpitudinem, & arcem vanam ornatu verborum, cenam regente fetentissime secte sue. **C. XLVIII. C. Theodas punctus heremum post nachor petit.**

Theodas autem his auditis sermonibus, quia sermo plenus erat diuinae sapientiae, quasi tonitruum fragore ostentatus sine voce obstupuit. Sero autem & vix sensit suam miseriam, tetigit enim obtenebratos cordis illius oculos sermo salutaris. Multum igitur de prioribus suis actibus penitentiam gerens, & ydolorum errorem odemans, ad lumen veritatis cucurrit. Ex illo tempore ita a maligna uersatione discessit, & tantum seipsum execrandis vicijs & magicis artibus hostem exhibuit, quantum ante hoc tempus erga illam amicitiam habuit. Tunc enim in medio concilij stans rege preside te magna voce clamauit. Vere rex spiritus dei habitat in filio tuo. Veraciter victi sumus, & nullam ultra responsum habemus, uel resiste his que ab eo dicta sunt pualemus. Vere magnus deus christianorum, magna fides eorum, magna miseria. **C. XLIX. C. Rex concilio arachis regnum cum filio diuidit.** **C. L. C. Quae hic iofaphat se gessit in potestate regni et quae fecit.** **C. LI. C. Vne autem iofaphat regni potestate percepta cum peruenit ad ciuitatem in qua regnatura erat. Dñice quidem passionis signum est, crucem christi venerandam in vnaquamque urbis turrium posuit. Tempora vero ydolorum et delubra instanti insequens destruxit, et usque ad sudameta diruit. Ipsaque etiam fundamenta effodit, nullas impietatis reliquias derelinquens. In medio ciuitatis templum magnum et spaciosum domino edificat christo, et precipit multitudinim, ut ibi frequenter ueniant ad exhibendum deo cultum per sancte crucis adorationem**

draconis faucibus eripiendas artificiosus esset. incantat illi verbis salutaribus, permittit remissionem peccatorum, precipium spondet fore iudicem. Deinde catechizans eum, ieiunare multis diebus per his quae deliquerat mandauit, lacrimis & gemitibus deum pro illo exorans. **C. XLIX. C. Rex concilio arachis regnum cum filio diuidit.**

Rex itaque pactis, rex vndique desitit, vehementer tristis erat, & plurimam commotionem in animo ferebat. Conuocans autem rursus quotquot de palatio habebat diligenter perquirebat ab eis, quod de reliquo faceret filio. Multa autem consilia multis supponentibus. Arachis ille superius memoratus illustrior ducatu, & primus consilij existens ait. Quid oportebat rex filio tuo facere & non fecimus suadendo ei nostra sequi dogmata, & nostris seruire dijs, sed ut video ad impossibilia nitimur. Nam ex natura inest ei, uel forte ex fato ostentio ista atque duricia, igitur si tormentis cum tradere uolueris & cruciabitur, tu hostis eris nature, & patrem non uocaberis, & illum amittes pro christo mori cupientem. Restat igitur ad faciendum illud, ut diuidas ei regnum, & in parte que contigit ei, regnare permittas, & siquidem rerum negocia & cura secularium traxerint eum ad nostrum laborem sequendum & uitam, ex sententia res nobis pueniet. Nam mores fortiter in animo roborati facile deleri non possunt. Et ideo persuasione potius quam vi sunt transmutandi. Si autem in secta permanserit christianorum, hoc ipsum non amisisse filium, erit tibi defectionis magnam solacium. Hoc arachi dicente, omnes laudauerunt suscipientes consilium. Consentit itaque & rex sic ista disponi. Mane autem facto, accessit rex filio ait ei. Hic uelim michi iam ad te sermo filii. Cui nisi ostesum obaudieris, et saltim in hoc cor meum recreaueris, non ultra bene scias parcam tibi. Illo autem suscitante que uirtus est uerbi, quomodoque inquit multum laborans, inobediens te ad omnia reperi ut acquiesceres sermonibus meis, ueni iam regnum meum diuidens, in una parte te esse et regnare faciam, eritque tibi licitum amodo quacumque desideras pergere uiam. Cognoscens autem illa diuina ueraciter anima, et istud ad lapsum sue deliberationis proponere regem tamen obedire consensit, ut ipsi manum euaderet, et desiderata sibi uiam ambularet. Suspiciens autem ait regi. Ego quidem desiderabam diuinum illum querere uisum, qui ostendit michi uiam salutis, ut omnibus ab renuocando terrenis cum ipso residuum uite mee expedere. Sed quoniam me pater non permittit ut desiderata pagam in hoc obedia tibi. Nam in quibus non adiacet manifesta portio et a deo alienatio bonum est patri obedire. Rex igitur maximo repletus gaudio diuidit statim in duas partes uniuersam sibi subiectam prouinciam, ordinat filium regem, et ciuitatem quondam magnam et populosam constituit ei in caput regni, et omnia tribuit que erant congruentia regi. **C. L. C. Quae hic iofaphat se gessit in potestate regni et quae fecit.**

Vne autem iofaphat regni potestate percepta cum peruenit ad ciuitatem in qua regnatura erat. Dñice quidem passionis signum est, crucem christi venerandam in vnaquamque urbis turrium posuit. Tempora vero ydolorum et delubra instanti insequens destruxit, et usque ad sudameta diruit. Ipsaque etiam fundamenta effodit, nullas impietatis reliquias derelinquens. In medio ciuitatis templum magnum et spaciosum domino edificat christo, et precipit multitudinim, ut ibi frequenter ueniant ad exhibendum deo cultum per sancte crucis adorationem

Deceptionē ostendit ydolatrie. et p̄dicationē insi-
nuat euāgelij. dei verbi distentionez docet & mi-
racula. p̄dicat aduentū eius. passionem notificat
crucis p̄ quā saluati sumus. resurrectionis virtutē.
& ad celos ascensionē. metnendā euz his denūciat
diem terribilis illi? aduentus secūdi. reposita q̄ si-
delib? bonis. & susceptura peccatorib? supplicia.
Et eo ampli? trahebat omnes ad sc̄ipm quo erat q̄-
dem operib? mirabilis. māsuētus & modest? mo-
ribus. Itaq; sic in breui tpe cūctus subiectus sibi
populus ciues sc̄z et ruri cule. diuinis edocti sūt
sermonib? ut abnegarent q̄dem multoz deozum
errorem. recte q; iūgerent fidei. & eius certissimis
doctrinis xp̄o reconciliarent. Omnes qui in monti-
bus & spelūcis p̄pter timorē patris inclusi fuerāt.
sacerdotes sc̄z & mo archi & ep̄oz pauci egressi de
abditis suis. ad eū gaudentes veniebāt. Ipe at̄ eos
qui p̄pter xp̄m in talib? deciderāt malis & tribu-
lationib? obuiā exeundo honorifice suscipiebat.
& in suū introducebat palatiū. pedes lauās. capi-
ta abluens. & oīno eos p̄curans. piscinā autē cō-
festū p̄parans baptizari eos qui ad deū cōuersi
fuerāt iubet. & baptizantē pri? p̄ncipes & quot
quot in dignitate erant. deinde milites & reliqua
turba. Et baptizati nō tantū aīaz recipiebāt sani-
tatē. sed etiā quātiscūq; lāguozib? fuerant graua-
ti corporalib? & febrib? vexati omnia de pone-
bant. & anima purificati. corpore roborati a diui-
no fonte egrediebant. Hinc & s̄fluebant ad regē
iosaphat vndiq; multitudines. de tēplis vero illis
ac delubris in quib? s̄seruabant sordidi demones
p̄secutōe atrocissima pellebant. & miserā que eis
supuenerat in multoz audientia vociferando fle-
bāt. & liberata est tota regio illa a teteri ma sed u-
ctiōe eoz. luce q; fulgebat immaculate fidei xp̄ia-
noz. Igit̄ rex bonū p̄betat se omnib? exemplū. &
ad silez multoz inflamabat intentionē et accende-
bat. Sciebat em̄ & ante omnia hoc regis op? esse
ut homines doceat deū timere. & iusticiā seruare.
In hoc autē maxime deū imitabat q̄ nichil estimat
bat misericordiā p̄ciosius. Hinc scrutabant ab eo
carceres. & qui in metallis erāt delusi. & qui a cre-
ditorib? erāt suffocati. & omnia omnib? largiter
ministrabat. Pater erat orphanoz oīm & viduaz
& egencz. Tūc et illi qui erāt patri eius subditi.
ei potis adheriebāt. cunctū errozē abijcientes. ve-
ritatem euāgelizabant. Et dom? quidē iosaphat
crecebat & s̄fortabat. Domus auemur minuaba-
tur et infirmabaē. **U. Qualiter pa-
trem deus visitauit.**

Istis rex auemur s̄sideratis. & vix atq;
sero in sensu rediens. suoz recognouit
falloz infirmitatē deozuz. & vanā sedu-
ctiōnē. & itez p̄mos oculi duocās. in lucē p̄fert a
se meditati. omnib? autē eadē s̄firmatib? visitaue-
rat em̄ eos oriens ex alto salutaris. exaudita orōe
iosaphat famuli sui. visū est regi hec manifesta fi-
lio facere. Scribit ergo sequenti die epistolā iosa-
phat s̄tinentē hunc modū. Rex auemur dilectissi-
mo filio iosaphat bene valere. Cogitatōnes pluri-
me fili karissime meā subintrātes animā crudeliē
p̄turbāt. Nā nostra omnia cernens deficientia quē
ad modū fumus deficit. que vero sunt secte xp̄ia-
noz sup solem resplendentia. sensi vera esse que
michi a te semp dicebant. Multa quidē tibi mala
ostendimus. infelicitē q; xp̄ianoz nō paucos occi-
dimus. qui cooperāte sibi impugnabili virtute

roborati. aduersus nostrā crudelitatem dimicauerunt. Nūc autē crassā illā nebulā de nr̄is auferēt
oculis. lucē quandā licet modicāz veritatis cerni-
mus. & p̄ioz nobis penitentia subimerat malozū
Sed et hāc lucem nubes alia male desperatōis in-
terpolans. obtenebrare temptat. multitudinē op-
ponens meoz maloz. Et qz abominabilis ego sū
xp̄o. & non suscipiendus sicut apostata & hostis
illius fact? Quid ergo ad ista dilectissime fili di-
cas. Ipe manifestū michi citi? facito. et qd oportet
me facere tuū patrem edoce. & ad noticiā rei q̄
expedit me p̄trahē. Hāc epistolā iosaphat suscipi-
ens. & que in ea p̄mebant legēdo p̄transiēs. gau-
dio simul & admiratōe replebat. Moxq; ingress? in
suū cubiculū ante domnicā ymaginem in faciē
corruit. & lacrimis terzā irizans ait. Gracias tibi
ago dñe amator hoīm deus misericordie. qui pat-
enter sustinisti & sustines excessus nostros et ha-
ctenus nos ipunitos dimisisti. Nos em̄ digni era-
mus olim p̄ici a facie tua. & exemplum fieri in se-
culo isto. sicut pentapolim habitantes facinorosi
fuerūt. quos igne & sulphure obustisti. & iumen-
sa patientia tua misericorditer effusa est sup nos
Inde cū regali officio ad domū patris sui venire
p̄perat. **U. Qualiter filius cum in-
struxit. & de sacro fonte suscepit.**

Quā autē patri ānunciat? est aduent? filij.
egredie s̄festum obuiāz illi. circūplectie.
osculat. maximū facit gaudiū. & celebrē
festiuitate pagit in aduentu ei?. Quid plura post
hec pariter uel singulariter s̄ident. Et qd dicit q̄
differuit patri filius. & cū quāta p̄bia. sed q̄ alia
nisi que a spiritu sancto fuerint administrata. per
quē piscati sunt xp̄o piscatores totū mundū. & il-
literati sapientib? sapientiores ostensi sūt. Multa
quidē ei de deo locutus est. & fidei pietatē osten-
dit. Deinde iuectigabile benignitatis dei enarrat
pelagus. & quomō paratus sit semp ad suscipien-
dā penitentia ad se ouertentiū. & qz nō est pecca-
tum vmcens eius pietatis viscera. si tantū volue-
rim? penitentia agere. Ex multis hoc exemplis et
scripturaz s̄firmas testimonijs. s̄moni finē impo-
sūt. Cōpunctus itaq; rex in hac a deo docta sa-
pientia. voce magna & flagrantissimo animo salua-
tozem xp̄m confiteē. ab omni demoniozū erroze
discedens. Signumq; viuifice crucis adorās. sub
aspectu oīm & in cunctoz audientia. deū p̄dicat
esse verū dñm nostrū hiesū xp̄m. priorē q; suā cō-
fiteē impietatem. & p̄p̄iā aduersus xp̄ianos cru-
delitatem & homicidia arguit. Magna portio ad
pietatem efficit. ut in eo qd dictū est a paulo ope
pletū esse videat. Vbi abundauit iniquitas. ibi
abundauit & gratia. Multa ergo sapientissimo io-
saphat his qui ouenerāt maijstratib? & sacrapis
& omni populo de deo & de pietate eius fidei po-
rante. et quasi ignea lingua nouū canticū cantate.
sancti spūs gratia supueniens. omnes excitat ad
glorificationē dei q̄si ex vna voce turbis clamātis-
bus. Magn? deus xp̄ianoz. nō est alius de? p̄ter
dñm nostrū hiesū xp̄m cū patre et spūs sancto glo-
rificandū. Zelo itaq; diuino succens? rex auemur
Inlurgit fortit er aduersus ydola que erāt in pala-
tio suo ex auro et argēto facta. et in pauimentuz
ea p̄ici. deinde p̄minute diuidens egenis distri-
buit. p̄ficiū sibi de iutilib? faciens. Postea et cū
filio ydolozū templa et delubra omnia instāte vsq;
ad ip̄a subruit fundamta. Sacra autē deo oratoria

in loco ipoz edificat. Nec solū in ciuitate. sed etiā in regione miro studio eadē pficiūt. Maligni vō spiritus qui habitabāt in delubris. eiulantes pellebant. & inexpugnabile dei nostri virtutē trementes ofitebant. Omnis autē in circūitu regio. & viciniaz gentiū multitudines ad piā fidem xpī currebant. Tūc epō veniente cathexizā rex euemur. & diuino pfruiē baptisate. In noīe pa. & fi. & ff. Iosaphat eū de diuino fonte suscepit. & carnali genitozi spūalis regeneratōis actoz effectus est. Cū quo & tota ciuitas & i circūitu regio vniuersa. diuinū meruit baptisina accipere. & filij lucis effecti sunt. qui p̄us erant tenebre. Cūctus autē languoz. & omnis demonica calamitas. p̄cul a credentibz pulsa est. Perfecti autē et sani omnes animabz & cozporibz erāt. Et plurima alia miracula. ad pfirmitationē fidei facta sūt. Ecclesie reedificabant. & epī qui absconditi erāt p̄pter timorem exhibāt. et suas recipiebant ecclesias. Et alij de sacerdotibz et monachis ordinabant ad pascendū regem christi. **CLIII. C.** Qualiter et ip̄e pater post ouersionē se gessit. et de morte ei.

R Ex quidē auemur. ita derelicta p̄ore illa infelici ouersione. & penitentiā agens de his que fecerat. totuz quidē regalem principatū filio tradidit. Ip̄e autē apud seipm solitariā vitā deducens. puluerēqz semp capiti asp̄gens. graues gemitas emittebat. lacrimis seipm abluendo. solus soli vbiqz p̄senti colloquebat. in dulgentiā ab eo suaz postulās culpaz. In tantaz vero opūctionis & humilitatis abissū semetipm deposuit. ut nō auderet etiā dei nomen suis nominare labijs. & vix hoc filij exhortatōe p̄sumeret. Ita ergo bona mutatōe immutatus. ad virtutuz decentē prexit viā. ut sup̄gredereē pietate. p̄ioz iniquitatū ignominia. Per q̄tuor vero ānos ita viuens in penitentiā. & lacrimis & omni virtute in egritudine decidit. de qua etiā mortuz ē. Quādo & finis eius appropiquauit. cepit timere & terere. in memoriā reducēs mala que fecerat. Iosaphat autē verbis cōsolatozijs alleuabat tristitiā & formidmē que sibi origerat dicens. Noli pater timere. nō vincūt em̄ peccata ouertentiū se ad deū. inestimabile illi bonitatē. Ip̄a quippe sub mensura sunt et numero quātacūqz sunt. Illa vero immensa est & innumerabilis. Nō em̄ potest qd subiacz numero. immensū superare. Talibz verbis consolationis incantās ip̄i animā bone spei effecit. Dein de extendēs pater manus gratias agens. bona etiā p̄cabat illi. & diem benedicebat in qua natus fuit ip̄e dicens. Fili dilectissime fili nō meus sed celestis patris quā retribuā tibi gratiā. qualibz benedicā te benedictionibz. Quā ergo gratiaz actionem deo referā pro te. Perditus em̄ erā & inuentus sum p̄ te. sic locutus est et frequenter osculabāt filiu. Deinde orauit dicens. In manus tuas dñe benignissime deus omēdo spiritū meū. et ita in penitentiā deo animā reddidit. Tūc filius eius iolaphat lacrimis honorās patrem mortuū. & exequias dignas illi exhibens. posuit corpus eius in monumento inter sanctos viros. nō tamē cooperuit vestimento regali. sed penitentie textit cilicio. Scās autē sup̄ monumentū. manibz i celū eleuatis. & flumina lacrimaz ex oculis deducēs. orauit ad deū septē diebz nullo modo a monumento surgēs in memor cibi & potus. Octaua autē die ad palatiū regressus cū ctas diuitias indigentibus distri-

buit. quatinz p̄ angustā intratuz portā. nō impediret pondus pecuniarū. **CLIII. C.** De substitutione barachie & fuga iolaphat. **Q**uadragesima dies obiit patris memoriā ei pficiens. cōuocat omnes principes & militari p̄mectus baltheo. & urbani populi nō paucos. sedensqz p̄ tribunali ait ista audientia oim. Ecce sicut videtis rex auemur pat̄ meū quasi vnus de pauperibz mortuz est. abiit ad illa iusta iudicia rationē redditurus ouersatōis p̄sents vite. nullū de omnibz ducens secū adiutorem nisi tantū que egit opa qualiacūqz sint. Idipm autē & omnibz humanā fortitū naturā oringere ostat nec aliter. Nūc ergo audite me amici & fratres. Ip̄i nōstis inter vos ouersationez meā. quomodo ex quo xp̄m agnouī. & seruus ei? esse merui omnia habens odio. ip̄m occupui solū. Ideo michi erat de siderabile. ut a strepitu vite & vana ouertatione subtrahendo me. solus soli vacarem. & in silentio & quiete animi seruirez dño deo. Sed impediuit me patris mei obstinatio. & mandatum p̄cipiens honozā genitorē. Vnde dei gratia & cooperatione nō frustra laboraui. nec inuanū tales dies exp̄di. Nam illū xp̄o recōciliaui & vos omnes. hūc solū recognoscere deū veruz et dñm oim docui. Non autē hoc ego feci. sed gratia dei meū. Tempus est igitē eūdi quo deducet me ip̄e. & reddā vora que voui ei. Nūc ergo vos ouiderate quēcūqz velitis p̄esse vobis & regnare. Iam em̄ p̄fecti estis in uoluntate dñi. & nichil vos latet p̄ceptoz ei. I istis ambulate. hoc ut audiuit populus ille et virozū ogregatio. tumultū ilico et planctū et vocis maxima oufusio fit. stentibz omnibz et lamentātibz suā desolationē. Talia lamentātes cū lamentatōibus etiā sacramentis obtestabant se nō eū dimissuros aliquatenz. sed ophensuros et discedere penitē nō ocessuros. Ita vociferāte populo et p̄ncipibz omnibus. rex turbā sedare volēs. silentio impato eoz se obedire p̄misit obstinationi. Cōtristatos tamē et tristitie signa in vultu ferentes domū remisit. Ip̄e autē vnū de principibz qui fuit ei carus p̄ omnibz. et p̄pter fidei pietatē et pudiciā vite admirandus. barachiam noīe quē et superi? sermo indiciuic singulariter assumens leniter alloquebat et dulciter flagitabat. ut regnū susciperet. et euz timore dei populū illius regeret. quatinz ip̄e desideratā viā p̄geret. At illū negantē inuenit. et oino respuentē et dicentē. O rex q̄ iniustū est iudiciū tuū. q̄qz nō fm mandatū tuū tuus est sermo. Si em̄ proximū tuū diligere sicut teipm edoctus es. qua ratione onus qd ip̄e deponē festinas. mibi conaris imponere. Nā si bonū est regnare. ip̄e qd bonū est tene. Si autē istud est anime scandalū atqz offendicium. Cur michi imponis illud et vis me subplātare. Postq̄ ergo talia dicentē et asserentē vidit. a colloquio cessauit. et ecce intē pesta ne cte epistolam quidē scripsit ad populū. multa refer tam phia. et omnē pietatē p̄nunciantē. quomodo deberent in dño gloriari. et qualē vitaz ei offerre. qualesqz hymnos. et quas gratiaz actiones. Deinde nō aliū q̄ barachiam p̄cepit in regalē principatum eis assumere. et in suo cubiculo carthaz in qua epistola scripta erat derelinquēs. clam omnibus de palatio egrediē. **CLV.**

CLV. De reditu eius et confirmatione barachie in regnum.

Sed penitē? latere nō valuit. Nā summo diluculo hoc auditū est. & turbationem repentīnā & luctū p̄lo exhibuit. Qui celeritate multa ad inq̄sitōem eius egrediuntē. p̄ripe ei fugā oīmodo satagentes. Vñ nec inuanū cessit eis studiū. vt enī oēs p̄occupauerūt vias. cunctosq; montes circū dederūt & inuias circūierūt valles in torrente quodaz hunc inueniunt. man? in celū extensas habentē. & orationem sexte celebrantē hore. Videntes autē eū p̄fusi sunt lacrimis. rogantes & discessionē impperātes. Ille autē ait. Cur frustra laboratis. Non em̄ vltra me regem habere valetis. Plurima vero illoz cōstrētus instantia. reuertit ad p̄altū. & congregatis oībus consiliū suū declarauit. Deīde etiam iuramento cōfirmavit sermonē. q̄ nec vnā cū ip̄is diē de reliquo factur? esset. Tūc barachiā illū inuitū atq; nolentē in regali p̄ncipatu cōstituit. Dyadema capiti eius imposuit. anulūq; regalem dedit in manu ei?. Et stans p̄tra orientez oratōem fudit p̄ eo ad dñm. orauit etiā & p̄ omni grege. cōuersus q; dixit barachie. Ecce tibi frater m̄do. sic aliqñ apostolus testificatus est. Attende tibi & omni gregi in quo te sp̄s sanct? regem posuit ad regēdum p̄lm dñi. quē acquisiuit sanguīe suo. & sicut ante me cognouisti deū. & seruisi ei mūda cōsciētia. sic & modo ampliori studio. placē satage illi. Nam q̄nto maiorē a dño adeptus es p̄ncipatum. tanto potioris exactōnis debitor existis. Et ideo retribuē bñfactori debitū grāz actōis. s̄cta illi? custodiēdo mandata. & ab omī declinādo via q̄ ducit ad p̄itōnez. Sicut em̄ in nauigantibus qñ quidez fallit nauta modicam remigibus infert lesionem. qñ vero gubernator totius efficit nauis p̄ditionez. Sic & in regibus. si quis p̄ncipū delinquit nō tantū p̄lo q̄ntū sibi ip̄i nocet. Si vero rex ip̄e omīs opat cōuersatōnis detrimentū. & ideo maximas sustinebis penas. si qd̄ vtiliuz sp̄ueris. Quapp̄ cū multa diligentia custodi teipm in bono cūctam exosaz hñs volūtātē ad peccatū te trahentem. Ait em̄ apls. Pacem sectamī cū omnib? & s̄ctimonia. sine qua nemo videbit deū. Cū attende humanaz reruz quomō currit. p̄rarioq; modo & vano fert ip̄as & circūfert. & in istaruz veloci p̄mutatione. immobilē serua piā cogitatōez. Nam variari rez mutatōe. mentis incōstantis est iudiciū. Tu autē fixus esto in bono & oīno stabilis. Nec extollaris p̄pter tp̄alem gloriā inanī timore. sed expiata cogitatōe tue nature ignobilitatē p̄si. dera. breuitatēq; & incertitudinem istius vite. & carni mortē copulatā. & ista cogitās in sup̄bie nō decides foueā. sed timebis deū verū et celestē regem. Et certe maximā potestatē accipiēs. datoze potestatis iuxta possibilitatē debz imitari. In hoc autē deū maxime imitabiē si nihil iudicauerit q̄ misereri p̄ciosius. Idcirco beneficus esto indigētib?. & apertū aures pauperib?. ut inuenias audituz dei tibi referatū. Quales em̄ n̄ris p̄seruis erim?. talē circa nos inueniem? dñm. Malicie memoriā nō retimebis aduersus peccātes. sed ueniā postulās delictoz tuoz indulgē & ip̄e in te peccantib?. quoniā remissioni recōpensatē remissio. & aduers? nostros p̄seruos recōciliatio. dominice ire fit sedatō. Et nūc fratres p̄mendo vos deo. qui potest vos edificare. & dare vobis hereditatem sanctificatio nis omnibus. **C. LVI. C. De fuga iofaphat in heremum.**

Quod hec dicens positus genibus suis cum lacrimis orauit. Et uersus osculatus est barachiā. quē regē ordiauerat & oēs p̄ncipes. Tūc iā sūdūt lacrimē. Quē et ip̄i veraciter ex corde osculabāt & amplexabant. Venobis clamabāt ab infelicitate atrocissima. Deīde illū vocabāt patrē saluatoze & benefactoze. p̄ te inquit deū cognouim?. ab errore liberati sum?. & ab omnib? malis requiē inuenim?. Ille autē in sermonib? p̄solationis plurimos gemit? illoz cōpescuit. cū eis se spiritu affuturū p̄mittens. quia corpoze id iam esset impossibile. talia dicēs. oib? videntib? egredie de palatio. cū quo mox omnes exierūt. p̄mittentes se ad ciuitatē nō reuersuros. etiā nec oculis eā ampli? visuros. Vt autē extra ciuitatē facti sunt. qz sermone blando ab illo nolēbant discedere. increpatōe auulsi sūt. & multi reuertebant. quidā feruentiozes merētes. a lōge se quebant eū. quousq; nox supueniens sepauit eos ab inuicē. Egrediebāt ergo d̄ regno suo fortis ille iuuenis gaudens. velut quādo de longo exilio in suā aliq; reuertens patriā letus ambulat. & erat indutus extrinsecus quidē p̄uetis vestib?. intrinsecus vero laneo p̄ano illo quē barlaam sibi dederat. Nocte itaq; in domuncula cuiusdā pauperis hospitatus. vestimentis exutus. ea pauperi tradidit. vltimā elemosinā illā p̄ficiens. & indumentuz leticie sibi met circūponens. ad heremiticaz egres sus est viā. nō panem secū deferēs. nō aquā. non aliquid ad cibū p̄mens. non vestimento indutus alio nisi duro p̄ano illo tantū. cui? pauloante memoria fecimus. Desiderio em̄ quodā incredibili & amore diuino vulneratus animo. immortalis regis xp̄i oīno desiderati erat extra se factus. tot? ei? liquefactus amore. Fortis est em̄ inquit ut mors dilectio. h̄mōi ip̄e a diuina caritate susceperat ebrietatem. Ita exarserat sicut s̄m p̄phetā dicentem. Quēadmodū desiderat ceru? ad fontes aquaruz. ita desiderat ad te deus anima mea fontē viuū. Et ita incōuertibilē igressus est vastitatē heremi. & quasi onere quodaz & graui cathena deposita rerū tp̄aliū p̄fusione letabāt spiritu. & desideratū intuens xp̄m clamabat ad eū quasi p̄sentē et vocē audientē dicens. Da michi domine viāz inuenire p̄ quā veniā ad te. qz vulnerata est aīa mea amore tuo. & te sitio fontem vite & salutis. Hec voluebat penes semetipm semp & deo dicebat. per orationē ei & p̄templationē altissimā vinctus. & ita imp̄sus iter suū pagebat. ad thozū sanctoz puenire satagens vbi barlaam degebat. Edebat vero herbas que p̄ heremum nascebant. nichil em̄ aliud deferebat secū nisi solū corpus suū & pannū quo cooptus erat. Sed et cibū mediocrē & parum de herbis sumebat. Aque vero penuriā oīno patiebat. inaquosa & anda existēte heremo illo. Itaq; iam contra meridiem sole ardente vehementer iter agendo vehementius ip̄e estuabat siti. estu p̄ferante. & vltima affligebāt miseria. Sed vincebat desiderū naturā. & sitis qua dominū sitiebat. flammā sitis aque. **C. LVII. C. De temptationibus quas ibi sustinuit.**

Inuidus vero osor hoīm dyabolus plurimas ei p̄ heremū excitauit temptatōes. submittēs ei memoriā regalis glorie sue. & dudū assistentis ei splendorissimi obsequij amicorūq; & p̄gnatorū atq; coetaneoz. & qz cūctoz aīe ex ip̄ius p̄ficiēbant aīa. & alia vite refrigētia.

Deinde asperitatem ouersationis pponerat ei. & plurimos illi sudores. corporisq; infirmitate. & in consuetudine eius in tali miseria. & tps legitime. presentisq; futis necessitatem. et nullam sperandam consolationem tanti laboris uel finem. Et oino multum excitauit ei puluerem cogitationum in mente quemadmodum scriptum est de magno anthonio. Ve autem uidit semetipsum inimicus debilem aduersus istum appositum. alteram pegit uiam. multe enim malicie ei se mite. & fantasmatibus inanis variis eum euertere temptabat. & in formidine mittere. Aliquam uero gladium acutum tenens insilijt sup eum. & pcutere mimabatur. nisi statim retro ouerteret. **Alia** uice diuersarum bestiarum formas assumebat. frendens aduersus eum. dirissimum edens mugitum & sonitum. deinde & in oratione & aspide & basiliscu transformabat. **Bonus** uero ille & letissimus athleta inreperio erat animo. sed altissimum sibi metipsum refrigerium posuerat. **Mente** uero uigilans & malignum subsannans dicebat. **Non** latet me o seductor quis sis qui mihi ista excitas. & qui ab initio pertra gen? hoim talia es fabricatus. dñs michi adiutor est. ego despicias inimicos meos. **Confundantur** & reuerentur inimici mei omnes. ouertantur & erubescant ualde uelociter. **Hec** dicens. & signum crucis sibi metipsum imprensit. arma inexpugnabilia. omnia dyaboli fantasmata absentia uit. **Ipe** uero xpi uirtute munitus. ambulat gaudens & gratias agens dño. **Sed** & bestie plurime & varie & serpentium atq; draconum diuersa gna q herem? illa nutrit obuiantia illi. non iam facta sunt. s; in ueritate apparuerunt. quocirca timore quidem erat plena uia & labore. **Ipe** uero utraq; spernebat aino. timore quidem dilectione foras mittente. labore uero amore alleuante. **CLVIII. De** inuentione barlaam.

Taq; ergo multis ac variis incommodis ac miseris fatigatus diebus non modicis. tandem puenit ad heremum senaaitice terre in quo barlaam habitabat. & aquam inueniens. flammam sitis extinxit. **Mansit** autem iosaphat duobus annis integris p heremum illi? vastitatez uagabundus. & non inueniebat barlaam. **Deo** etiam in hoc foritudoine animi eius & cogitationis stabilitatem pbante. **Et** erat ibi sub diuino sole exustus p diem. & frigore p noctem ogelatus. & incessanter querens uelut thesaurum preciosum uenerandum senem. **Plurimas** uero sustinuit temptationes & pugnas malignorum spirituum. & multos labores. & herbarum indigentiam quibus in cibum utebatur. q; et ista cum sicca herem? esset rarissimas ferebat. sed amore dñi inflamata ad amarissima illa anima inuicta facili? sustinebat tristitia ista q; voluptates. **Inuenit** etiam dei gratia speluncam uestigia sequens illuc ambulantiu. & monachum quem dñs repperit. uita heremitica transigentem. & hunc flagrantissime amplexatus et osculatus. **Rogabat** ab illo sibi ostendi barlaam habitaculum. & de seipso cuncta uiro illi manifesta fecit. p ipsum itaq; locum didicit habitaculis que querebat. **Ambulat** itaq; gaudens & spe robustus sic puulus ex longo tpe patrem cupiens uidere. **Stetit** ergo ante hostium speluncam. & pulsans ait. **Benedic** pater benedic. **Ve** autem uocem audiuit. exijt barlaam de spelunca. **Cogno**uerat autem p spiritum quem hinc exteriori aspectu perfecte agnoscere non ualebat ppter mirabilem transformationem qua immutatus & transfiguratus erat ab aspectu illo priore & decoza ac florida iuuetute. **Na** denigratus erat a feruore solis. comatusq; cri-

nibus exesa habens faciem. & oculos in profundum dimersos. & cilia exusta riuus lacrimarum & multa inopie afflictione. **Sed** iosaphat agnouit spirituales patrem characterem uolens seruante eundem. **Itas** g; mox extra orientem senex orauit gratias agendo deo. & post orationem dicto amen. apprehendentes se & osculantes feruentissime alterutrum amplexibus ostremgebant. & pte interno amore satiari non poterant.

CLIX. De mutua saluatione eorum &

Sermonem autem incipiens. **Barlaam** locutu beneuolenti dicebat fili dei & heres celestis regni p dñm nostrum iesum xpm quem dilexisti. quem merito desiderasti sup omnia temporalia & corruptibilia. et sicut prudens negociator et sapiens omnibus vendidisti preciosissimam emisti margaritam. **Iosaphat** referre cepit quanta post illi? abscessum facta sunt ei. et quomodo dominum omnia in prosperitate vertit usq; ad presentem eorum diuersionem. **Senex** autem audiens ista cum delectatione et miraculo p gaudio lacrimatus dicebat. gloria tibi deus noster. qui semp ades et auxiliaris diligentibus te. **Sic** ab ambobus deo gratie referunt. et talia colloquuntur. et dei exultantibus gratia supuenit uespera. **Tunc** ad orationem surgentes diuinum celebrant officium. **Deinde** cenaturis ponit mensam barlaam locupletem spiritualibus plenam epulis. sensualis uero nequaquam participem orationis. **Olera** enim fuerunt cruda. quorum senex ipse opator et cultor fuit. et dactili pauca. q; in ipsa heremo inueniebantur. et siluestres herbe. gratias agentes ergo et apposita edentes. et aquam de fonte qui aderat bibentes. **Et** aperienti manum et implenti omne animal benedictio. de nouo gratias egerunt. **Rursus** autem surgentes. et rursum nocturnas opulentes orationes. spirituale post orationem ceperunt colloquium. sermones uelut salutis et celestis plenitudinis. **Mansit** autem iosaphat cum barlaam sic plurimis annis. mirabile illa et sup hominem transigens conuersatione. et quasi patri huic et eruditori p omnia obediens et obsecrans. omniq; subiectio et humilitate se illi subiiciens. et ad omnem uirtutis spiritum semetipsum exercens. optimeq; instructus ad lucandum contra iniquissimos spiritus. **Et** uelut simplicitate dicam tantus merat ei labor ouersationis. ut et ipse miraretur qui plurimos in hoc expederat annos barlaam et pseueranti illi? uinceret instatia. **Na** tantum de illo duro et inconsolabili cibo percipiebat. ut solus posset uiuere. ne si uolenter moreretur. mercedes amitteret bonorum operationis. **Sic** ergo ad uigilandum naturam subdidit quasi incorporeus aliquis et sine carne. **Orationis** etiam illi et intellectualis operis infatigabile erat opus. ut nec horam. nec punctum ipse pderet oino. ex quo in illo heremo habitauit. **Hoc** enim opus ueri monasticum ordinis est. nunquam otiosum inueniri a spirituali operatione. **CLX. Qualiter** barlaam obitum suum ei nunciauit.

Sic ergo inuicem ouersantes barlaam et iosaphat. post multos suos p pietate labores. quadam die aduocauit senex spirituales filium dicens. **Dilectissime** iosaphat. in hac te heremo habitare oportebat. et michi xps orandi de te pmisit ante uite mee obitum te uidentem. **Uidi** ergo sicut desiderabam. **Nunc** ergo quoniam michi resolutionis tempus in ianuis est. et sociale et cotaneum desiderium esse cum xpo iam completum est. tu quidem corpus meum terra operi. et puluerez trade pulueri. **Mane** uero de cetero in hoc loco. spirituali adherens ouersationi. et mee memoriam faciens humilitatis.

Timeo enim ne forte obscura demonum multitudo anime mee obsistat propter multitudinem meam ignorantiam. Tu autem fili ne metuas laborem peruersariorum neque formidas longitudinem temporis et versutias demonum. sed horum quidem infirmitatem christi virtute munitus audacter deride. Aduersus vero duriciam laborum et temporis spatium. sic eris quasi quotidie hinc migrationem expectans. et quasi initium tibi esse peruersationis hanc diem et finem. His a beato barlaam dictis. riuu lacrimarum iosaphat mensuram non habebat. sed velut de fonte multifluo scaturientes. eum totum ac terziam in qua sedebat rigabant. Deflens autem separationem vehementer rogabat. ut comes eius itineris moriendo fieret. et ne post se relinqueret illum in hac vita dicens. Cur que tua sunt tantum queris pater. et non ea que proximi sunt. ad requiem ipse pergens. in tribulatione et miseria me derelinquens. priusquam bene exercitatus sum laboribus peruersationis. Sed deprecare deum queso te. ut comitem me tecum de hoc seculo assumas. Hec iosaphat cum lacrimis dicebat. Senex leniter et plane respondit dicens. Non debemus incomprehensibilibus iudicijs dei resistere. Ego enim plurimum deprecatus sum dominum ne separemur ab invicem. et edoctus sum a bonitate illius. quia non est congruum tibi nunc pondus deponere carnis. sed permanere oportet in exercitio. donec splendidioris coronam tibi imponeat. Non enim sufficienter adhuc decertasti ad eam que tibi preparata est mercedis retributione. sed oportet te hic modicum laborare. ut letus intres in gaudium domini tui. Ego fere centum super annorum. In hac vero heremo annos. lxxv. peregi. tibi autem licet non tantum tempus sit constitutum. sed tamen appropinquare oportet sicut iubet dominus. ut similibus ostendaris michi. et nichil minus habeas ab eis que portauerunt pondus dei et est. Suscipe ergo carissime libenter que a deo decreta sunt. iosaphat igitur consolatus est.

C. LXI. C. De dormitione

Demum ad quosdam transmittit barlaam. eum fratres percul habitantes. ut afferret ei que ad sacram hostiam consecrandam erant necessaria. Tunc confortatus iosaphat velociter misterium impleuit. Metuebat enim ne forte se absente. nature debitum barlaam solueret. et spiritum domino traderet. detrimentumque sibi durissimum inferret. Non verba testatoria. non orationes. non benedictiones illi adeptus. Ita ergo viriliter ab illo longa via peracta. et alacris pro quibus ierat. offert deo sacrificium sanctissimum barlaam. et municias ipse tradidit et iosaphat incensaminata christi misteria. et exultauit spiritu. Deinde de presertim percipientes cibum edificatorijs verbis animam rursus iosaphat alebat dicens. Non iam nos dilectissime fili in vnum congregat esus et mensa in hac vita. Ingredivor enim iam vniuersalem viam patrum meorum oportet ergo te erga me dilectionem per custodiam mandatorum dei. et in hoc loco usque in finem perseverantiam ostendere. peruersans quemadmodum didicisti et edoctus es. memor semper humilis et negligentis anime mee. Fidelis seruus et omni acceptio dignus sicut clamat paulus. Nam si morimur et veniemus si sustinemus et coregnabimus. Talia quidem barlaam usque ad vesperam et per totam noctem iosaphat loquebatur ineffabili dolore detento et separationem non ferenti. Mox vero illucescente die. eleuatis in celum manibus et oculis ait. Domine deus meus qui ubique presens es et omnia implet. gratias ago tibi. quia respexisti humilitatem meam. et in orthodoxa confessione. et in via mandatorum tuorum dignum me fecisti cursu in sum

mare huius incolatus mei. Et nunc optime domine misericordissime. suscipe me in eterna tua tabernacula et ne recorderis peccata que tibi peccaui scienter et ignoranter. custodi etiam et hunc fidelem famulum tuum cui peresse me voluisti indignum famulum tuum. erue cum ab omni vanitate et temptacione aduersarij. et altiorum illum facito. proplexis laqueis. quos in laqueum malignum posuit omnibus qui salui fieri volunt. Finita oratione paterno affectu amplexatus iosaphat osculatus est eum in osculo sancto. signoque crucis semetipsum signans. et pedibus extensis exhilarato vultu quieuit in pace. Tunc iosaphat corruens super eum fletibus atque suspirijs gemitibusque dolore satissaciens. et lacrimis corpus abluens. ac laneo panno quem dederat ei in palatio inuoluens. decantabat per totam diem et totam noctem psallens. pariter et lacrimis venerandum beati mactefaciens corpus. Sequenti vero die sepulcrum faciens prope speluncam et religiose valde. et cum summa reuerentia sacra glebam deferens in monumento deposuit spiritalem patrem bonum ac venerabilem filium.

C. LXII.

De visione iosaphat qua celestes ei mansiones apparuerunt. Tunc flagranti animo ad inappropinquabilem extendens se orationem ait. Domine deus meus exaudi orationem meam qua clamaui ad te. miserere mei et exaudi me. quoniam ego te ex toto corde meo quero. Adiutor meus esto ne derelinquas me. neque despicias me. Deus salutaris meus. quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me. dominus autem assumpsit me. Et nota fac michi viam in qua ambulem. et saluum me fac quoniam bonus es amator hominum orationibus et intercessione famuli tui barlaam. Finita oratione iuxta sepulcrum sedebat flens. et sedens obdormiuit. et vidit terribiles viros illos quos et prius viderat venientes ad se. et deducetes illum in maximum campum et mirabilem. Deinde ad gloriosissimam et splendidissimam introdixerunt civitatem. Ingredivente vero illo. alij obuia bant multo fulgentes lumine coronas in manibus ferentes. ineffabili decore resplendentes. quales humani oculi nunquam viderunt. Interrogante vero iosaphat. cuius sunt coronae glorie splendidissime quas cerno. Responderunt tibi quidem vna propter animas multas quas saluasti preparata est. ornata vero nunc amplius per exercitacionem heremiticam quam pagis. si tam viriliter in hac usque in finem perseveraueris. Alia vero quidem tua et ipsa. sed patri tuo oportet te exhibere eam. qui pro te a via mala declinando. et penitentiam veraciter agendo reconciliatus est domino. iosaphat igitur hoc audito hesitauerunt et mente hoc accepit et dixit. Quomodo possibile est non impar michi que tanta sustinui patrem meum adipisci donum. propter solam penitentiam. dixit hic et barlaam festinabat se videre quasi exprobrantem sibi et dicentem. Isti sunt sermones mei iosaphat quos aliquando dicebas tibi quia cum tu prodiues fueris non beneficus eris. et ipse hesitabas in verbo. Nunc autem quomodo tristatus es de equali honore tibi videlicet et patri. et non potius letatus animo. quia exaudita est tua multa oratio pro ipso. iosaphat autem putans erat ei semper dicere. Ignosce pater ait ignosce. et ubi habitas ostende michi. In hac inquit senex speciosa et magna civitate habitationem habere merui. in media vrbis platea luce fulgente eximia. Rogare vero iterum iosaphat barlaam se putabat. ut eum induceret in habitaculum. et affectuose in hospitio suo reciperet. sed nondum tempus venisse dicebat. ille quo ad illa venire

posset tabernacula adhuc onere subiectus corpo-
ris. Si ergo ait viriliter pseueraueris que ad modum
mādaui tibi. venies paulopost. et eis de dignitate effi-
cietis mātionibus. & eandem gloriā consequeris. & eo-
dem gaudio frueris. & in eternū in similitudine eris. Ex-
citratus vero a somno iosaphat. luce illa & ineffa-
bili gloriā habebat animā adhuc fatiatā. & cū mul-
ta admiratōe dño gratiaz refererebat hymnū.

C. LXIII. C. De obitu eiusdem.

Mansit autē vsq; ad finem vite sue angeliz-
cam veraciter in terra ducens ouerfatōz.
& duriorē exercitatōe post trāstū senis
uens. Etatis sue quidē. xxv. anno terrenū dese-
ruit regnū & heremiticū subiit laborez. xxxv. vō
ānos in hac heremo ouerfatus est. multas vō ani-
mas p̄us dyabolo subripuit. & deo saluōas ob-
tulit. & in hoc pficiendo gratiā apostolicā p̄me-
ruit. Erat autē martir voluntate. Nam cum fiducia
xp̄m in spectu regū & tyrānoz pfessus est. et p̄-
dicator ei? magnitudinis eximius claruit. Multos
etiā sp̄us nequicie in heremo luctando p̄strauit.
& omnes xp̄i superauit virtute. celestiq; p̄cept
muneris. diuiti? extitit & gratie. Deniq; tali per-
acta ouerfatōe. & ita dignā sua vocatōe opatōem
retribuens ei qui se vocauit. crucifigēs mūdū sibi
& seipm mūdō. in pace ad deū pacis vadit. illius
q; glorie iam ante p̄missa sibi corona exornat. &
xp̄m cernere dign? efficit. Cui? in man? aiaz suā
omendās. in viuentiū trāsmigrauit regionem. vbi
sonus epulantiū. vbi letantiū omniū habitatio.
Preciosum vero corpus illi? quidā vir sanctus q̄
habitationē suaz non p̄cul ab eo fecerat qui & ad
barlaā iter illi prius ostēderat. diuina quadā edo-
ctus reuelatōe. ip̄a hora dormitacionis ei? adue-
niens & sacris laudib? honozificās illū. lacrimasq;
effundēs. erga illū dilectionis signū & alia omnia
pficiens. que xp̄ianis sūt legitima. in sepulcro pa-
tris barlaā posuit eū. Nā decebat eozū simul esse
corpora in terra. quoz p̄henniter in celis erāt an-
me iuncte. **C. LXIII. C. De translatione
vtriusq; sacri corporis in indiam.**

Recepto igitē cuiusdā terribilis p̄ visio-
nem fortiter in mente illū deestātis. acq̄e
scens heremita qui eū sepelierat. ad re-
gnū in doz p̄gere ostendit. & ad regē barachiam
puenit omnia sibi manifesta de beato iosaphat fa-
cit. Ille autē nō negligēs ilico p̄git cū multitudine
magna & virtute ad speluncā puenit. monūtiūz
aspicit & suplacrimat? tollit opculū & vidit bar-
laā & iosaphat habentes mēbra s̄m p̄rietatē sp̄ei
vtriusq; posita. & corpora nil a priore colore im-
mutata. sincera vero & oīno integra cū suis idu-
mentis. Tunc illa sanctaz animaz tabernacula.
multā odoris suauitatē emitebāt. nil penitus fe-
ditatis retinentia. Que rex in thecis p̄ciosis repo-
sita in suā reportauit patriā. Vt autē puenit ad au-
res populi qd factū fuerat. multitudo innumera
bilis ex omnib? ciuitatib? & i circūitu regionib?
ad adorāda et videnda illoz beatoz corpa cōflue-
bāt. honozifice cū hymnis & cāticis & lapadibus
ac cereis ardētib?. Vnde quidā ibi ozruēter satis
& valde ydonee dixit. lumīaria circa lumis filios
& heredes. Splendide vero simul & magnifice i
ecclesia quā iosaphat ab ip̄is fūdāmentis erexerat
deposita sunt corpora. Plurima ergo miracula et
sanitates in trāslacione & depositōe. & deiceps
p̄ sanctos suos famulos opatus est xp̄s. ad laudē

& gloriā nominis sui. Et vidit rex & omnis tur-
ba virtutes que p̄ eos fiebant. & plurime gētes q̄
erāt in arcūitu. infidelitate lāzuentes. et dei igno-
rantia. p̄ ea que ad sepulcrū fiebāt signa. credide-
rūt. Et omnes vidētes & audientes āgelicā iosaf-
phat ouerfatōne. & a puericia inestimabilem ei?
ad deū amorē. mirabant gloriāficātes in oib? deū
Explicit historia. **C. LXV. C. De sancto**

Vit quidā senex in Iosima monacho.
palestine monasterijs vir vita & verbo
decoratus. q̄ ex ip̄is cunabulis monachi-
cis nueritus est moib?. Iosimas noīe. Qui ut fer-
tur ita certaminib? erat ignitus. ut de p̄pinq̄is
et longinq̄is monasterijs. ad eius cucurrerēt do-
ctriā. et eius imitarent abstinentiā. Dicebat at
et ip̄e q̄ ex matris sinib? in eodē traditus mona-
sterio. liij. ibidē deguisset ānos monachicū cursū
pficiens. Post hoc ut retulit infestabat a quibus-
dam cogitationib? q̄ si p̄fectus esset in omnibus.
et aliena doctria min? egeret. Nullusq; eū mona-
chus in decreto sensu uel ope p̄celleret. Hoc secū
eo cogitāte. Pater quidā astitit ei et ait ad eum.
Iosima bene certasti in omnib?. sed null? p̄fect?
est in omnib?. Nā sunt et alie salutis vie. q̄s si vis
apprehendere. egredere de terra et ognatōne tua
et sequere me. Pergēs igitē cū puenisset ad iorda-
nem fluiū. deductus ē voce clamātis in quoddā
monasteriū vbi desertus erat locus et p̄pinq̄is
incognitus. ibiq; ab abbate deuote et humaniter
est receptus. Illic prima ieiunij ebdomadā dñico
die omnes ex more monachi ad sancta dei misticia
celebrāda vocabant. et corp? dñi viuificū ab vno
quoq; suscipiebāt. Cōpletaq; orōe. flectentes ge-
nua senes se inuicē osculabant. Deinde omnes am-
plexantes et pacem dātes abbatī. rogabāt sibi ab
eo orationē futuri certamis eoz auxiliatricē fieri
His pactis monasterij regula aperiebāt. simulq;
psallentes et dicētes. Dñs illuminatio mea. et sal?
mea rē ip̄i? psalmi exhibāt. Egredientes autē vnuz
forsitan tantū uel duos custodes monasterio reli-
quebant. nō qui infra reposita custodirent. qz nec
erat qd a furib? raperēt. sed ne orato nū sine cele-
bratione solenni postponerēt. Singuli autē eoz se-
cum deferēbāt vite necessaria ut poterāt. Alij pa-
nem. alij caricas. alij dactilos. ceteri uero legumi-
na aquis infusa. alij autē nichil. nisi tantū p̄prium
corpus. et palliū quo vestiebant. Nutriebant vō
quoties natura opellebat herbis q̄ in deserto nasce-
bāt. igitē reglaz p̄pria quā sibi q̄sq; noueit expedie
creabat. Talēq; habebāt immutabilez legem. igno-
rare aliū et quale aliū operare certamen. Atq;
iordanē mox derelinquētes. seorsūq; ab inuicē de-
longe discedētes a ciuitate. habitacionē habebant
desertaz. nullus aliq; iugebat. Sic igitē omnes dies
ieiunij oplentes ad monasteriū remeabant dñica
die in ramis palmaz. Nulli uero licitū erat inter-
rogare p̄ximū suū. quo modo uel qualiter p̄sens
certamen exercuerat. Nā demonstratio hoīm in-
fructuosa opa et damnosa acquirūt. **C. LXVI.**

Qualitē inuenit mariaz egiptiacā in heremo.

Vnc vero Iosimas iuxta osuetā regulaz
monasterij p̄rāsito iordane. paruū secū
detulit cibū ad sustentacionē corporis. et
pannū quo induebat. et quidē regulā adimplebat
p̄ranseundo heremū. Tpus vero refectionis qd
erat necessarius p̄ natura corporis modico siccoq;
transigebat cibo. Soporē vō paruū in terra iacēs

faciebat. Et itez diluculo iter suū carpebat. spe-
rans aliquē patrē inueire. qui posset eū iuxta de-
sideriū suū edificare. xx. vero diez p̄gens iter. fa-
cta hora quasi sexta. paululū se abstīuit ab itine-
ris labore. Eleuatīsq; oculis ad orientē. p̄suetā sibi
celebrabat orationem. Solebat etenim statuto diei
tpe p̄ma. tertia. sexta & nona abstīnere se a sui ite-
neris cursu orōis causa. Eleuāsq; oculos ad super-
na. & respiciens a dextris vidit in quodā loco sta-
re q̄si vmbraclū humani corporis. Stupefactus
autē fantasma esse putans. & ter signaculū sancte
crucis sibi faciens. cōpleta oratione vidit quendam
in p̄tem ambulantē meridianā. nudo nigroq; cor-
poze ex incendio solis exusto. capilli eius ut lana
cādidī atq; parui vsq; ad collūz corporis descēde-
tes. Hoc dū videret zosimas admirās repletus est
magno gaudio. cepitq; currere ad eandē p̄tē qua
videbat. Cū autē ille videbat zosimā de longe ad
se p̄p̄quantem. cepit v̄cito fugere in anteriora de-
serti. Zosimas vero p̄stemens senectutis debilita-
tatem. fastidiūq; itineris. cōcīto eū gradu seque-
bat. emittens vocē cū lacrimis. ut quid me fugis
hoīem senem & peccatorē serue dei viui. sustine
me quicūq; sis. Cōiuro te p̄ deū pro cuius amore
hāc habitas heremū. & recipe me debilem & indi-
gnūz senem. Cūq; iā fatigatus currere nō posset.
& lacrimis lacrimas auget. Ille qui prius fugie-
bat ait. Abba zosima quid me p̄sequeris. ignosce
michi. p̄ deū te peto. qz minime possū p̄uerrere fa-
ciem meā ad te. eo qz sum mulier nuda. Sed palliū
quo tu indutus es porrige. ut possim corpis mei
verecundiā tegere. veniāq; ad te ut accipias tuas
orationes. Tūc stupefactus atq; turbatus est eo
qz audisset se uocari ex nomine. Intellexitq; qz nō
euz nōiatim vocare posset quē nūq; viderat neq;
audierat. nisi qz hoc sup̄na p̄uidentiā reuelauerat.
Statimq; expoliās se pannū quo induebat vetus-
tissimū iactauit illi auersa facie. Illa autē sumens
eum p̄cīxit se ut potuit & cooperuit p̄tē necessa-
riā sui corporis. respiciensq; zosimā ait ad eū. Quid
tibi visum fuerit abba peccatricē mulierē videre.
aut quid querens agnoscere tot tibi imposuisti la-
bores. Ille vero genua flectens. obsecrabat ut be-
nedictionem ab ea reciperet. Illaq; p̄strata humo
adorabat euz. Erāt ergo vterq; in terra inuicē se
adorātes. & rogātes alterutrū initiū facere bene-
dictionis. Nulla alia penitus audiebat vox. nisi
tantūmodo benedic me pater. Cōsentiens tandēz
sermonib; senis mulier ait ei. Benedictus dñs re-
demptor animaz nostraz. zosimas respōdit amē.
Moxq; erecto a terza ait mulier seni. Rogo te pa-
ter ut michi p̄uersionem xp̄iani generis quomō
sint reges uel pastoēs ecclesie enarzes. zosimas v̄o
respondēs ait ad eā. multāfariā relinquens. breuī
sermone dicā tibi mater. qz xp̄s dñs ac redemptor
noster. omni suo populo firmā pacem p̄cedere di-
gnatus est. sed rogo te ut dep̄ceris dñm p̄ totius
stabilitate simulq; p̄ peccatis meis. **C. LXVII.**

Quid vidit eā orantē in aere subleuatam.

Respondit mulier. oportunū est & valde
necessariūz te abba zosima qui habitu &
mente sacerdotali ornans officio p̄ oib;
atq; p̄ me peccatrice orare deū cū in hoc vocat;
es. Tamen p̄pter p̄ceptionē tuā obediō cū omni
virtute. & orabo deū licet peccatrix. Et eleuans
oculos ad orientē. manus erexit ad celos. & cepit
silēter orare. ita ut cāeuz labia mouerent. & vox

penitus nō audiebat. Vnde & zosimas nullū ver-
bum orationis potuit intelligere. Sed hoc deum
sibi testē adhibens dicebat. quoniā dum p̄lixā mu-
lier faceret orationēz. Vidit eā in loco in quo sta-
bat orās a terza suspensā in aere. quasi vni; cubi-
tī mensura. Qua visione. magno p̄phensus est tē-
more & cadens in terrā. cepit sudorib; mundare.
stuporib; p̄phendi. admiratōib; estuare. nichilq;
aliud dicere poterat. nisi tantūmodo kyrieleyson.
Dū hoc agere. cepit senex cū magna dubietate
hesitare. ne forte esset spūs fantasie. fingens orōez.
moxq; p̄uersa mulier leuauit abbatem a terza. Et
ait ad eū. Abba ut quid te p̄turbāt cogitationes
tue intē ut scādalizat; sis in me. existimās me im-
mundū esse sp̄ritūz. orōem simulantez. satisfaciāt
tibi domin;. peccatrix sum mulier. tamen sanctūz
dñi nostri hiesu xp̄i baptisimū induta sū. & nō suz
spūs. sed magis terra & cinis. nullaq; habeo sp̄ri-
tus opa maligni. Et hoc dicens. signo redemptio-
nis sancte crucis frontē oculos & pectus sibi de-
pingens dixit. Deus omnipotens abba zosima cri-
piat. nos de iniquo. Senex autē p̄iciens se in terrā
app̄hendit pedes eius. dicebatq; cū lacrimis. Cō-
iuro te p̄ xp̄m dñm nostrū. qui nasci pro hominū
redemptione ex virgine dignatus est p̄pter quem
carnes tuas ita afflixisti. ne abscondas a seruo tuo
que sis. uel vnde. aut quādo. uel quomō ad habi-
tandū hāc heremū aduenisti. Mulier a terza eū ele-
uans dixit ad eū. Turpe quidē & omnino verecū-
dosuz michi videt abba zosima tibi enarzare vere-
cundiā opey meoy. Sed peto ut veniā michi p̄ce-
das dicēti. Nudā me vidisti corpore. notos faciāz
tibi actus meos. ut scias qz mei operis opprobriū
nō gloriā meā querens occultabaz. Nā p̄ que opa
mea habeo gloriari. dū fuissem vas p̄ditionis dya-
boli. Scio em̄ qz si opey meoy initiūz narrationis
fecero. fugā petitur; es. ac si quis fugiat a serpen-
te. tamen dicā omnia. nec quicq; tibi occultū faciā
Sed peto & dep̄cor te pater ut indefinētē orare
p̄ mea miseria digneris. ut tuis intercessionibus
merear inuenire misericordiā in illo examinis die.
Tūc senex p̄tensis manibus copiosas fūdebat la-
crimas. **C. LXVIII.** **C.** Qualiter illa ce-
pit ei narzare cursum vite sue.

Mulier autē cepit explanare suā narzatōz
dicens. ego pater patriā habui egiptum
Et dum mei adhuc sup̄essent parentes
xij. āno derelinquēs eos. alexandriā petij ciuitatē
vbi qualiter ab initio corpus meū tradiderim cor-
ruptioni. q̄literue iugit̄ insatiabili libidmū fluxui
deseruiēim. sermonib; enarzare minime possum
Breuiter autē tibi dicā abba mee fornicatōnis inq̄-
tatez. Decem & septē & āplius fere ānis publicā
astās loco. pessimū mei corporis negociū exercebā
tradēs volentib; irrecusabilit̄ carnis mee pudorē
repellēs a me omne acquisitionis lucrūz. vnū tm̄
michi erat lucrū. luxuriosam acquirere vitā. Naz
ludus. ebrietates. insomnietates mihi p̄ thesauro
videbant. multotiensq; oblatū michi lucrū recu-
sabam. ut amplius acquirerē pessimi mei desiderij
amicos. & hec q̄si locuples faciebat. sed & egesta-
tem p̄ dinitijs reputabā. Vnus vero & magnus
mibi erat ardor desiderij p̄digijs & diuicijs risib;
& iocis insistere. & dieb; & noctib; pessimā cor-
porali nature iniuriā irrogare. Estiuo autē tpe p̄ci-
git me videre turbaz egiptioy & libioy currētē
p̄tra mare. interrogās quo festinarēt. audiui eos in

hierosolimaz ascendere. crucē redemptionis post paucos dies desiderātes vidē. Tūc respōdi viro narzātī michi. p. deū te diuro. si voluerō eis comitari dabunt licentiā michi. Ille respondit. Si naulū dederis. expensafqz habueris. null? eozū te phibere potest. Dixiqz ad eū. Corp? meū eit illis p. naulo. Ideo autē cū ipis comitari festinabam. ut haberem in eis amicos pessime & sordidissime mee voluptatis. Ego quidē abba zosima rogaueram te ut nō michi imputares meas tibi ineffabiles dicere verecūdias. qz vndiqz tremorē pcurior. viuūt dñs qz pollunt meīs sermonibus nō soluz aures tue. sed etiā ipse aer. Tūc zosimas fortiter lacrimatus dixit. Loquere p. deū te diuro sotoz mi loquere. ne ptermittas ceptā narzationē edificationis. Illa vero cepit explanare ita dicēs. Vir ille qui a me interrogatus fuerat quō turba illa pgeret. audiēs turpes meos sermones subzidens abiit. Ego vero veloci? ad mare cursum faciēns. vidi iuuenes ad litora maris astātes numero. x. lusus & motiones vane iuuetutis habentes. expectantes sodales suos nauigatores. Nā plurimi in nauiculā iā ascenderūt. ducētibus me autē simul cū eis in nauiculā ascendi. Totaqz michi nauigatio erat. lusus. ebrietates. ad ulteria ridicula. turpia verba. uel alia filia. que tibi ligua explanāe minime potest. ut etiā honestatis viros ad miserā inuitaret. Totaqz vita mea aīaz erat pditio. & lacus eaz erat mea crudelissima caro. Vnde semp admirās stupesco quomō maē meas sustinuit iniquitates. aut quomō terra os suū nō aperuit. & viuā me infern? nō absorbit. Sed ut video misericors deus mea iniqua opa sustinuit. penitentiā desiderās. q nō vult mortē peccatoris.

C. LXXIX. C. Qualiter beatā virginē apō filiū suū fidedictricem pro se dedit.

Atergo puenimus hierosolimā pteriti s etiā deteriora faciebā in pditionē mltoz infaniens. omnē ciuitatē girabā. animas innocentū venādo. Igit? scurzentib? mane ad ecclesiā volēs comitari. pueni siml? cū eis ad regias atrij. & non pmittebar ingredi. Vixqz cū magno fletu & labore appropinquabā. Sed qñ limen regie calcabā alijs ingredientib? me solā quedā diuina virtus ingredi phibebat. Rursus impudenter me ingerebā. sed iterato repellebar. intācuz ut sola in atrijs astās muenirer. Existimans ergo ne ex feminea debilitate hoc michi ptingeret. Iteraui cū alijs ampli? repetendā ingressionē. cupiēs introitū adipisci. Sed tanq? militaris acies cōtra consistēs ingredi nō sinebat. & iterata vice vsqz foras atriū repellebat. Dū hoc frequenter michi ptingeret. iā defecta virib? ac desolata membris ita ut nec standi michi virtus sufficeret. postpositis omnib? in quodā angulo atrij seorsuz recessit. tractās mecū vnde michi hoc occidisset. qz mīme templū ingredi potuissē. Tandē aliqñ intellexi vnde talis eueniret strarietas. ut adorādī michi lignū viuificū sancte crucis copia negaret. Salutis em̄ verbū patefecerat cordis mei oculos. reuelans michi. ob sordes peccatoz meoz ingressum templi me nō mereri. Tūc cepi miserabilis flere. pectusqz manib? tūdere. & ex alto cordis infinita dare suspiria. lacrimasqz affluentē effūdere. Respiciēs autē de loco in quo stabam. vidi seorsū imaginem fixā vultū habentē sancte dei genitricis. ad quā de toto cordis affectu dixi. Sancta virgo q

dei verbū incarnatū genuisti. Scio q? imerita suz tantis polluta sordib? & tantis miserijs repleta. respicere magnitudinē tuā. sed certa sum q? ideo deus quē genuisti. homo dignat? est fieri. ut peccatores vocaret ad penitentiā. Auxiliare ergo mihi sancta dei genitrix. qz nullū habeo solatiū. & ipe tra me regias sancte itroire ecclesie. Obscuro te dñā. ut agnoscere me facias videntib? cūctis sancte crucis venerabile lignū in quo carne affixus est deus. quē tu sancta & imaculata genuisti virgo. qui suū ppter totius mūdi salutē effudit sanguinez. Iube michi dñā clausas regias patefieri. meūqz adimpleri desiderū. ut adorē sanctissimū lignū crucis. fidedic corā deo quez genuisti. qz de nouo carnē istā sordidā & pessimā nō maculabo operibus. Sed mox ut michi lignū sancte crucis adorare pcesseris. renūciabo seculo & omnib? que sunt seculi. & vadā vbi pceperis. Nec dū dicerez. satisfeci menti mee. qz sancta dei genitrix posset pro me hec omnia obtinere. Et relinquēs locū in quo orabam. miscui me inter hos qui templū igre diebant. nullusqz reptus est qui me foras repelleret. sed magis ut vnda maris. ita me turba intus impellebat. donec appropinquare sancto loco. quē prius nec pedib? calcare poterā. Nā absqz vllō labore adoraui sanctū lignū crucis & sensi ibi odorem suauitatis. **C. LXX. C. Qualiter ad heremū pergens ibi penitentiā egit.**

Appropinquās ergo loco in quo pmissio nem fidedictionis sancte dei genitricis fecerā. flectēs genua. his cepi loqui sermonib?. Tu michi dñā miserta es. meafqz preces non repulisti. nūc vbi tibi placuerit dirige me. & demōstra michi penitentiā & salutis viā. Dū hoc dicerem. facta est vox dicentis. Si iordanē trāseris. illic bonā inuenies requiē. Ergo dū talem audissem vocem credēs eā dictā fuisse ppter me. Initiū vie cū lacrimis faciebā. & ascendēs nauiculaz transfretauī iordanē. pueniqz in heremū. & ex illo tpe vsqz nūc semp elōgauī fugiēdo habitās in deserto expectans deū meū. qui saluos facit ouertes ad se. Sexaginta anni sūt. ut existimo ex quo sanctā egressa sum ciuitatem. Duos quidē panes mecū ferebā & dimidiū qñ iordanē transierā. qui p tpa qñ lapides duri facti fuerant. Ex his modicum comedēdo aliquātos transegi annos. Crede autē michi abba zosima q? decez et septē annos cū imāsuētis cogitationū bestijs in hoc deserto trāsegi carnalib? reluctans cogitationib?. dū recordabar affluentie pteritoz ciboz. Desiderabaz em̄ carnes ul? pisces quos antea in egipto comedebaz. delectabar & vini potu insatiabilē. multo em̄ vno vtebar dū fuissēz in seculo. delectabar nephādis cāticis demonū q? ante didicerā. Sed mox ut lacrimas fundebā. & manib? pectus vulnerabam. reducebā ad memoriā illam quā fidedictricē michi feceram. duz in hanc egredere heremū. & qñ ante dei genitricis astarē ymaginē. ita eam lacrimabiliter orabā. ut amoueret pessimas ac sordidissimas mētis mee cogitātes. & dū plurimas funderem lacrimas. vndiqz michi refulgēs videbam lumen. atqz claritatis arcūdabar choruscis. Rursus infestabar fornicationū meaz cogitationibus. q? quasi ignis vehemēs. ita deuasstabāt viscera cordis mei. Sed ad osueta orationis recurrēbam arma terre me pijciens. eamqz lacrimis inūdans. meaz michi orabam succurrere fidedictricē. ne postmodū ue

puanica ex dānatois extreme luere penas. Nō em eleuabā faciē meā a tēra nisi toti? diei noctisq; cōsumatū fuisset spaciū. & dulcissimi illi? splendoris fuisset lumine circūdata. qui totā illā temptatiōne cogitatiōnū fugaret. sicq; sancte dei genitricis fidei dicit rē mee p̄fecta solatio. transegi xvij. ānoꝝ spacia. innumera ouadens pericula. & ex illo tpe vsq; actenus auxiliatrix mea michi p̄esto inueniē vbiq; & vndiq; vigilās custodit me. Illisq; expensis ut dixerā panib? p. xvij. ānos. comedebā. herbas q̄ in deserto inueniebant. Vestimēta autē mea cū quib? iordanē trāsgressa sum. dirupta atq; putrefacta sūt. Nā valde a p̄ximis hys malib? et estiuis ardoꝝ tribulata sum. Ab illo tpe vsq; nūc diuina misericordia eripuit corp? et animā meā a cūctis periculis. Fitq; mihi recordāti quāta mala quātaq; pericula p̄ diuinā euaserim gratiā magna leticia. & spes crescit salutis. Cib? potusq; aut vestimentū michi est verbū domini. Quoniā nō in solo pane viuūt homo. s; in oī verbo qd̄ egrediē de ore dei. **C. LXXI.**

Qualiter narzationē finiuit & sacramenti cōmunionem petijt.

Hoc audiens zosimas q̄ ex testimonijs diuinay scripturay locuta est. ait ad eam. psalmos o dñā mi uel alios scripture libros legebas. Ait ad eum. Crede michi homo dei qz nō vidi aliū hoīem ex quo trāsfretauī iordanē nisi tm̄ nūc tuā p̄sentia. Sed neq; bestia qualem cūq; aut aliud tm̄ animal. L̄ras vero nūq; didici. neq; aliquē legentē aut p̄fallentē audiui. Sed verbum dei semp̄ viuēs omnē hoīem docet scientiam. Ecce explanauī tibi opa mea o pater. rogo te ora p̄ me peccatrice. Cūq; mulier sermonē p̄flecter. flectens senex in terza genua. vocem cū lacrimis eleuauit dicens. Benedict? deus qui facit magna mirabilia. Illa vero eleuās senem a terza dicebat. Hec omnia que audisti a me homo dei. p̄ saluatore rem te p̄iuo dñm n̄m hiesu xpm̄. ut nulli ea loq̄ris. quousq; de terza me deus assumi iusserit. Rogo autē te p̄ dñm ut in sanctis ieiunijs futuro āno minime trāscas p̄ iordanē iuxta p̄suetudinē monasterij. Audiens autē zosimas q̄ & solennē monasterij regulā ei nūciasset. mirabā n̄chil ei dicēs. nisi tantū gloria tibi deus. Habita ait illa in monasterio. & nō egrediāris iuxta regulā. qz nec p̄mitterē tibi. Et sancta vesptima hora cenē dñice. sume sacrosanctū corp? & sanguinē dñi nostri hiesu xpi in vas mūdissimū. ferensq; michi expectās me in illa pte iordanis iuxta seculū. ut vbi veniēs suscipiā viuificationis ac redemptōis misteria. quia a die illa q̄ in oratoriū sancti iohānis veniēs p̄usq; trāsissem iordanē p̄muicauī. vsq; nūc mīme sacrosanctū corp? uel sanguis domini nostri hiesu xpi p̄cepī misterij. Abbatē autē iohānem p̄ximū monasterij in quo habitare videris p̄mone dicens. Cautus esto frater mi & sollicitus erga p̄gregationē tuam. eo qd̄ aliqua ibi p̄ueniāt que necessaria sūt emēdāri. Et hoc dicens adiecit. ora p̄ me dñe pater. petijtq; interiora deserti. **C. LXXII.**

Qualiter zosimas recedens ad eā. cū sacra p̄munionē redijt.

Hbas vero zosimas in oratione redijt. flectēs genua sua. osculabā terzā i qua sancta pedib? steterat. remeansq; de heremo. eo die ad p̄xiū deuenit monasterij quo solitum fuerat monachis remeare. & totū quidē annum siluit. nullū alicui verbū dicēs de his q̄ viderat.

rat. Elapso autē āni circulo supuenientib? diebus ieiunij. Prima dñicoꝝ die post solennem orationē alij omnes iuxta regulā egrediētes psallebāt. Zosimas autē leui febr̄i contactus egredi monasterij minime potuit. Sicq; recordatus est verbis sancte mulieris que dixerat ei. qd̄ si egredi monasterium volueris minime tibi licebit. Trāfactisq; p̄uis diebus p̄fortatus ex egritudine p̄pinq̄ate die cenē dominice festinās p̄ceptis dei parē & mulicis. Detulit secū in puo calice sacramenta corporis & sanguinis dñi nostri hiesu xpi. sumens etiā pauca dactilos. canicas. lentē aqua infusam. vespe p̄uenit ad ripā iordanis. expectans p̄sentia sancte mulieris. Que dū morā faceret. ille dicebat intra se. forsitan peccata mea p̄hibuerūt eā venire ad me. aut certe in hūc locum me p̄cessit. sed nō inueniēs me remeauit. Cūq; dñm cū lacrimis orasset. ut desiderij suū ei ostenderet. ecce sancta mulier venit & in ripa fluminis stetit. Quā videns zosimas exultauit gloriificās dñm. Et cogitans eo qd̄ nō esset nauicula qualiter mulier posset trāhre. Vidit eaz factō signaclo sancte crucis sup̄ aq̄s iordanis pedibus ambulare. sibiq; festinanter occurrere. Que trāsiens cū p̄uenisset ad senem ait ad eū. Benedic me pater. factaq; oratōe. pacē seni dedit. & sacrosancta misteria suscepit. extendēsq; manus ad celos ait. Nunc dimittis famulā tuā domine s̄m verbum tuū in pace. Quia viderūt oculi mei salutare tuū. Dixitq; ad senē. Perge cū pace ad monasterij tuū. venturo autē āno venies. & inuenies me in loco vbi prius tecū locuta sum. At ille de p̄cor te inquit. ut comedas mecum de his q̄ attuli. Illa vero tria grana lentis infusa. sumens cū gratiarū actione p̄cepit dicens. sufficiat nobis gratia spūs sancti. ut p̄seruare possimus p̄cepta dei. ora p̄ me abba & memor esto mei. Ille vero tactis pedibus dicebat. ora dñā p̄ sanctis dei ecclesijs & pro peccatore. & inuicē sibi valedicentib? signū sacre crucis faciens mulier. iordanē ut pri? fecerat pedibus trāsiit. Senex vero regrediēs rēphendebat seipm̄. qd̄ nomen sancte mulieris mīme req̄sisset. **C. LXXIII.**

Q. Q. tercio redijs eā sepeliuit.

Qransacto autē āno ad heremū iuxta consuetudinē zosimas p̄perare studuit. vidēsq; uellū ad se venientē. cepit lacrimis faciem inūdare dicens. Reuela michi domine hiesu xpe thesaurū tuū angelū corporeū. Tūc p̄uenit ad locū qui quasi torrens fuerat. & vidit in pte illius q̄si solem orientē. vbi corpus sancte mulieris exanime iacebat. pedib? manibusq; ita dispositis. sicut oportet disponi mortuis respiciēs in partibus orientis. Tūc cursu cōcito ruit. & eius pedes lacrimis cepit rigare. nullāq; aliā pte corporis ul tangere p̄sumebat. cepitq; ibi oportuna psallere cātica. & orationē offerre solennem. secūq; cogitabat dicens. Ego quidē sepelire volebam corpusculū sanctū. sed timeo ne sancte mulieri displiceat hoc. Hec eo cogitante. vidit literas iuxta caput ei? in terza descriptas. cōtinentes ita. Sepeli abba zosima in hoc loco misere corpusculū marie. & redde terre puluerē suū. & ora p̄ me ad dominū. cui? p̄cepto mense aprilis die scda de hoc seculo sū assumpta. Repletus autē senex gaudio magno. eo qd̄ p̄ scripturā agnoscere potuit eius nomen. certus factus qd̄ postq̄ iordanē sancta dei p̄ceperat misteria. mox in eodē cucurrit loco. in quo vitam finiret. ad illudq; desertū qd̄ zosimas p. xx. dierū

spaciū vix pambulabat. illa sancta mulier in vna
 puenit hora. & ad dñm migravit. Tūc zosimas in
 tra semetipm dicebat. tps est adimplere pceptuz
 sed quid faciā miserabilis. Ignoro qualiter terzā
 possim fodere. erat aut durissima & nullo modo
 fodiebat. laborabat senex pfusus sudoribz. Et su
 spirans ex intimo cordis affectu. Respiciensqz vi
 dit leonē magnū stantē ad pedes eius & osculan
 tem vestigia eius. Quē cū vidisset zosimas. treme
 factus est. Recordatus ē aut sermonis marie quā
 dixerat ei. qd nūq̄ ferā vidisset in heremo. & cōsi
 gnās se venerabilis crucis signaculo. credidit qd
 nō eū noceret leo. ppter virtutem sancti illi? coz
 poris. leo aut cepit inuere senē ostendēs se illi mā
 suētū. Zosimas ait ad eū. sancta hec mulier pcep
 pit ut sepelirē corp? suū. & ego senex mīme possū
 terzā fodere. qz nec habeo tale acutū ferreamētū.
 sed tu assume talem operā & fode terzā. ut possis
 sanctū sepelire corpus. Mox cepit leo terzā fode
 re pedibz. ad suscipiendā corporis depositionem
 Tūc deponēs eā zosimas terzā coopuit astante se
 cū leone. nudā ut antea fuerat nisi qd pāno rupro
 quē ei iactauerat corporis necessariā ptem coope
 ruerat. Discendentibz vero vtrisqz. leo ut agnus
 māsuētus desertū petijt. zosimas aut regress? est
 benedicēs & hymnū dicens deo. omniaqz mona
 chis enarrauit q̄ viderat & audierat. & illi gloriā
 cauerūt eū. Qui etiā āniuersariā sancte mulieris
 depositionē celebrauerūt cū honore. Abbas autē
 iohānes reperit aliquos in suo monasterio repre
 hensibiles ut verba sancte mulieris adimplerēt.
 & habitauit abbas zosimas in eodem monasterio
 venerabilē ducēs vitā centū ānis. **CLXXIII.**

De sancta marina & ei? falsa accusatione.

Quidā secularis habens vnicā filiā puulā
 omendauit eā cuidā parenti suo. Et in
 gressus monasteriū fidelem se & obediē
 tem exhibuit. ita ut abbas eū plus q̄ ceteros fra
 tres diligeret. Qui cum aliquādo recordare? filie
 sue. tristari cepit & affligi intra se multis diebz
 Quod videns abbas dixit ei. Quid habes fra
 ter qd sic tristis ambulās. qui pcedēs ad pedes ei?
 cū lacrimis ait. habeo vnū filiū in ciuitate quē re
 liqui puulū. & recordatus affligoz ppter eum. &
 noluit ei indicare qd puella essz. Vade inq̄ abbas
 si diligis illū adhuc eū huc & sit tecum. Qd cum
 fecisset. illā que marina dicebat vocauit marinū.
 & dedit eā ad discendas literas intra monasteriū
 Que cū esset ānoz. xiiij. cepit eā docere pater su?
 viā dñi. monēs ut misteriū suū nullus agnosceret.
 & ab insidijs dyaboli sollicitē caueret. Dū aut fa
 cta esset ānoz. xvij. defūctus est pater ei? & illa
 relicta sola in cella patris erat obediens omnibz.
 ita ut ab abbate suo & a cūctis diligerēt. Habe
 bat aut monasteriū par boum & carzū. qz vicinū
 erat mare. vbi erat emporiū ad tria miliaria. ibāt
 qz monachi & afferebant monasterio necessaria.
 Erat aut in ipso emporio pandochiū. Cepitqz fra?
 marin? ex pcepto abbatis frequēter pgerē cū car
 ro. & si tardabat reuertī. manebat ī ipso pādochio
 cū ceteris monachis. Cōrigit aut ut pandox ille fi
 liā virginē haberet. ad quā ingressus miles cū ea
 p̄cubuit & p̄cepit. Quā cū parētes affligerent ut
 diceret de quo cōcepisset. Respondit. frater ma
 rinus qui huc frequēter cū carro māsit. ipse me op
 pressit & p̄cepit. Qd cū retulissent abbati. requisi
 tus marin? vtz hoc scel? p̄petrassz. ingemiscēs

ait. peccauī pater penitentiā ago. ora p me.
**CLXXV. C. De penis quas ppter con
 scientiam rei sustinuit.**

Qunc iratus abbas eum p̄tundi & affligi
 iussit. ipm qz de monasterio eiecit. Qui
 nulli misterū suū p̄fessus iactauit se an
 fores monasterij. iacensqz sup terrā. & in peniten
 tia se affligens. ingredientibz fratribz postulabat
 sibi bucellā panis dari. Pādochis vero filia pepe
 rit filiū & ablactauit. quē mater puella secum ad
 marinū ante monasteriū adduxit. ibi reliquit eum
 & abiit. Quē virgo suscipiēs. de ipa bucella quā
 ab introeuntibz accipiebat. alienū filiū tanq̄ pro
 priū nutrebat. Postea frater misericordiā spū
 cti. rogātes vix cogerūt abbatē ut fratrē marinū
 ad veniā susciperet. Qui iā quinqz ānis penitēs
 ante ianuā monasterij iacuisset. Ingressū itaqz vo
 cauit abbas ad se. & iussit ei ut omnes imūdiās
 in monasterio faceret. aquā ad necessaria purgan
 da portaret. & omnibz seruiret. Qd virgo sācta
 libentē suscipiēs & adimplēs. p? paucos dies doz
 miuit in dño. Qd cum nūciassent fratres abbati.
 dixit eis. Videte quale peccatū eius fuerit. ut nec
 penitentiā meruerit. ipm tamen lēuate & longe a
 monasterio sepelire. Cūqz lauarēt eaz cognitio qz
 mulier eēt. tūdentes se clamabant. qz talis ouerfa
 tionis & penitētiē inuēta. sic ab eis afflictā fuissz.
 Vocatus quoqz abbas. cū vidēt esse mulierē. mox
 cecidit in terzā & p̄cutiebat caput suū. postulans
 ab ea veniā. Iussitqz corpus eius itra monasteriū
 in oratorio reponi. Eadē die puella illa a demonio
 arrepta. venit ad monasteriū. p̄fitebatqz crimē qd
 admiserat. & de quo p̄ceperat. Septima autē die
 repausationis eius in domino. liberata est ibidez
 intra oratoriū a demonio. Vbi etiā vsqz mō de?
 orationibz sācte virginis multa facit miracula.

**CLXXVI. C. De sancta eufrosina que
 sexū suū similiter inter monachos celauit.**

Fuit etiā in alexandria virgo noīe eufro
 sina. quā cuz pater eius paphūci? vellet
 nuptijs tradere. Illa monachū quendā
 adiens petijt se doceri. ea que dei sunt. Qui dixit
 ei. Si potes tēptamenta carnis ferre. relinque oīa
 & fuge. Qua postulāte ut desideriū suū adimple
 ret. facta orōe absēdit comā ei? induēs eā tunicā
 scematis. & imposuit ei nomē smaragdus. orās qz
 pro ea discessit. Illa vero cogitās in semetipā ait.
 Si intrauero monasteriū puellaz. pater me? req̄
 rens inueniet me. & violētē me trahet inde ppter
 sponsū meū. Proiecta ergo a se veste muliebri
 induit virilē. p̄gensqz ad monasteriū vbi pat̄ erat
 notissim? simulās eunuchū quendā se esse de pala
 tio venientē. ut recipere? petijt & impetrauit. di
 cēs se vocari smaragdum. quā tradidit abbas vni
 fratru agapito viro sācto dicens. Hic erit filius
 tuus & discipul? talē eum p̄signa ut supet magi
 strū. Cū aut smaragdus veniret ad ecclesiā. mul
 tos cōcītabat dyabolus. ad decorē vultus eius p
 malas cogitāones. ita ut omnes molesti essēt ab
 bati. qui talē pulcritudinē introduxisset in mona
 steriū. Proinde vocauit eū abbas & dixit ei. Fili
 pulcra est facies tua. & fratribz? ifirmis sit in rui
 nam. Volo te sedere in cella tua solū ibiqz psalle
 re. & ibi manducare. nusq̄ egressuruz. Ingressus
 ergo frater smaragdus cellā solutariā orabat ibi
 vacās ieiunijs. vigilijs. & orationibz. ita ut mira
 re? qui euz suscepit frater agapitus. & fratribz

referret constantia eius.

C. LXXVII.

Qualiter ei? pr ab ipa nescies solatōez suscepit.

Paphuncius cogitās quid actuz esset de filia sua. qz a domo sua discesserat. afflictus est vehementer. qz vnica illi erat. & eā de vxore sua sterili p suffragia monachozū a deo impetrauerat. petēs ut ei herede daret. q post obitū suū agrue substantiā eius gubernaret. Audiens aut hoc sponsus ei? & pater ipi? venerunt ad paphunciu. & tristati valde dixerūt. Forsitan aliquis eā seduxit & fugit cū eo. statimq; sui cuz equis p totā alexandriā & egiptum missi. require bāt eā. Scrutātes quoq; monasteria puellaz. heremū & spelūcas. & nusq; inueniētes eā. lugebant quasi mortuā sponsus sponsā. pater filiā. Paphūcius aut dolorem suū nō ferens venit ad abbatēz supdictū. & cadens ad pedes eius dixit. Peto ne cesses orare dñm ut inueniā fructū orationū tuarum. Nescio em quid actū sit eufrosine filie mee. Audiens abbas tristatus est valde. Iussitq; omēs fratres adesse & caritatē orādo p ea ostenderent. qbz ieiunātib? & orātib? nichil reuelatū ē de illa. Nā & ipa iugiter orabat dñm. ne manifestā eam faceret in vira sua. Abbas aut solabat vix dicēs. Credo qz bonā prem sibi elegit. Ideo nihil nobis de illa deus reuelauit. Si em qd absit in malis opibus incidisset. nūq; dñs tātū laborē fratrz despexisset. Altera die quadā cū veniret ad monasteriū. videns eū abbas nimio dolore afflictum dicit ei. Vis loqui cū quodā fratre spūali. qui veit de palatio theodosij. Qui respōdit. volo. Dixit abbas agapito. ut introduceret eum ad cellā smaragdi. Cūq; eufrosina subito vidisset patrē suū & agnouisset. tota lacrimis repleta est. Qd ille opūctōez putās esse. nō agnouit eā. qz species vultus ei? p abstinentia & lacrimis emarcuerat. cuculla quoq; cooperuit faciē suā. ne aliquo modo agnosceret eā. Et facta oratōe cū sedissent. cepit ei loqui de futura beatitudine. quomō p elemosinā. & caritatē. & patientiā possit quis ad eaz ptingere. De oteptu seculi nō diligendos esse filios plusq; deū. nec patrem plus eo qui factor est oim. Vidēs aut eum in graui merore. & patiebat ei. & volens eū solari. dixit ei. Si filia tua in pditionē isset anime. de? eā tibi manifestaret. Potens est autē in hoc seculo manifestare eā tibi. Tu em gratias age. nihil de sperās. Nā & ego a maiistro meo agapito dolore tuū audiens. tibiq; opatiens. sepi? orauī deū. ut tibi sufferentiāz tribuat. & taz de te qd de filia tua quomō expedit adimpleat. Confirmatus igiē paphūcius discessit. veniensq; ad abbatē ait. Edificata est anima mea ab isto fratre. & ita letus effectus sū in gratia dei. tanq; si filiā meā inuenissem. Comendāsq; se orōib? fratru. reuersus est in domum suam. **C. LXXVIII.** **Q**ualiter tandem mortuam eam agnouit.

Qmplēs autez smaragdus intra cellam xxxviij. ānos. Cū tādē in infirmitatez decidisset. introiens ad eū paphūci? cepit eum deosculari clamās & dicēs. Heu me vbi sunt verba tua dulcia. quib? michi filiā meā vidēdam pmittebas. Ecce nō solā illā nō videbo. sed & te per quē solationē habebā amitto. Cui smaragdus ait. Iā pone finem tristitiē. Recordare qz iacob manifestauit deus ioseph quē qsi mortuuz lugebat. Cūq; iā diez sue dormitiōis instare agnosceret dixit ei. Quia desideriu meū deus adimple-

uit. & vsq; in finem viriliter certādo pduxit. nolo te iā esse solitū p filia tua eufrosina. Ego em sum illa misera. & tu es pater meus. corp? meuz nudari & lauari ab alio nō pmittebas. sed et p teipm hoc facias. Et qz in ingressu meo pmissi abbati me multas possessiones habere. & si pcurare possem in hūc locuz eas adducere. tu imple qd promisi. & ora pro me. hec dicens tradidit spiritū. Qd cum paphūcius au disset & vidisset. comota sūt viscera eius. & cadēs in terrā factus est quasi mortu? Accurrens aut agapitus vidēs smaragdū defunctū. & paphūciū iacentē semiuiuū. piccit aquā in faciē eius. & leuauit eum. qui dixit ei. Dimitte me ut hic moriar. surgensq; lamentari cepit cū fletu dicens. Heu me filia mea dulcissima. qre non atea te manifestasti michi. ut ego quoq; tecū spē te pmozarer. Audiēs agapitus. & causā agnosces. currens nūciauit abbati. Qui veniēs cōcidit sup eā. eulās & dicens. Eufrosina sponsa xpi. ne obliuiscaris seruoꝝ tuoꝝ. sed ora pro nobis ad dñm hiesum xpm. & iussit ut agregatis fratrib? cū honore debito sepeliret corp?. Quidā aut frater q vnū oculū amiserat. osculatus est vultū eius cuz lacrimis. statimq; ut eā tetigit. oculus eius restitutus est. Pater vero eius in eodem monasterio ouersus factus est. plurimā substantiē sue pte ibi de offerēs. Vixitq; in sancto pposito ānis. x.

C. LXXIX. **D**ocumenta quorundam patrum de modo viuendi. **C. Actor.**

Post gesta quorundā sanctorū quoz tpa ignozam? libet etiā dicta quorundā patrum moralia de modo viuendi inserere. que de diuersis locis sparsa collegimus. **C. Ex dictis patrum.** Dixit abbas ioseph q tres ordines sūt honorabiles in aspectu dei. Primus qñ homo infirmatē & temptatōes ei adiūctū. & cuz graz actione suscipit eas. Secundus quādo aliquis omnia opera sua facit munda corā domino nichil habens humanū. Tercio quādo aliquis sedet in subiectione & pceptis spūalis patris obedit. & omnib? ppijs renūciat voluntatib?. **C. Abbas iohānes** cū moreret. petentib? fratrib? ab eo aliqd verbū ppendiosū loco hereditatis. Ingemiscēs ait. Nūq; feci ppiā voluntatē. nec aliqū docui. qd prim? non fecerim. **C. Senex** quidam fratri interroganti quid faceret. ait. Nō sunt omnia opa nostra eq̄lia. Nam abhzaam hospitalis fuit. & deus erat cū eo. Et helyas quietē diligebat. & deus erat cum eo. Et dauid humilis erat. & de? erat cū eo. Qd gō vides animā tuā fm deuz velle hoc fac. & custo di cor tuū. **C. Dixit abbas syfoi.** esto pemptibilis & voluntatem tuam & curas seculares post tergum pice. & tūc habebis requiē. **C. Dixit senex** ne habeas amicitā cum muliere. neq; cuz puero. neq; cū hereticis. Interrogatus est senex a fratre. quomodo inuenio deū. vtrū in ieiunio. vel i laboribus. uel in vigilijs. aut misericordia. Et respōdit. In his omnibus cum discretione. Dico em tibi q multi afflixerūt carnē suam. & qz sine discretōne abierūt vacui. os nostrū de ieiunio fetet. & scripturas omnes didicim?. & qd deus inquit nō habemus. humilitatē scz & caritatem. Frater requisuit abbatē agathonē. volo in agregatione manere cum fratrib?. quomō habitem cum ipis. Respōdit. Qualis primo die ingrederis. talis etiāz reliquos dies pagas cū huilitate. **C. Frater** dixit cuidam seni. Abba volebā inuenire senem aliquē

iuxta voluntatem meā & morari cū ip̄o. Et dixit ei senex. Nō ut tu sequaris voluntatē senis illius. sed ut ille tuā sequat̄. **¶** Dixit senex. debet monachus quotidie mane & sero intra semetip̄m solici te inquirere. quid per totā diē fecerit eoz q̄ vult deus. & qd̄ nō. **¶** Theodor⁹ in his trib⁹ excellēbat in nichil possidēdo. in abstinēdo. in hoīes fugiēdo. **¶** Lucius ait ad monachos eucharistia. & laboro & oro simul. dicens in laborādo. miserere mei deus. & dormio & oro simul. dans alicui pauperi de labore meo. qui orat pro me quādo dormio. **¶** Agatho ait. homo similis est arbori corporali. cui⁹ labor folia. interior custodia fructus. **¶** Arseni⁹ orās visus est a fratre q̄ uasi totus ignis. **¶** Ad euz facta est aliquādo vox dicēs. Veni & ostendam tibi opera hoīm. & egressus. vidit ethiopē incidētem ligna. & addentē sarcinē quā ferre nō poterat. **¶** Et ait vox. Hi sunt qui peccata peccatis addunt. **¶** Et vidit itez templum. & duos hoīes stantes in equis portātes lignū transversū. p̄pter qd̄ nō poterant intrare. **¶** Hi sūt inquit vox qui portāt iusticiā cū supbia. **¶** Et vidit itez hoīem stantē sup lacū & implentē ex aqua vas. & effundentē in cisternam prorsam. **¶** Hi sunt inquit qui habent bona aliqua. sed malis pmixta. **¶** Quidā duct⁹ est ad arseniū. & senex more solito post orationē tacuit. **¶** Postea idē ductus est ad moysen ex latrone uersum. qui benigne eū suscepit. **¶** Interrogat⁹ frater quis ei melior videret̄. ait. Michi interim hic melior videt̄. qui nos tam bene suscepit & pavit. **¶** Et orauit quidē frater ad dñm dicēs. Dñe vn⁹ istoz p̄pter nomen tuū omnes hoīes fugit aut videre aut oppellere. **¶** Alter p̄pter nomen tuū omib⁹ omnis est. **¶** Et ecce illi ostense sūt due naues p̄ flumiū in quaz vna nauigabat arseni⁹ cū silentio & rege. **¶** In altera moyses in cui⁹ ore angeli fauū mellis et in dentib⁹ inferebāt. **¶** Dixit abbas pastor. Noe p̄sonā tenet nichil possidentū. iob tribulatozum. daniel discernentiū. hec sūt tres actiones monachi. **¶** Idem. odiū duaz rez facit monachū. odiū scz carnalis repausationis. & vane glorie. **¶** LXXX. **¶** De p̄ceptu uel amore pecunie. **¶** Vidam frater habēs euāgelium vendidit illud dicens. Ip̄m verbū vendidit qd̄ iubet. vende omnia que habes & da pauperibus. **¶** Abbas iohānes mutuauit solidū a quodam fratre ut inde emeret linū quo oparet̄. **¶** Petētib⁹ aut̄ fratrib⁹ linū ad vestes suas libenter dabat. **¶** Petente aut̄ fratre solidū. cū nō habēt. abiit ad abbatē iacobū dispensatoz. & inuenit in via solidū iacentē. & facta oratione nō p̄tigit illū. sed rediit in domū suā. similiter scdo & tercio iuit. & inuenit nō p̄tigit. **¶** Cōtristato aut̄ fratre p̄ solido suo. abiit senex & inuenit. & facta oratōe attulit. **¶** quesuitqz utrū aliqs amisisset. & nō inuēto cui⁹ esset reddidit ei. **¶** Frater quidā seculo renūciās pauca tamen sibi retinēs venit ad basilium. cui ille. & senator esse destitisti. & monachū nō fecisti. **¶** Quidā rogauit senem ut pecuniā acciperet in necessitates. qui euz noluisset. dixit alter. Accipe in usus pauper. **¶** Cui senex duplex est tūc michi op̄probiū. qz cū nō indigeā accipio. & aliena tribuens vanā gloriā colligo. **¶** Obtulit quidā seni pecuniā qz senex & leprosus & infirm⁹ erat. **¶** Cui senex. post. lxx. ānos venis michi auferre nutritōz meū. **¶** Quidā greci pulsauerūt ad hostiū mulieris vidue. videntesqz filiā eius nudā. obtulerunt

ei vestimētū & nūmos. que noluit accipe nūmos dicēs. qz mater eius in die inuenerat qd̄ operaret̄ unde māducarent. **¶** Quidā ortulan⁹ totū laborem suū effudit in elemosinā. & vix victū sibi retinuit. **¶** Postea sachana instigante collegit lagenaz nūmoz quib⁹ in senectute uteret̄. **¶** Corrigit aut̄ ut putrefieret pes ei⁹. **¶** p̄suptisqz omnib⁹ nūmis i medicos sine p̄fectu. ad vltimum osilio boni medici voluit pedē incidī. & in eadem nocte rediēs in se ip̄m. ingemuit de peccatis suis. & stetit angelus dicens. vbi sūt nūmi quos collegisti. & vbi ē spes eoz. **¶** Tūc intelligēs ait. Peccaui dñe. ignosce michi & amodo nō faciā. **¶** Tūc angelus tetigit pedē ei⁹ et sanatus est. **¶** Et rediēs medicus. inuenit eū in agro operantē. & benedixit deum. **¶** Abbas theodor⁹ machario dixit. habeo tres codices p̄ficio ex lectōe eoz. sed & fratres petūt eos ad legendū & ip̄i p̄ficiūt. **¶** Respondit senex. boni quidē sūt. **¶** Sed mai⁹ omib⁹ est nichil possidere. **¶** Qd̄ cū audisset. vadit & vendidit codices & dedit indigentib⁹ p̄eciū. **¶** Gelasius habebat codicē solidoz. xviiij. cōtinebat em̄ vetus & nouū testamētū. & erat penit⁹ in ecclesia. ut qui vellet de fratrib⁹ legeret. **¶** Quē furatus quidā exposuit ad vendendū. emptoz aut̄ dixit ei. ut dimitteret eū ostēdere alij si tantuz valeret. & ostendit illā gelasio. qui ait. eme illū qz bonus est & tantū valet. quod ille retulit veditōzi. **¶** Cōpūctus ille retulit illū ad gelasiū. qui volebat eū recipere. & coegit eū ut reciperet. **¶** Arseni⁹ monacho suo dedit auruz & nūmos. & quidqz volebat tantūmodo ne furaret̄. **¶** Ille aut̄ nō p̄tines se. iussus est a senib⁹ expelli dicentib⁹. **¶** Frater infirmitatē carnis patiens sustinēdus est. **¶** Qui aut̄ furat̄ & amonitus. expellēdo est. **¶** LXXXI. **¶** De p̄ceptu carnal affect⁹. **¶** Vidā monach⁹ ad eū qui nūciauerat ei patrē suū esse mortuū. ait. Noli blasphemare. qz pater meus immortalis est. **¶** Frater quidā voluit videre soroz suā in monasterio egrotantē. que nolēs ei p̄bere occasionē. ait cui⁹. **¶** Vade & dic fratri meo qz eat in domū suā et oret pro me. qz cū xp̄i gratia videbo eū i regno celoꝝ. **¶** Et iā abbas iohānes habebat soroz. que ex infantia in sancto p̄posito uersabat̄. ip̄a euz erudit & docuit. ut relinqueret seculi vanitates. **¶** Ingressus in monasteriū p̄. xciiij. ānos nō est egress⁹. **¶** Illa vero nimis desiderabat eū videre. frequentqz mittebat ad eū epl̄as. ut ante exitū de corpe veniret ad eā. ut in caritate xp̄i de p̄sencia sibi inuicez letarent̄. **¶** Ille aut̄ excusabat se. **¶** Itez scripsit ad eū dicēs. qz si nolueris venire ad me. necesse ē ut ego veniā ad te. **¶** Accepit ergo secū duos fratres d̄ monasterio. & cū venisset ad ianuā soroz sue clamauit dicēs. **¶** Benedicite & videte peregrinos. **¶** Egredia illa nō agnouit fratres suū. **¶** Ip̄e aut̄ agnouit illā. sed nō est locutus verbū. ne forte in voce agnosceret eū. **¶** Cū aut̄ comedisset & bibissent aquā. reuersi sūt ad monasteriū suū. **¶** Post aliquātos dies scripsit ad eū soroz ut veniret. **¶** Tūc ille rescripsit. ego veni ad te & dedisti nobis aquaz. et accepi de manib⁹ tuis et bibi. **¶** Sufficiat ergo tibi qz vidisti me. sed ora pro me. **¶** Frater interrogauit senē dicēs. soroz mea pauper est. si do ei elemosinā nō est sicut vnus de pauperib⁹. **¶** Et dixit senex. nō est. qz sanguis medicum trahit te. **¶** LXXXII. **¶** De amore solitudinis.

Oxit abbatissa matrona. multi in monte positi ea que sunt plaria agentes pierunt. Melius est enim cum multis esse & vitam solitariaz agere voluntate. quam solus esse et proposito mentis cum multitudine. Narravit quidam quod tres studiosi sese diligentes monachi facti sunt. quorum unus elegit litigantes in pacem reducere. Secundus infirmos visitare. Tercius solitudine quiete scire. Primus ergo laborans propter lites hominum non poterat omnes placare. & tedio victus venit ad secundum. & inuenit ipsum animo deficientem. & non valentem mandatum perficere. Et concordantes hi duo. venerunt ad tertium. narrantesque tribulationes suas. rogauerunt eum ut diceret quid ipse profecerit. Qui paululum reticens. misit aquam in citharam. & ait. Aetate dite in aqua. & turbulenta erat. Et post modicum iterum dixit attendite. quod limpida modo facta est aqua. Et cum intenderent in aquam. vident tanquam in speculo vultus suos. Et tunc dixit eis. sic est qui in medio hominum consistit. a turba enim non videt peccata sua. Cum autem quiete uerit & maxime in solitudine tunc delicta sua conspicit. Nilus ait. improbabilis est inimici sagittis qui amat quietem. qui autem miscet multitudini. crebra suscipiet vulnera. Beatus autem arsenius ad theophilum archiepiscopum rogantem sermonem ab eo. Et si inquit dixerit illum custodietis. Quo respondente. etiam ait. Vbi cumque audieritis arsenium appropinquare nolite. Idem arsenius sonum calamo appellabat terremotum. Pastor rogabat dominum ut non daret ei gratiam impetrandi pro reis ante iudices dicens. Domine noli michi dare hanc gratiam. alioquin non permittent homines sedere me in loco isto.

LXXXIII. De luctu & opusione.

Hatribus manducantibus in caritate risit vnus ad mensam. Que videns abbas iohannes. fleuit amare dicens. Quid putas frater iste habet in corde. quod risit. cum magis flere deberet. quod caritate manducat. Dixit sancta syncretice. quod labor est & certamen magnum in primordio ouerforu. sed postea inenarrabile gaudium. Sicut enim qui ignem accendere vult. prius fumat. & postea ex fumum molestia lacrimatur. sicque obtinet quod volebat. Deus enim ignis consumens est. sic nos oportet ignem istum in nobis cum lacrimis & laboribus accendere. Cuiusdam ridenti dixit senex. coram celo & terra ratione totius vite nunc reddidit sumus. & tu ridens. quemadmodum umbram corporum nostrorum vbi que circumferimus nobiscum. sic debemus fletum & opusionem nobiscum habere vbi que sumus. Duo fratres impugnati a spiritu fornicationis. abierunt & acceperunt uxores. Postea abiit vnus ad alterum dicens. Quid lucrati sumus in hac immundicia ex qua pena sequetur eterna. & vitam angelorum deseruimus. Recedamus ad heremum. Reuersique ad senem inclusi sunt per annum integrum recipientes panem ad pensum equaliter. Et anno reuoluto egredientes. visi sunt habere vnus faciem pallidam. alter vero pulchram. Et causa palliditatis requisita. dixit. quod memorabar penam inferni michi debitam nisi penitentiam egissem. Similiter & ab altero quesierunt. Cur cum eodem pane & pondere tam bene coloratus es. quo frater tuus pallescit. Qui ait. recolo beneficium dei & exulto. quia me extraxit de inferno. & ex hoc semper gaudium habeo. Tunc intellexerunt quod equalis fuerat eorum penitentia. Arsenius operas pannum tenebat ad extergendas lacrimas. Idem ait. sufficit monacho dormire vna hora. si tamen pugnatore est. Idem nisi semel

in anno non mutabat aquam palmarum. sed enim adijciebat dicentes. pro odore unguentorum quo in seculo usus sum. opus est vti me nunc fetore isto. Mortuus arsenius audiens abbas pastor lacrimatus est dicens. Beatus es arsenius. quod fleuisti temetipsum in hoc seculo. qui enim se hic non fleuerit. sempiternus illic plorabit. Siue enim voluntarie hic siue illic cogentibus tormentis. impossibile est non flere. Idem ait. Monumentum quod ab hanc emit in terra promissionis est luctus. Pastor ait. Volo magis homines post peccatum penitentem. quam homines neque peccatum neque penitentiam intelligentem.

LXXXIII. De silentio

Oxit abbas felix fratribus. & locutione sermonem interrogantibus. modo non est sermo. abstulerat deus a senibus gratiam. ut non inueniant quod loquantur. quod non est quod operentur. Aliquam plurimum sedentes fratres conferebant de sanctis scripturis. Stabant autem angeli circa eos letantes. delectabantur enim eloquio domini. Cum autem aliud quod inter se loquerentur. statim angeli sancti recedebant longius. indignantes contra eos. Veniebant vero portus fordidissimi & morbo pleni. & volutabant se iter eos. Demones autem delectabantur in vana & superflua loquela. Beatus autem senior hoc videns. abiit in cellam suam. & per totam noctem gemendo deflebat misericordias nostras. Et commonebat fratres per monasteria dicens. Cohibete fratres a multiloquio. & etiam ab ociosis. Quidam frater interrogauit senem vsque quo etiam seruandum est silentium. Respondit. vsque quo interrogaueris. Frater requisitum abbatem patrem. si bonum esset laudare proximum. Respondit senex. melius est tacere. Interrogauit amonas abbatem suum dicens. Quoniam lego scripturas. vult cogitatio mea ornare sermonem ut paratus sum ad interrogata respondere. Dixit ei senex. non est opus. sed magis de puritate mentis provide tibi. Ab abbate theodoro quidam tribus diebus interrogabat sermonem. Quo nichil dicente exiit tristis. Interrogatus theodorus quare nihil ei dixisset. & respondit. quia negotiator est. & alienis verbis gloriae. Agatho volenti sua reparare dicebat. precium semel datum suscipies & tacens & nunquam dinumeras. Idem per triennium lapidem in ore mittebat quo tacere disceret. Syfoi dixit. peregrinatio nostra est. ut teneat homo os suum. Pastor ad anub fratrem suum non respondit. hoc dicentes astantibus. ego iam mortuus sum. mortuus autem non loquor. Idem ad quem nona frater loquentem de scripturis non dedit responsum. dicentes astantibus. Iste defursus est. & de celestibus loquitur. ego autem deorsum. & de terrenis loquor. Si michi locutus fuisset de passionibus anime. respondissem ei.

LXXXV. De abstinentia.

Quesiuit abbas ab abbate syfoi. Si bibit frater tres calices. nonne multum est. Cui abbas. Si non esset sathanas. id est concupiscentia. non esset multum. Frequentem dixit discipulus syfoi ad eum. Abba surge & manducemus. Et ille non adhuc manducauimus. At ille. non. Dixit abbas ypcius. Melius est manducare carnem & bibere vinum. quam in obrectatione comedere carnem fratrum. Venit quidem senex ad alium senem. qui precepit discipulo suo fac nobis modicum lenticule & infunde panes. quo facto. miserunt sic vsque ad alium diem loquentes de spiritualibus. Hora autem iam sexta iterum idem precepit. Cui discipulus. ab hesternis die feci. & surgentes comederunt. Quidam senex annis. xl. non bibit. Quando autem fiebat cauma lauabat forficulam. & impletam aqua appendebat ante oculos suos. Et

interrogatus a fratribus quare hoc faceret. dixit. ut vidēs qđ desidero. maiorē sustineā ardorez. & sic a deo maiorē osequar mercedē. **R**eferebant seniores de quodā fratre qđ ita impugnabāt eū de mones. ut statim hora diei prima tantā famem & deflectionē cor porū ei? facerent. ut penitus sustinere nō posset. Verūtamen ille dicebat in corde suo. qđ q̄litercūq; sit oportet me uel vsq; ad horā terciā expectare. hora terciā idē dicebat. etiā nūc violenter optet me sustinere vsq; ad sextā. Hora sexta infūdebat panē in aqua dicēs. Dū hic panis infūdeat. optet etiā me expectare nonā. Cūq; hora nona venisset. s̄m osuetudinez implebat orationes & psalmodiā s̄m regulā & ponebat panē ut omederet. hec ergo per plurimos dies sustinuit. Quodā aūt die cū hora nona sedisset ut cibū caper. vidit de sportella vbi panis. id ē pastinacea reposita erat. surrexisset fumū magnū & egressū esse p fenestras cellule sue. itaq; ex illo die nō esurit. sed ita corroboratū ē cor ei? ut etiā nec p? bīduū delectaret eū cibū sumere. **F**rater requisitū ab; batē sifoiū. quē admodū in cella ppria se gerere debebat. Cui ille. Comede panē tuū cū aqua & sale. & nō erit tibi necessitas aliqđ excoquēdi. aut longius euagādī. **R**equisitū abbas pemen. quē admodū optebat ieiunare. Respondit. Ego volo monachum ita quotidie paz comedentē ut nō satietur. Nā bīduana & trīduana ieiunia vane glorie vacāt. **D**icebat vn? ex patrib? qđ qui multuz comedit. & adhuc esuriens pmet se. maiorē mercedem habet. qđ ille qui parū comedit & se satiat. **D**ixit quidā senex. Ne qđ desideraueris aliqñ manduces. comedēs aūt qđ tibi a dño trāsmisus fuerit gratias ei age. **D**e quodā sene referebāt fratres qđ desiderabat cucumerem. quē cū tuliss; suspēdit ante oculos suos. & ne vinceret ex cupiditate nō tetigit eū. sed magis agebat penitentiā puniens semetipm. qđ desiderasset eū. **N**atan siluani discipulus anteq̄ fact? esset ep̄s in pharāni mediocriter victitabat. fact? ep̄s arctissime vixit. Dicebat em̄. si infirmitatē mō incurzo plui mi succurrūt. tūc aūt nemo succurreret.

LXXXVI. De simplicitate & huilitate.
Resbiter quidā cū visitaret ep̄m. reuersus quesierūt fratres. quomodo est ciuitas. Respondit. credite michi. qđ nulli? faciem ibi vidi. nisi tantū ep̄i. Theodor? fact? dyaconus in schiti. nō acquieuit ministrare. & cū cogere? a senib? petijt sibi dari locū & tpus orandi ut ei demonstraret dñs. si deberet ministrare uel nō. & ostensa est ei colūna ignis a terra vsq; in celū porrecta. & vox insonuit dicēs. Si potes fieri sicut colūna hec. vade & ministra. & vteriq; non acquieuit ministrare ad altare. **O**limpi? ex suo monachus factus. nō deseruit seruitutē exhibere dñis suis. & ānuas mercedes in alexandria. dicēs illis renuentib?. si non vultis recipere. remaneo hic & seruiō vobis. **E**ladius cū. cxx. ānos esset in cella. nō leuauit oculos ut vidēt tectū. **M**othois & frae ei? ordinati p̄sbiteri ab ep̄o gebalon. nūq̄ p̄senferūt sacrificare. s; dicebat senex. hoc officii illoz est qui sine querela viuūt. Idem. quantū appropinat homo deo. tanto se peccatozem videt. **E**p̄icius ait. Misteriū monachi obedientiā ē. quā qui habuerit crucifixo stabit. **I**dez. Arboz vite est in excelsis. sed non ascēdit ad eam nisi humilitas. **S**ifoi dixit. Si habere vnā cogitationē anthonij

efficerer totus velut ignis. **I**dez. Si est magnū ut mens tua cū deo sit. sed hoc magnum est ut te videas sub omni creatura. **I**de ad puerū mortuum quē pater ante cellā eius iactauerat. putās eum agere penitentiā ait. Surge foras vade. & surgēs statim egressus est. **I**de cū abzhaā discipulus eius a dyabolo vexaret. ait. Deus vis. nō vis. nō te dimitto donec eū curaueris. & statim curatus est. **I**n die mortis eius resp̄nduit facies eius sicut sol. & ait assistētib?. Ecce anthoni? abbas venit. Et post paululū. Ecce p̄betaz chorus venit. Et itez plus facies ei? resp̄nduit. & ait. Ecce chor? apostolorū venit. & duplici adhuc facies ei? fulsit. & quasi cū omnib? loquebat. & dicebat astatibus. Ecce angeli venerunt accipe me. & rogo ut dimittar penitere modicū. Dicentib? aūt qui aderāt. nō eges penitentiā. Respondit. Vere nescio me uel iniciū fecisse penitētie. Et itez facta est facies ei? ut sol. Et ait. Ecce dñs venit dicēs. affer te michi vas electionis heremi. & repletus est totus locus fulgore & odore eo reddēte spiritum. **D**ū arseni? esset in palatio. nemo meliorib? vestimentis utebat. cum factus est monach?. nemo vltus est peiorib?. Dicebat aūt. latinā & grecā eruditionē apprehēdi. sed alphabetuz rustici istū. nec dū discere potui. Nusq; voluit loqui de questōe aliqua. nec cito ad aliqñ scripsit ep̄istolam. In ecclesia post colūnam stabat. ne quis faciē eius videret. & ne ip̄e in aliū intenderet. **LXXXVII.**

De patientia.
Vidā frater veniens ad cellā cuiusdā senis ingrediebāt & furabāt eius victum. Cū aūt videret senex nō illū arguebat. sed ampli? opabat dicēs. puto frater ille michi necessari? est. Habebat em̄ grandē tribulationem ex penuria panis. Cū aūt moreret. & circūdarent eū fratres. vidēs eū qui solebat ei furari panē suū. apprehēdit manus eius & osculat? est dicēs. Gratias ago manibus istis fratres. qđ p̄ eas arbitroz me intrare in regna celoz. Ille aūt opūct? fact? est & ip̄e strēnuus monach? ex actib? senis quos vidit. **F**rater interrogabat abbatē sifoiū dicēs. Si latrones aut barbari sup me iruerit occidere me volentes. & ego si p̄ualere potuero. iube si occidam eos. Cui ille respōdit. Ne facias oīno. sed totū de deo omittre. Quidqđ em̄ tibi aduersi cōtingerit. profiteri hoc propter tua euenire peccata. **D**ixit senex cui volūtarie nocet. aut iniuriatur & p̄cit proximo suo. hic s̄m naturaz xpi est. Qui aūt nec ledit. nec ledi vult. hic s̄m naturā adam. Qui aūt nocet. aut iniuriat. hic s̄m dyabolum. **S**enex ait. in omni temptatōe qđ tibi p̄rigit per boiem. ne arguas eū. nisi tantūmodo dic. qđ p̄pter peccā mea stmgūt michi hec. **D**icebat abbas pemen. Si quis tibi malū fecerit. tu illi bonū redde. ut p̄ bonitatē vincas maliciā. **Q**uidā frater cū ei aliquis iniuriabāt. aut eū iridebat. currebat ad eū dicēs. Isti sunt qui nobis occasionē p̄bent ad p̄fectū n̄m. Quoniā hi qui beatificant nos. ipsi decipiūt nos. **A**lter senex erat si qđ detraxisset ei. festinabat si vicini? ei erat p̄ se eū remunerare. **Q**d si longius manebat. transmictēbat ei munera. **Z**acharias palliū suū deposuit sub pedib? suis & dixit. nisi sic fuerit qđ sculcatus nō potest esse monachus. **A**gapichon dicentib? sibi fratrib? Tu es supbus. & fornicator. & detractor. & verbosus. & heretic?. omnia cessit p̄ter vltimuz dicēs.

qz esse hereticū est esse a deo sepatum.

LXXXVIII. De pace fraterna.

Abbas hiliarion cū visitasset quendā ep̄m obtulit ei in mēsa quidā de aub? Cui abbas. postq̄ hūc habitū suscepi. nō comedi occisū. Et dixit ei ep̄us. Exquo habitū istuz suscepi. nō dimisi aliq̄ dormire qui aliq̄ habet aduersū me. nec ego dormiui aliq̄ habens aduersus aliq̄. Cui abbas. ignosce michi pater qz tua puerfatio maior est meā. **P**urissimus quidā monachus dicebat quoniā omnē aduersarioꝝ virtutem soluit huilitatis intentio. Addebat etiā quoniā frequē audiuisset demones iter se loquētes qz ad iracundiā succēdim? corda hoīm. si q̄s sustinerit patienter iniuriāꝝ uicia. & uers? magis rogauerit ea que ad pacē sunt dicēs. qz ego peccauī. statim sentim? omnē nostrā virtutē marcescere. qz approximat ei ḡsa diuine potētie. **Q**uidā senex dixit. Si quis tecū de scripturis aut d̄ quacūqz causa locutus fuerit nō stendas cum eo. & si bene dicit. osenti ei. Si uero male dicat. Tu scies quomō loqueris. hec em̄ p̄seruans. & in huilitate semp te agnosces. & requiem possidebis. **Q**uidā frater requisit senem dicēs. Si michi debz paucos nūmos frater. repetā eos. Cui senex ait. Semel tantūmodo illi dic cū huilitate. At ille. Nō possum vincere cogitationē meā nisi illi fuero importunus. Cui senex dimitte cogitationē tuā crepare. tūmodo fratrē tuū nō p̄rītes. qz monachus es. **A**liquis infirm? de nimia abstinentia tussiens excreabat flegma. quo nolente. cecidit de spato eius sup aliū fratrē. Qui cū a cogitatione sua p̄pelleret ei dicē. quiesce iaz & nō excrees sup me. ut suparet cogitationes suas tulit qd̄ excreauerat. & mittēs in ore suo p̄medebat. & ad sc̄p̄m dixit. aut nō dicas fratri qd̄ eū cōrīstet. aut manduca qd̄ ho: res. **A**bbas p̄men. quādo vocabatur ut comederet extra uolūtātē suā. ibat p̄lōrās. nō obediens fratri suo & p̄rīstaret eū. **A**nachorita sedebat in speleo multas virtutes faciens. Et monachi p̄pulerūt eū hora nō cōsueta comedere. & dicūt ei fratres. cōrīstatus es. qz extra cōsuetudinē fecisti. Ille respondit. Tūc est mihi tribulatio. quādo p̄p̄ia fecero uoluntatē. **Q**uidā senex dixit. Si quis audit malū uerbū a proximo & uim sibi facit. ne forte respōdeat illi malū. & cōrīstet illū. talis animā suā ponit p̄ amico suo. **D**ixit quidā senū. nūq̄ desiderauī op? qd̄ mihi uile esset. & fratri meo dispendij hmoī spem habens. qz lucrū fratris mei fructificatio est michi.

LXXXIX. De stabilitate ac p̄sue

Dixit abbas bellarion. qz. xl. **r**antia. noctib? stetit inter sp̄inas nec dormiuit. **A**bbas theodorus fratri p̄querētī quia turbare dicit. Quot ānos habes in ordīe isto. Qui ait. octo. Cui senex. Crede michi qz in ordīe isto habeo. lxx. ānos. nec vna die potui requiē habere. & tu vis in octo ānis habere pacē. Et alius frater quesit ab eo. Si fiat subito sonitus ruine alicui? sit tibi timor abba. Ait ille. Si celuz terre adherat. theodorus nō formidat. poposcerat em̄ a deo p̄cib? qz auferret ei timorē. **D**ixit abbas ypicius. sicut viator sarcina p̄grauatus flando & respirādo paulatim uie laborem minuit. ita nos hymnis & lectionib? laboz nostrū & pond? tēptationū minuiam. **D**icebat senex qz antiq̄ nō cito mouebant de loco suo. nisi trib? de caus. aut

si aliquis aliquid haberet aduers? aliq̄. & satis faciens ei nō posset placere. aut si a plurib? laudatus. aut si in temptationē fornicationis incidisset. **S**enex quidā in heremo longe habebat aquā a cella sua. ubi dum semel iret in uia defecit & ait. Quid necesse habeo sic laborare. manebo iuxta aq̄. hoc dicto. uersus uidit quendā sequentē & sua uestigia numerantē. Cui ait. quid es. At ille. ego sum angelus dei missus numerare uestigia tua & reddere tibi mercedē. Tūc ille fortis animo fact? est. & amouit longi? cellā suā p. v. miliaria. **D**icebat pater p̄pter tēptatōes nō deserat locum tuū. qz quocūqz ieris inuenies qd̄ fugis. **C**uius dā senis discipulus solitus erat uespere uēire ut doceret se. quādā die inuenit eū dormientē. cūqz diu expectasset. ip̄emet p̄pulsus est dormire. tam extorxit sibi septies ne dormiret. semp repugnans cogitationi. Cūqz euigilasset senex dixit marucias cū illo. postea factus in excessu mentis. uidit locum gloriōsū & sup sedem. vij. coronas. & ostensū est ei. qz discipuli eius erant loc? p̄merueratqz illa nocte. vij. coronas. **CXC. De pu**

Dixit senex. arbor que frequē trāfertur fructificare nō potest. sic neqz monach? frequenter migrās. **Q**uidā frater. ix. ānis impugnat? est a cogitatione hac. scz qz exiret de p̄gregatōe. & quotidie tollebat pulliculā suam in qua solitus est iacere ut exiret. & in uespe dicebat. cras hinc recedā. & in mane dicebat. extorq̄amus nobis hic stare etiā hodie p̄pter deū. Qui cū ita faciens de die in diē. ix. ānos adīplessit. abstulit deus ab eo omnē temptationē. **Q**uidā frater in tribulatōe tēptationū p̄didit monachalē regulā. nec ualēs reinchoare monachalē op? affligebatur. Senex uero hoc audiens exhibuit hoc exēplū. **H**ō quidā habuit terrā & p̄ negligentia ei? sp̄inis & tribulis repleta est. Cūqz postea uellet eā colere. dixit filio suo. uade & purga agrū illū. & cū ibi uenisset p̄ multitudinē sp̄inaz & tribuloꝝ aīo deficiens. ait intra se. quādo purgabo hec omnia. & p̄iciēs se in terrā cepit dormire. & hoc fecit mltis dieb?. **Q**d̄ uidēs pater ait. fili ad mēsurā latitudinis qua iaces terraz occupas. quotidie opare & paulatim p̄ficiens. & patri obediens terrā purganit. similiter & tu frater paulatim opare. & de? p̄ gratiā restituet te in ordīe tuo. **S**enex quidā frequenter solit? egrotare. vno āno nō egrotauit. **I**deo grauiter afflic? p̄lōrabat dicēs. dereliquit me dñs. & nō uisitabit me. **F**rater quidā p̄pter cogitationes suas desperās & ad seculū rediens. audiuit uocē dicentē. temptationes tue quas. ix. annis sustinuisti. corone tibi sunt. reuertere ergo & s̄bleuabo te a cogitationib?. **A**chillas frater interrogatī. patior accidia. Respondit. qz nō uidi uidi requiē quā speram? uel tormenta q̄ timeamus. hec em̄ si diligenter inspiceres. de cella plena uermibus usqz ad collum attediatas nō exires. **C**ū quidā frater abbatē s̄loīū frequenter talitē requireret dicēs. Quid faciā pater qz cecidi. Surge inquit. Illo uero se & surrexisset & iterū cecidisset p̄fesso respōdit. Nō desistas surgēdo. Cui frater. usqz quo possuz surgere. At ille. usqz quo aut in bono opere aut in malo dephensus occubas. in quo em̄ opere fuerit homo dephensus. in eo iudicabit. **CXCI. De presumptione & iactantia.**

Quidā anachorita cū venisset ad abbatē pemenē. suscepit eū senex cū leticia. & cepit anachorita de scripturis sanctis & de rebus celestibus offerre. Tūc senex vertit faciem suā ad aliū fratrem. & nullū anachorite de dit responsū. Ille vero egressus est tristis. Ingressus autē discipul⁹ ad abbatē dixit. Propter te venit huc homo iste magn⁹. tantā gloriā i locis suis habens. & tu nō vis loqui cū ipō. Respondit senex. ille de superiorib⁹ est & celestia loquit⁹. ego autē de inferiorib⁹ sum. & terrena vix possū loqui. Egressus ergo discipul⁹ dixit hec ad anachoritaz. At ille opunct⁹ in hoc sermone. ingress⁹ ad senē dixit. Quid faciam abba. qz passiones cordis mei dñant michi. Tūc senex respexit eum gaudēs & dixit. Modo beneuisti pater. apert⁹ ergo os meū & imple illud bonis tuis. & ex hoc sermone edificatus anachorita. dixit ei. In veritate bona ē hec via quā tenes & vera. & agens seni gratias. reūsus est in ppiā regionē. Quidā senex dixit. Ego iam mortuus sū seculo huic. Cui alter. ne cōfidas in te donec egrediaris de corpore. Nā & si dicas quoniā mortu⁹ sum. dyabolus tamen necdū mortuus est. **¶** Quidā senex dū p. l. ānos esset in deserto. neqz panē. neqz aquā ad satietatē accipiens dicebat. qz occidi auariciā & vanā gloriā. Qd̄ cū audisset abbas abzhaā. venit ad eū & dixit ei. Ecce dū p. viā ambulās. vides lapides & massam auri. Nūquid potest cogitatio tua illud simile illis iudicare. Dixit ei senex. nō. At ille. ecce viuūt adhuc auariciā. sed ligata est. Itēz dicit ei. hic diligit te & laudat. alter vero te horret & detrahīt. si vtzqz veniūt ad te. nūqz vtroqz silr aspicias. Dixit senex. nō. sed pugno cū cogitatōe mea. ut & illū diligā quē horreo. Cui abzhaā. Ecce viuūt in te passiones adhuc. sed ligatę sunt. **¶** Venerūt aliquādo tres fratres ad quendā senē in scithi. & eorū vn⁹ dicens. Abba p̄mendauī nouū & vetus testamentū memorię. Respondit senex. replesti verbis aerem. Scd̄us vero dicens. vetus & nouū testamentū ego scripsi p. memetipm. Dixit autē et huic & tu replesti fenestras cartis. Tercij⁹ dixit. michi in scularē herbe ascenderūt. Et respondit senex & dixit. & tu expulisti a te hospitalitatē. **¶** Iohānis breuis statura dixit fratri suo iuniori qz velle esse securus sicut angeli dei. qui semp deo seruiūt. & deponēs vestimenta sua abiit & māsit in heremo nudus p. hebdomadā. Tandēz rodijt & pulsauit ad hostiū cellę. & quesuit frater eius qd̄ esset. Cui ille. Ego sum iohes. Et dixit frater. Si iohes angelus est fact⁹. iā nō habet inter hoies necesse p̄uersari. & dimisit eū multū affligi. Tandem aperuit dicens. Si homo es. opus habes. itēz operari ut viuas. Si autē angelus. quid queris intra cellā. At ille. ignosce michi frater. qz peccaui. **¶** Dixit abbas lucius cuidā qui volebat carere sollicitudinē & fugere hoies. nisi vitā tuā inter hoies correxeris. solus habitans corrigere non valebis.

¶ **XXII.** **¶** De fugienda inani gloria.

Abbas iustrion cū fratre alio ambulabat in heremo. & videntes dracones abo fugerūt. Et ait frater. & tu times pater. Cui senex. Nō timeo fili. sed expedit ut fugiā sp̄ritū vane glorie. **¶** Quidā monachus cōstantinopolitē temporib⁹ theodosij habitabat in pua cellula foris ciuitatē. Audiens imperator. solus p̄xit & nō agnouit qd̄ esset imperator. festinauit & mi-

sit aquā & sal et buccellas & p̄mederūt parit. Tūc dixit ei. Ego sum theodosij⁹ impator. & ob deuotionē tuī veni huc. Beati estis vos. qui securi et liberi de negocijs seculi. et aquilla & quieta p̄fruis mini vita. Certe in regno natus sum. & nūc in regno tego. & sine solitudine nunq̄ cibuz capio. & ita regressus est ab eo. Eadē vero nocte cepit dei famulus intra se cogitare dicēs. nō solū de populo. sed etiā de palatio q̄ plurimi exemplū impatoris secuti ad videndū me vēturi sūt. & honorē michi tanq̄ seruo dei deferendo nō cessabunt. Tūc meo ne forsitan malign⁹ michi subripiat. & libenter incipiā eos suscipere. & cōdelectē cor meum laude eorū & honore. **¶** Ac p. hoc iā incipiā virtutē humilitatis p̄dere. Eadem ergo nocte fugit inde & p̄xit in egiptū ad sanctos patres in heremuz. **¶** Quidā senex dixit. qui ab hominib⁹ ampli⁹ honorat⁹. nō parū anime damnū patiē. Idem dixit. Quādo cogitatio vane glorie ul' supbie repugnat p̄scrutare teipm. Si omnia mādāta dei cōseruasti. Et si inimicos tuos diligis. Si gaudes i gloria inimici tui. & tristaris in deletionē ei⁹. & si habes apud te qd̄ seruus inutilis es. scies qd̄ elata cogitatio omnia bona dissoluit. **¶** Venit iudex puincie videre abbatē. et ille audiens operuit se sacco. & in manu cepit panē & caseuz. et sedit in ingressu celle sue. Quē cū vidisset iudex p̄tempit eū dicēs. Est ne hic homo de quo talia audiebam⁹. & recessit. **¶** Dixit sancta sineletice. sicut manifest⁹ thesaurus cito expendit. sic quelibet virtus cū innoctuerit uel publica fuerit exterminabit. Sicut em̄ era a facie ignis soluit. ita anima laudib⁹ manit & virtutū rigore amittit. **¶** Aliquando in cellis festiuitate celebrata. debāt fratres in ecclesia. inter quos vn⁹ iussit sibi afferri sal. qz non comedebat coctū. & minister clamauit corā omnib⁹. afferat aliquis sal. qz coctū nō comedit. Quidā autē senū surgens dixit illi fratri. expedierat tibi hodie comedisse carnes in cella tua. qz hāc vocē audisse corā omnib⁹ tātis fratrib⁹. **¶** Pastor autē ait. Nō est dimittendū opus p̄pter vanā gloriā que inquit nat illud. Duo em̄ hoies erāt agricole. vn⁹ ex eis sicut seminauerat collegit pauca & sordida. alius nichil seminauit. & nichil collegit. facta igitē fame quis euadet. **¶** **XXIII.** **¶** De ira cauēda.

Aterat̄ requisit̄ abbatē ysaac. quare te demones ita timēt. Respondit. Ex quo factus sū monach⁹. statui apud me ut iracundia mea foras guttur meum non procederet. **¶** Achilles expues sanguinē dixit. hmo est cuiusdam fratris qd̄ me p̄ristauit. & factus est sanguis in ore meo. dū conarer illd̄ suare apud me. **¶** Abbas iohānes quesuit ab abbate esyceo qui. xl. ānis habitauerat in sūmitate heremi. a nullo hoie facile celestia patiens. Dic michi qd̄ p̄fecisti. Qui r̄dit. Nūq̄ me vidit sol māducantē. & iohānes me nec irascentē. **¶** Frater quidā qz sepe mouebat ad irā. recessit a p̄gregationē & habitauit solus. Cūqz quadā die impleisset forisculā aqua. posita i terra versabat. & itēz impleta versabat. et terciō silr. Tūc p̄cipiens qd̄ ab eodē demone iracundie sue sit illusus quo prius. redijt ad p̄gregationē. **¶** Dixit senex. Imitari debet monach⁹ canē venaticū. non illū qui viso lepore sequit. et postea lassatus reuertit. Hic vero nec vepres. nec spinas. nec p̄cipi cū timet. donec apprehendat. Ita monach⁹ qd̄ deū q̄rit. cruci idesinent̄ intēdat. et quecūqz occurrerit

scandala leuiter p[er]trāseat. donec ad crucifixū pue
niat. **¶ XCIII. ¶ De temerario p[re]cepto.**

Ater quidam impugnatus a spiritu for
nicationis. cōfessus est cuidā seni. q̄ nō
benigne corripuit eū sed ait. Indignus
eū noīari monachū qui sic tēptat. Ille autē despe
rās relicta cella redijt ad seculū. Disp[er]atōe autē
dei. occurrit ei abbas apolloni[us]. Qui quesita cau
sa fuge. cōsolatus est eū blande dicēs. In hac etiā
etate valde hmōi temptatōib[us] tēptor. Reūsufq[ue]
est frater ad cellā suā. Tūc accessit apolloni[us] ad
hostiū celle illi[us] senis q̄ sic eū desperare fecerat.
& orauit ut & ille alteri[us] fratris bellū sentiret &
ille liberaret. Tūc vidit quasi paruū ethiopē im
mittentē sagittas in senē. Tūc senex adeo turba
tus est q̄ & ipse eadē via ad seculū redijt. Cui oc
currit apolloni[us] dicēs. Reuertere in cellā tuā &
icognosce fragilitatē tuā & opatē p[ro]ximis tuis. &
oratōe facta a cogitationib[us] liberatus est. redijt
q[ue] in cellā suā. **¶** Quidā frater requisit abbatē
pemenē quomō possum minorē me arbitari eo q̄
homicida est. respōdit. Dicas in temetipso iste q̄
dem hoc solū peccatū fecit. ego autē omni hora ho
micidiū cōmitto meip[s]m inficiens. hec enī sola est
iusticia hominis ut seip[s]m rephendat. **¶** Veit ab
bas ysaac in cenobiū. & vidit ibi quendā fratrem
negligentē. & irat[us] iussit eū expelli. Cū ergo egre
deret ad habitaculū suū. venit angelus dñi & ste
tit ante hostiūz celle eius dicēs. Nō te p[er]mitto in
gredi. Tulerūt hoīes iudiciū & nō michi p[er]misit
illō dicit dñs. hoc autē dictū est. q[ue] si p[er]igerit de
illis p[er]fectis aliquē uel i puo peccare mox sūt p[er]i
turi. Cōtigit fratri cuidā culpa in cenobio & ce
perūt exprobrare ei. Ille vero se fecisse negabat.
Erat autē ibi paphūcius cephalus. Vidit inq[ui]t in ri
pa fluminis hominē vsq[ue] ad genua in limo demer
sum. Venientes autē quidā ut euz porrecta manu
extraherēt vsq[ue] ad collū dmerferūt. Quo fratres
fmone opuncti eū qui discesserat ad cenobiū re
uocauerūt. **¶** Dixit quidam senex. Si videris ali
quē peccantē. ne mittas culpā in eū. sed in illū q̄
impugnat eū dicēs. Ve michi q[ue] iste nolēs vict[us]
est sic & ego. & plāge & inquire dei solat iū. quia
omnes decipimur. **¶** Abbas pastor ait. Si vis re
quiem inuenire in hoc seculo & in futuro. in omni
causa dic. quis suz ego. & nō iudices quēq[ue] nullū
spernas neq[ue] odemnes. & nulli obloquaris. P[re]s
biter iussit quendā fratrem qui peccauerat exire de
ecclesia. & abbas bessarion exiuit euz eo dicēs. &
ego peccator sum. **¶ XCIV. ¶ De suspi
tione & detractione.**

Egressi sunt aliquādo de monasterio frēs
ad visitandū eos qui in heremo smozan
tur patres. Cū autē venissent ad quendā
heremita. senior suscepit eos euz grandi gaudio.
Videns enī eos fatigatos de itinere. ante horam
nonā fecit eos reficere. & quidq[ue] habebat in cel
lula sua apposuit eis. vespe orationes et psalmos
fm p[er]suetudines p[er]pleuerūt silr nocte. Dictus autē
senior separatim quiescebat & audiebat eos loquē
tes & dicentes inter se. quoniā iste heremite me
lius abant q̄ qui in monasterijs p[er]uersant. hoc au
diēs tacuit. & cū illuxisset dies arripuerūt vias ad
aliū qui in vicino habitabat. Cuz autē egredere[n]t.
dixit eis senior. salutate euz ex me & dicite ei. ob
serua & noli irzigare olera. Ipse vero audiēs intel
lexit hui[us] rei causam & tenuit eos. deditq[ue] eis ut

operarentē texentes sportas. sedēsq[ue] cū eis ipse nō
cessauit de ope manuū. Vespe autē post cōpletas
orationes dixit eis. Nos quidē p[er]suetudinē nō ha
bem[us] cenare quotidie. sed p[ro]pter aduentū vestrū
oportet nos hodie cenare. & apposuit eis panes
siccos & salem dicēs. q[ue] p[ro]pter vos debem[us] apli[us]
aliquid cenare. misit autē modicū acetū & modicū
olei. & cū surrexissent de mensula. cepit iter[um] psal
lere vsq[ue] p[ro]pe lucē & dixit eis. Nō possum[us] p[ro]pter
vos omnē canonē psallere. & ideo repaufate mo
dicū. q[ue] de itinere fatigati estis. Cuz autē factum
fuisset mane hora p[ri]ma voluerūt recedē ab eo. sed
nō p[er]misit eos senior dicēs. p[ro]pter caritatē tenebo
vos alios tres dies. Illi vero surrexerūt nocte la
tenterq[ue] fugerūt. Cuz aliquādo sederēt fratres.
vn[us] quendā laudauit dicēs. bonus est ille frater
qm̄ mala horret. Cui senex. & quid est mala hor
rere. Ille horret mala qui sua p[ro]pria peccata horret.
& omnē fratrem suū beatificat & diligit. **¶** Frater
quidā requisit abbatē pemenem. quomō potest
vitare homo ne mala loquat[ur] de p[ro]ximo. respōdit
Ego & p[ro]xim[us] me[us] due ymagines sum[us]. Cum
ergo meā ymaginē p[er]spexero & rephendero me. in
ueniē ymago fratris mei apud me venerabil[is]. Quā
autē meā laudauero. fratris mei ymaginē p[ro]uā re
spicio. Tūc autē de alio nō detraho ei. semp me re
phendo. Pastor autē quacūq[ue] hora tegimus pec
catū fratris nostri. tegit deus nostrū. & quando
p[ro]iderim[us] p[ro]dit. Idē ad eū. qui fratrem suū expel
lendu[m] iudicauerat. duo homines erāt in loco vno
& habebāt ābo mortuos. & reliquit vn[us] mortuū
suū & abiit plorare mortuū alter[us]. **¶ XCVI.
¶ De temptationibus demonum.**

Dicebat quidā thebeus senex q[ue] fili[us] esset
sacerdotis ydolorū. & euz quadā die vi
deret patrem suū in tēplo sacrificantē ydo
lis. vidit & sathanā cum militia eius ei astantem.
Quē cū demones adoraissent. retulerūt facta neq[ue]
cie sue diuersimode. vn[us] retulit se p[er] xxx. dies ho
mines vni[us] p[er]uicacit[er] plurimos occidisse. ali[us] retu
lit se plurimos submersisse in mari p[er] xx. dies. ali[us]
se infuisse quibusdā nuptijs et sponsuz occidisse
& multā sanguinis effusionē. p[er] x. dies incitasse.
hoc cū audisset sathan. p[re]cepit eos omnes flagel
lari dicēs. Cur tantū t[em]p[us] in hoc solo p[er]sumpistis.
Postremo v[er]o quidā ait se p[er] xl. ānos incitasse quē
dam monachū in heremo ad peccandū. & vix illa
nocte opulisse eum fornicari. Tūc surrexit satha
nas & deosculatus eū. imposuit capiti ei[us] coronā
quā habebat. dicēs se maximū quid egisse. beatus
abbas pachomi[us] dicebat fratrib[us]. sicut mibi testif
est dñs. sepe audiui immūdos spiritus demonum
loquētes inter se varias artes suas. quas p[ro]tra ser
uiētes deo. maximeq[ue] p[ro]tra monachos habēt. Qui
dā enī ex eis dicebat. Ego ad durissimū hoīez cām
habeo. & quotiēs ei immitto p[er]uersas cogitatōes
statim p[er]sternit se in oratione. cū gemitu & grādi
p[er]fusione egredior. Ali[us] dicebat. Ego ad illū quē
obseruo. cū cogitatōnes immiserō. p[er]sentit & susci
pit eas. sepe enī exardescere eū in iracundiā facio
& in p[er]tentionem rixe. et pigriciā in oratione. et
dormitationē in psalmodia imitto. et non p[er]adi
cit michi. **¶** Quidā frater impugnabat a spiritu
blasphemie et erubescere dice. Cū ergo frequē
ter ad abbatē pemenē puenisset dicit ei. Ecce fres
quent[er] venis ad me habens cogitationes. et sic re
meas tristis tecum illas reportas. Dic ergo quid

habes. mox ut aperuit causā leuior ei? spugnatio apparuit. & dixit ei senex. Ne tristiteris fili. Quādo em̄ hec cogitatio venit ad te. dic. blasphemia tua sup te sathana. hāc em̄ causā anima nō vult. Abbas ysidor? quotiens illi cogitatio dicebat qz magnus es. Respondit ad se. Nūquid talis suz qualis anthoni? Quādo vero demon p̄urbans eū suggererat ei desperationez dicebat. Quāuis ego in tormentis mi tar. tamen vos subter me inuenio. Quidā frater requisit senē. Cur tā grauit̄ impugnamur a demonib? Respondit. qz arma nostra p̄ijcim? Quidā senex dixit. sicut ad succensā ollā musce nō appropinquāt. Si vero tepida fuerit incidit̄ in eā & faciunt vermes. Ita & monachū succensū igne diuini spiritus? fugiūt de mones. tepidū uero illudūt & sequunt̄.

XCVII. De temptatione carnis.

Fater quidā volens cū matre sua trāsire fluuiū. & manū suas inuoluit pallio eius. & portauit eā vltra. Interrogatus a matre quare sic fecisset. Respondit. qz corpus mulieris ignis est. & coipō qz p̄tingebā te. veniebat michi memoria de alijs mulierib? Abbatissa sara impugnata. xij. ānis a spiritu fornicatōis pe-tebat a dño fortit̄ udmē & nō amotionē. Cui tandem apparuit spūs s fornicatōis corporalit̄ dicens. vicisti me sara. At illa. ego nō vici te. s; dñs me? xp̄us. Quidā senex in monasterio habuit filium. qui ibi nutritus nesciebat cuiusmōi mulieris esset. Cūqz factus esset vir. imittebat ei demon species & habitū mulieris. Ille aut̄ retulit patri. q mirabatur. cūqz cūz patre descēderet in egiptum. vidēs mulieres ait. Isti sunt qui veniebant ad me de nocte in heremo. Ad miratus ergo pater demonum fraudulentā ait illi. Fili istī sunt monachi seculares qui alio vtunt̄ habitu q̄ heremite. sicqz statiz reuersi sūt in cellā suā. Quidā frater tēptationib? p̄batus in scithi affligebat̄ a dyabolo. p memoria cuiusdā mulieris. Cūqz nūciatum esset ei a quodā fratre veniente de egipto. vxor illius mortua est. Erat aut̄ illa de qua inquit̄ abat̄. surgens nocte venit vbi audierat eā esse sepultā. & fodiens locū excerpit sanguinē putredinis in vestim̄to suo. & tulit in cellā suā. & cū nimis feteret & ante oculos suos posuit dicens. Ecce habes tuuz desiderū. satia te eo. sicqz castigabat se donec mōterent̄ p̄cupiscentie sue. Quidā frater iuuenis a spiritu fornicationis vexatus. voluit redire ad seculū. sed alteri? monitis acquiescēs ad interiorē heremū p̄xit. cūqz p. xx. dies morā fecisset. vidit opus demonū. nā corā eo stetit q̄si mulier ethiops. sa fetens. & p̄ fetore nō ferens. statim abiecit eā. & gratias agens. sic exit & abiit ad patrē dicens. modo nolo redire ad seculū. Senex quidā in flamabāt. & vidēs obsequiū & laborē fratru ait. Vado in egiptū. Cui abbas moyses. Nō eas. qz in cursurus es fornicationē. At ille hoc grauit̄ ferens ait. Mortuū est corpus meū. & tu michi ita dicis. Surrexit igit̄ & abiit. Erat aut̄ virgo q̄dam fidelis frequēter veniēs ad domū patris ei? quaz postmodū corrupit. & ex ea filiū genuit. Et post modū ualescēs tulit puerū in humeris suis die festo fratru in scithi. & intrauit ecclesiā corā oib? qbus lacrimantib? ait. Ecce fratres fili? inobediētie est iste. orate ergo pro me. sicqz p̄māsit in loco suo priori. Quidā senex quandā hospitaui in domo sua. cūqz vltra modū p̄ ea torquerē. accen-

dit lucernā & posuit ī digitos suos. & obustione nō sensit p̄re ardore alio. sicqz omēs alios obustie Mane uero venientib? iuuenib? ad mulierē. q̄b? spopōderat illa se eiecturā senē de cella sua. ait senex. Videtis q̄ male filia ista dyaboli p̄didit oēs digitos meos. ecce vbi dormit. Quib? illā excitā tibus nichil respōdit. mortua em̄ erat. Et viri sancti oratōe resuscitata est. sicqz om̄issa postmodū penituit. Frater quidā impugnabat̄ a spū fornicationis. & secedēs in vicū egipti. vidit filiam cuiusdā sacerdotis paganorū. & petijt eā a patre. Qui respondit. volo p̄sulere deos meos. & abiit. & ait. Monach? vult filiā meā habere. donē illam illi. Cui demon. ne dederis ei donec renūciauerit deo suo. & baptismo. & proposito. & tūc dabis. Tūc sacerdos abiit ad fratrem & hec omnia retulit. Cui monachus p̄sensit. Et vidit statim q̄si columbā de ore suo egredientē. & volantē in celū. Tūc sacerdos cōsultuit demonē. Qui dixit. Ne dederis ei. qm̄ adhuc de? su? iuuat illū. Et rediēs sacdos hec omnia dixit monacho. Tūc tristatus monachus ait. Ve michi. deus me? michi bonū p malo reddit. Et cuiusdā senis p̄silio penitentiā agens. meruit colūbam iteruz videre. intrantē in os eius quā pri? amiserat.

XCVIII. Adhuc Vidam frater molestiā de eodem.

Qustimebat a spiritu fornicatōis. frequēter aut̄ venientē ad se vidēs senior et de p̄cāntē se. ut p se oraret. valde tristatus mirabāt qz nō exaudiuit dñs oratōes ei? Eadē aut̄ nocte vidit sedentē illū monachū. & spūs fornicatōnis in diuersis mulieruz formis ante illū ludentes. & ipm̄ cū eis delectari. & angelū dñi astantē & idignantē grauit̄ cōtra eū. qz nō surgebat neqz p̄sternebat se in orationib? ad deū. Hec ergo ostēsa sunt p reuelationē seniori. qz culpa & negligentia illi? monachi erat. ut nō exaudirent̄ orationes eius. & tūc dixit ei. tua culpa est frater. qz p̄delectaris cogitationib? malis. Impossibile est enim discedere a te spiritū fornicationis alijs oratōib? & deū p te deprecantib? nisi & tu labores assumas in ieiunijs & orationib? & vigilijs. Nā & si ille q̄ infirmat̄ nō se absteat a noxijs cibis. nichil ei p̄ficiet cura & sollicitudo medicorū. Hoc a uidiens frater cōpunctus est. & s̄m doctrinā senioris semetipm̄ afflixit. & recessit ab eo spiritus immūde passionis. Erat quidā grecus adolescens in cenobio qui nulla cōtinentia. nulla operis magnitudine carnis flamā poterat extinguere. cūqz ad patrem monasterij hec eius temptatio plata fuisset. hac eū ille arte suauit̄. Imperauit cuidā viro graui & aspero. ut iurgijs atqz quicqz insectaretur adolescentē. & post irrogatā iniuriā. p̄mus veiret ad querimonias. Cūqz impata sibi p̄ficeret. insup etiā vocati testes p eo loquebant̄ qui p̄m̄eliam adolescenti fecerat. At ille cepit flere p̄tra mendaciū. & sedebat solus. omniqz auxilio destitut? ad hiesu pedes iacebat. Quid multa. Ita totus ānus ductus est. Quo expleto interrogatus sup cogitationib? pristinis. an moleste aliquid sustinerec. Respondens dixit. pape. viuē michi nō libet. quē admodū fornicari nō libet. Uypchius ait. sicut leo terribilis est onagris. ita p̄batus monach? cogitatōib? sordidīs. Pastor ait. Sic spatari? p̄ncipis ei assistit semp paratus. sic oportet animū semp esse paratū aduersū demonem fornicationis.

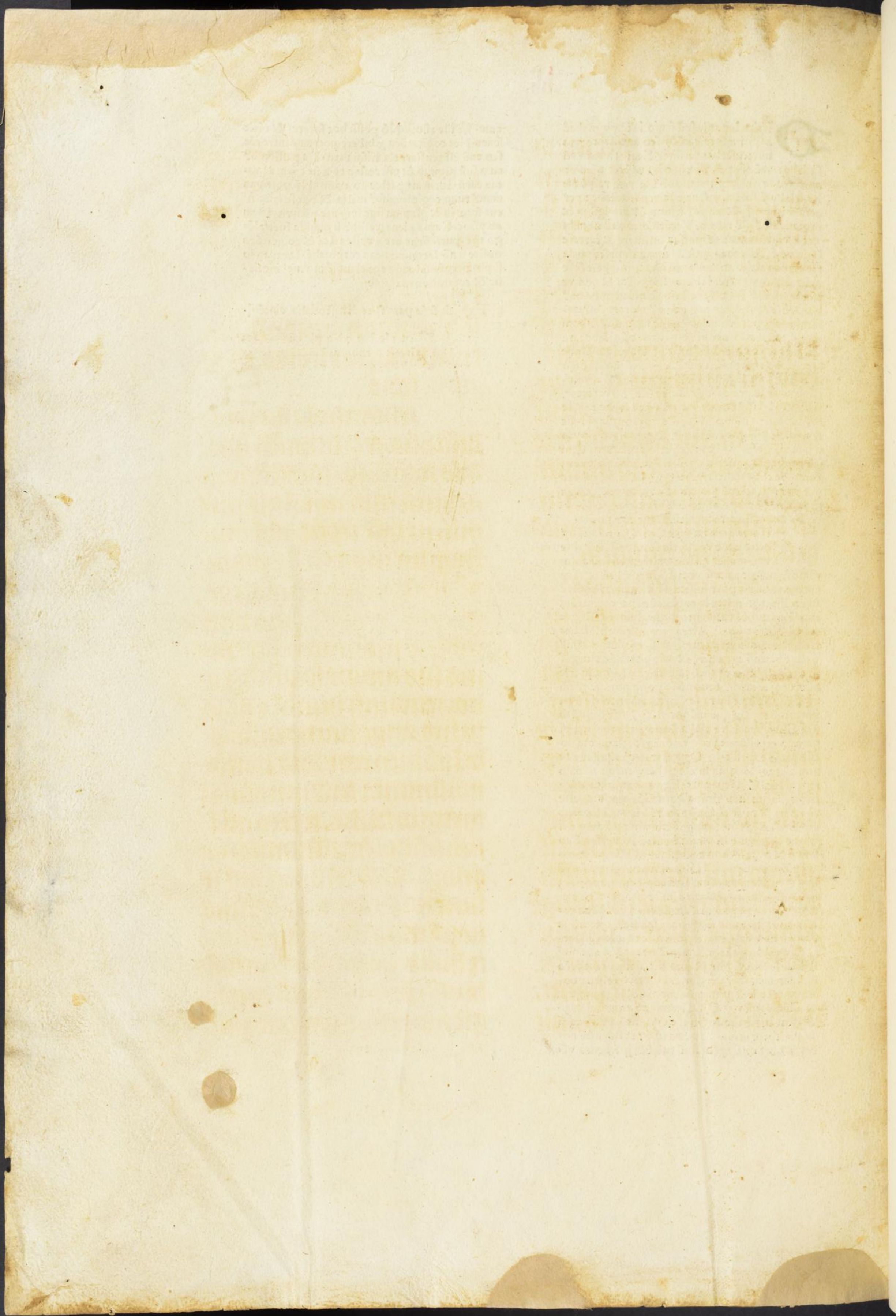
XCIX. De utilitate temptationū.

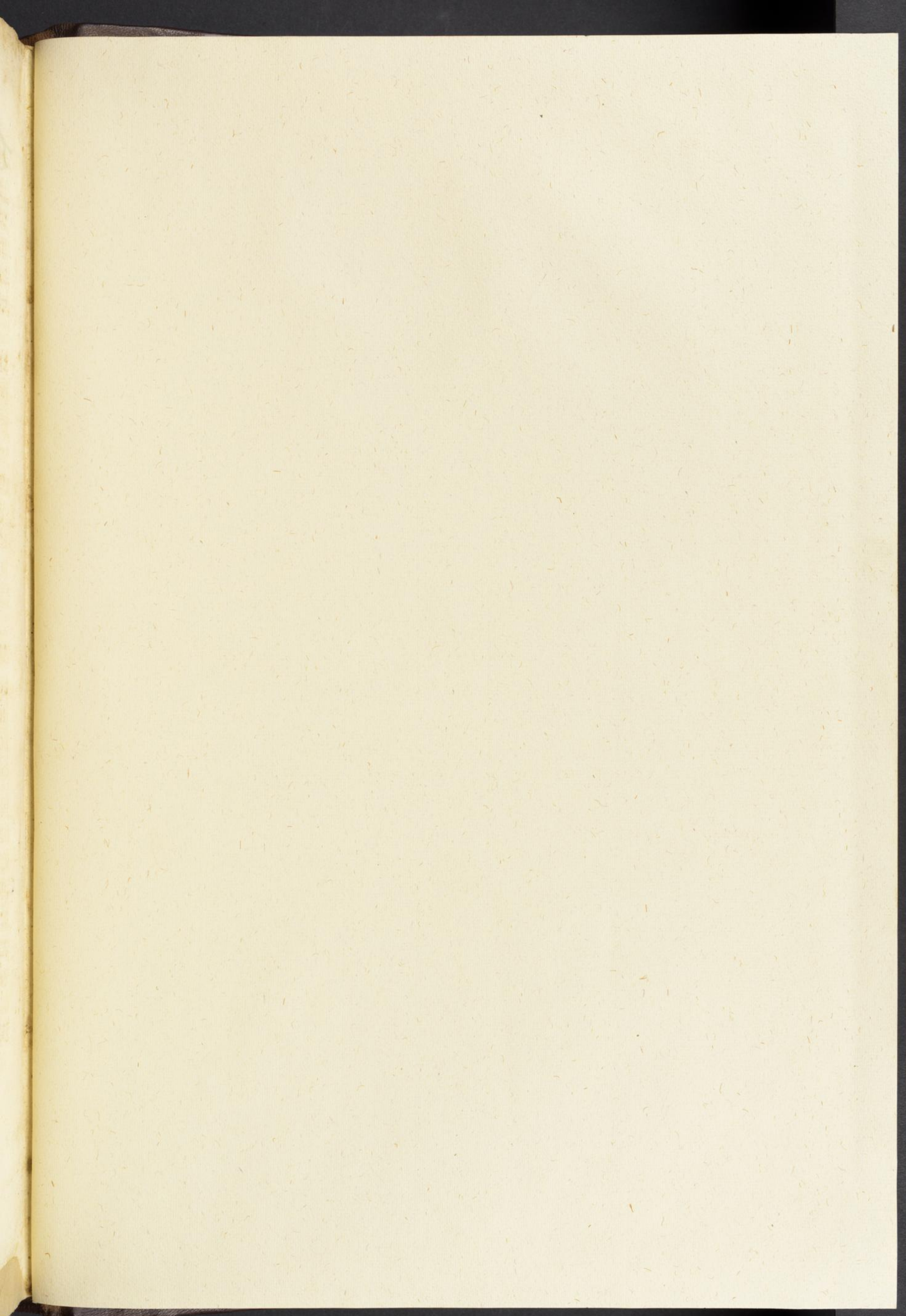

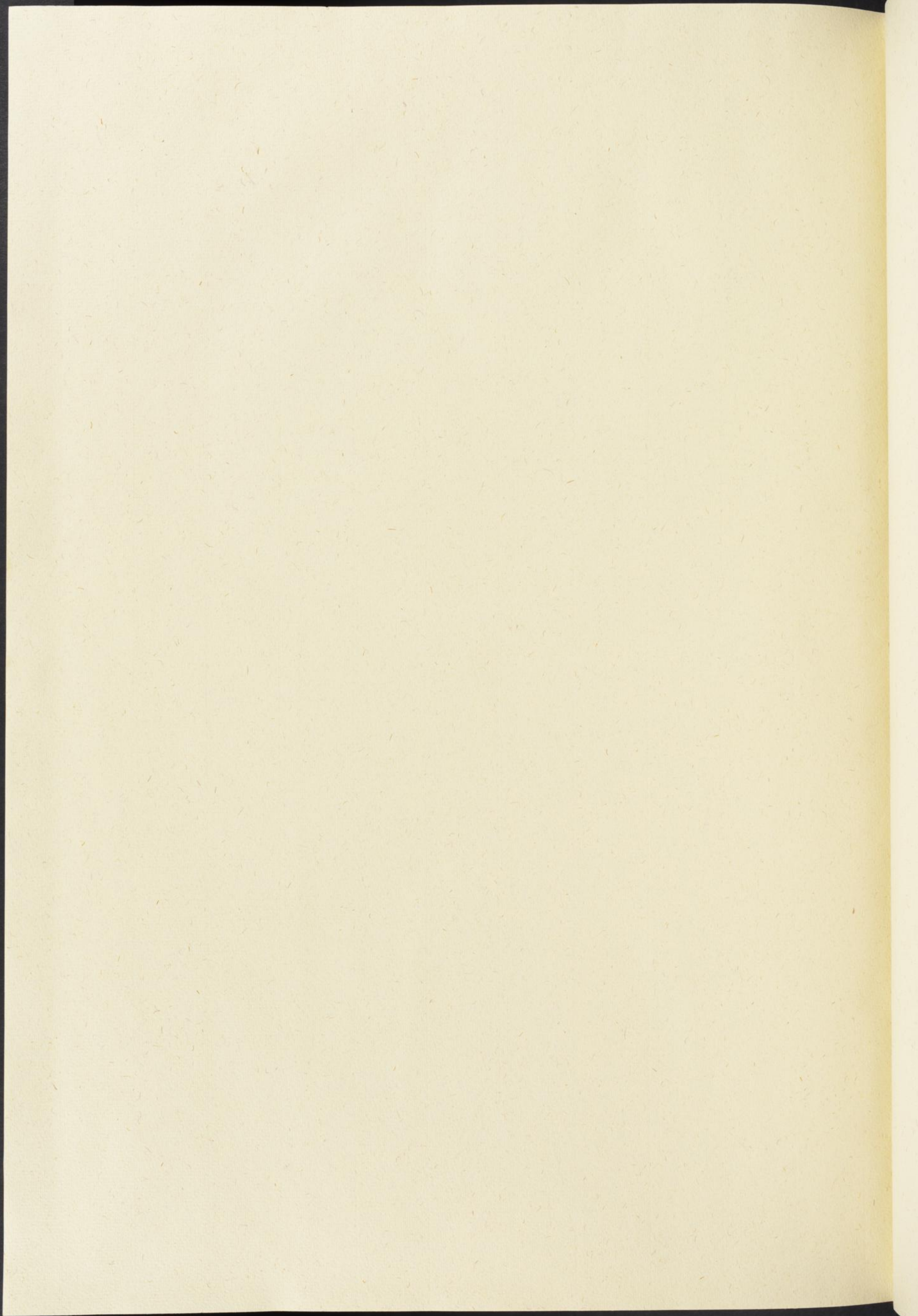
Discipulus cuiusdam senioris impugnabat a spiritu fornicationis. sed auxiliante gratia domini resistebat viriliter. Senior videns eum sic laborantem dixit ei. Si vis o fili de peccator dominum ut auferat a te istam impugnationem. Ille vero respondit. Et si laborem sustineo. sentio tamen fructum. quia per occasionem huius & amplius ieiuno. & in vigiliis & in orationibus plura tolero. Verumtamen oras deum ut mihi det virtutem quatinus possim sustinere & certare legitime. **D**icebat quidam senex. nisi pastor vela. ret oculos aialis ad molas circumuectis. auertet se animal & comederet labores suos. Ita & nos velam accipimus. sed dispensatione dei ne videamur bona. & beatificantes nos perdamus mercedem nostram. sordide cogitationes velamen sunt modici ipsius boni operis. **Q**uidam senex dixit. permittit dominus laborare suos. ut rememorentur tribulationum labores. Unde semetipsos custodiunt. timentes ne tantos labores amittant. Nam & filios israel per desertum. xl. annis circumduxit. ut rememoratis tribulationibus non redirent retrorsum. **O**rosius dixit. fragmen crude tegule in fundamento non durat. coctus durat ut lapis. sic temptationum igne coctus. **S**yrus. si cogitationes fornicationis non habes. operationes habes. Qui enim cogitatione aduersus peccatum non pugnat neque contradicit. corporaliter peccat. Qui enim corporaliter peccat. cogitationum molestias non habet. **A**gathon ait. Non est peior passio quam fiducia. **C.**
De remedijs vera impetum prave cogitationis.
Frater quidam dixit seni. Quid faciam. quia occidit me cogitatio sordida. Dixit ei senex. mulier quando vult puerum suum ablatum supungit amarum vberibus suis. & cum ex consuetudine voluerit puer sugere. sentiens amaritudinem fugit. Tu ergo mitte in cogitatione tua. cogitationes amaras mortis & tormentorum. que preparata sunt peccatoribus in futuro. **A**bbas zenon cum post laborem resideret iuxta cucumerarium. dicebat ei animus. Tolle tibi unum cucumerem & manduca. Tunc surgens stetit. v. diebus in cauma. & defricans seipsum in sole. dicebatque ei animus suus non se posse portare tormentum. Tunc respondit intra se. Si tormenta ferre non potes. non rapias que manduces. **D**ixit quidam senex. Sicut venenata aialia fortiores herbe uel pigmenta expellunt. ita cogitationes sordidas oratio cum ieiunio repellit. **Q**uidam frater requisivit senem dicens. Si quis michi debet paucos nummos repeta eos. Cui senex ait. Ego in hac causa nunquam impugnatus sum. Scandalizatus ipse venit ad alterum senem & dixit ei. Super naturam humanam locutus est. Dixit ei ille. non simpliciter tibi dixit o homo dei. Vade ut dicat tibi virtutem verbi. Reuersus est ad senem & dixit. Rogo te explana michi quemadmodum non es impugnatus. Dixit ei senex. ex quo factus sum monachus non sum satiat. neque pane. neque aqua. neque somno. & horum omnium cogitatio. non me permittit habere pugnam quam tu dixisti. **A**bbas permen dixit. In nullo sic gaudet inimicus. quomodo in illo qui non vult cogitationes suas manifestare. **D**ixit abbas euagrius. mentem errantem & nutantem solidat lectio. vigilie. & oratio. **C**oncupiscentiam voriferentem mactat esurientia. labor. & sollicitudo. Iracundiam autem reprimunt psalmodia. & longanimitas. & misericordia. **Q**uidam venit ad eundem abbatem & dixit ei. Multe cogitationes veniunt in animam meam & periclitor in eis. Et eiecit eum senex sub aere nudo. & dixit ei. Expede sinum tuum & apprehende ventum.

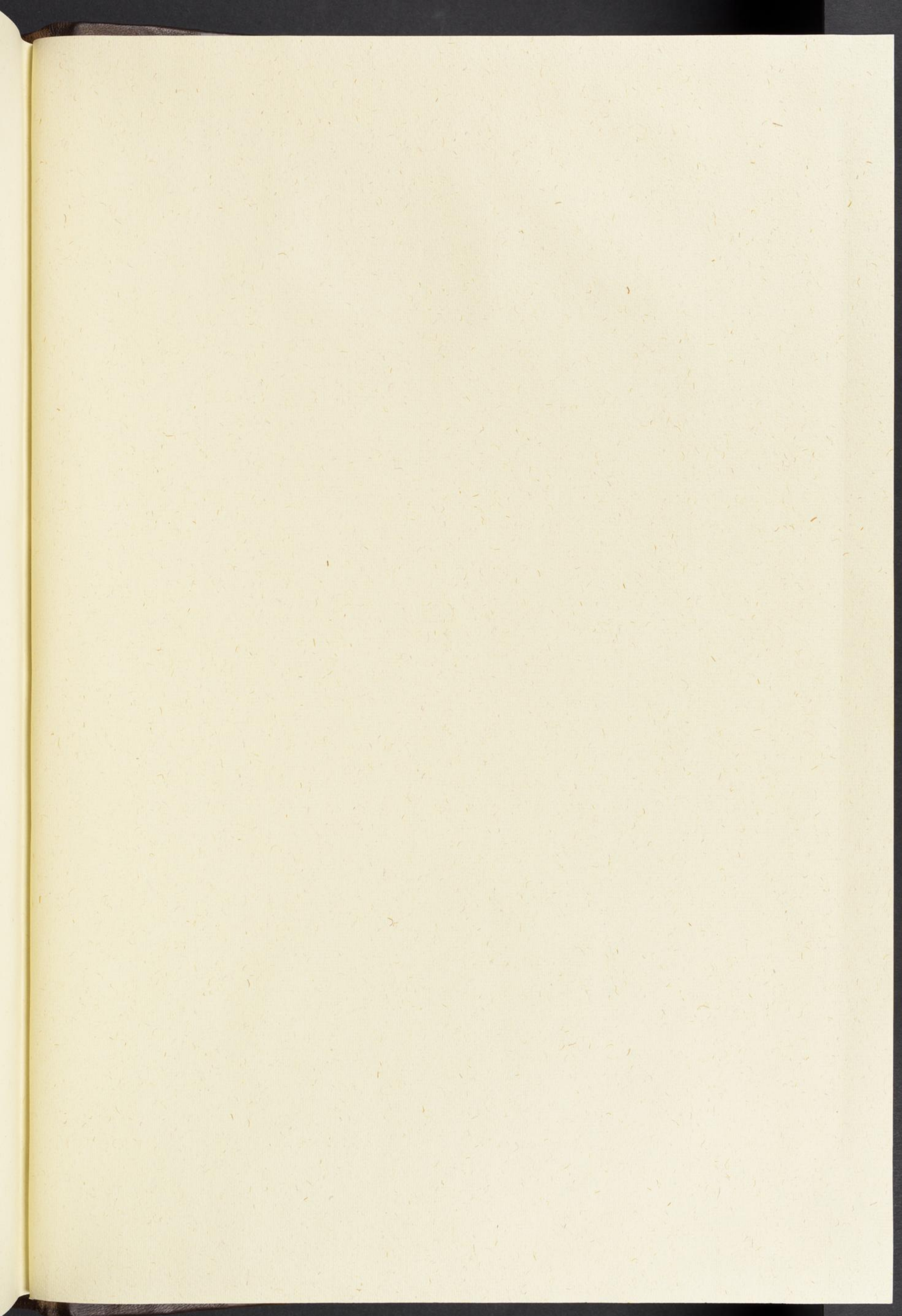
tum. At ille respondit. Non possum hoc facere. & dixit senex. Nec cogitationes prohibere potes ne introeant. sed tuum est resistere eis. Sicut dixit. Da passionibus tuis suum pignus & discedunt a te. Sunt enim in te vicia earum. Idem ait pastor ad amon. Non porrigas manus tuas cogitationibus malis. & otiose erunt. sicut securis & gladius sine feriente non ferit. Idem ad ysaac. Capsa plena vestibus si dimissa fuerit longo tempore. putrescent in ea vestes. Ita & cogitationes nostre si non fecerimus eas corporaliter. Idem ad ioseph. Serpens si longo tempore claudit in vase. moritur. sic & cogitationes claudunt.

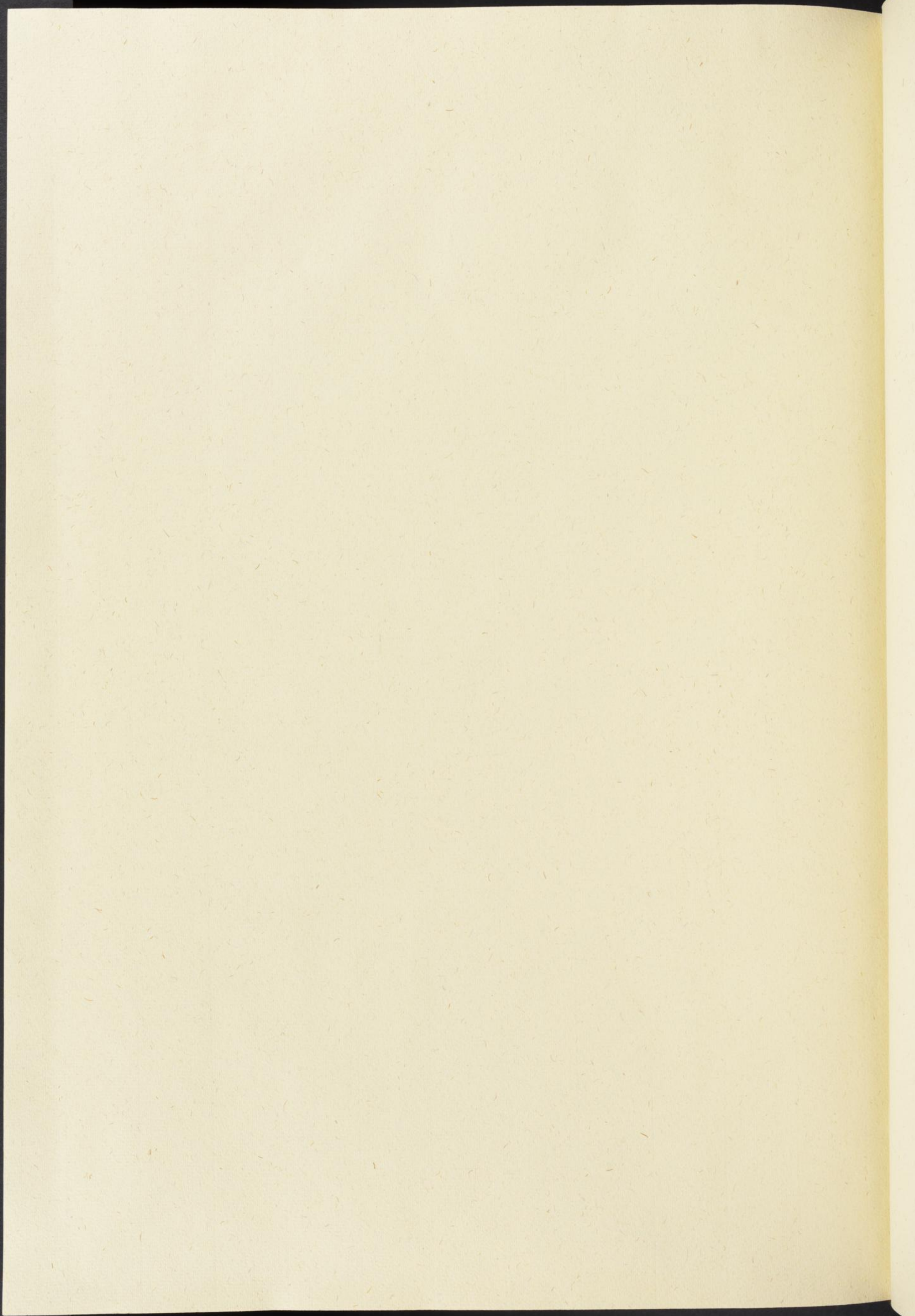
Explicit secunda pars speculi historialis vincetij.

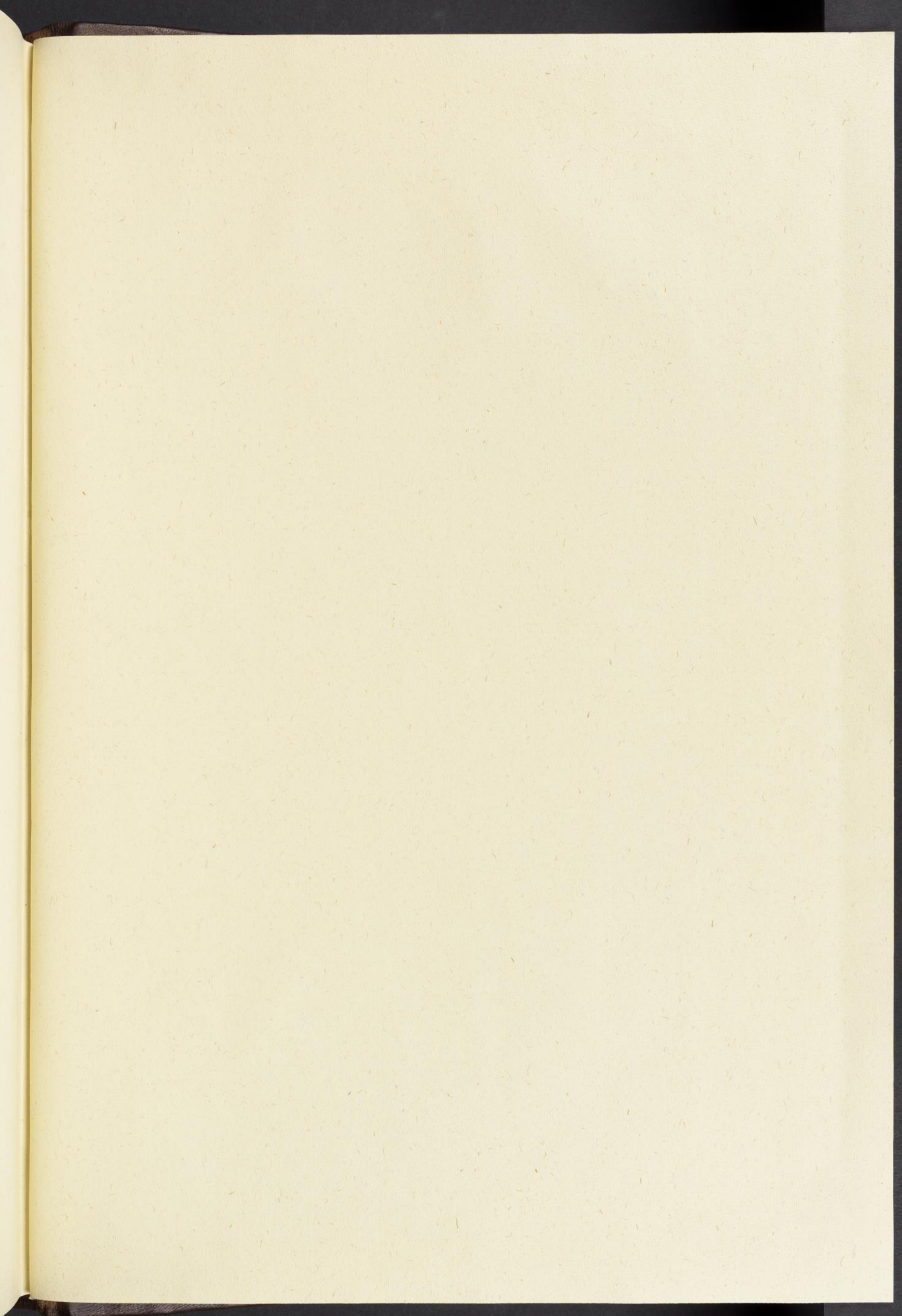

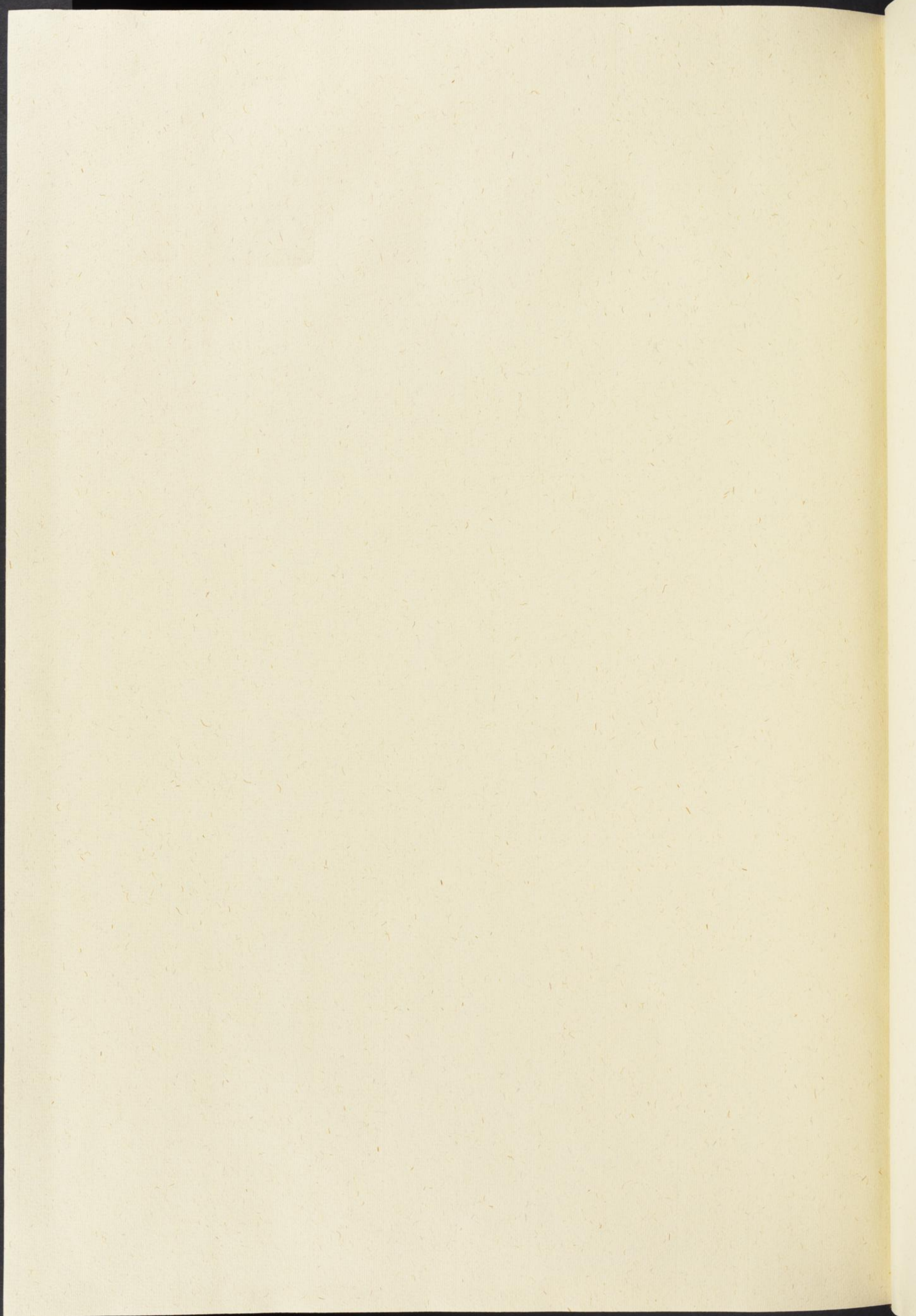

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY
130 St. George Street
Toronto, Ontario
M5S 1A5

alij et ex discipulis eius duo.

Et r.

Actio scilicet euangelii que
modo in auribus nostris lecta est fratres
hominum. questione animi pul-
sat: sed pulsatione sua vi-
discretionis indicat. Quia et
cum potest cur petrus qui pis-
cator fuit: post conuer-
sionem ad piscationem redit.
Et cum uitas dicat. nemo mit-
tes manum suam in aratrum. et
respiciens retro aptus est reg-
no dei: cur reperit quod derel-
quit? Si uitas discretionis in-
spiciat acuis uideat: quia num-
quam negotium quod ante conuersio-
nem peccati exitit: hoc etiam per
conuersionem repetere culpa non fu-
it. Nam piscatorem petrum: ma-
thiam uero theloncarum scimus.

ostendit conuersionem

suam petrus ad pesca-
tionem rediit: matthias uero ad
thelonei negotium non re-
dit: quia et aliud est uictum per
piscationem querere. aliud thelo-
nei lucris pecunias augere.
Sunt etiam plerumque negotia:
quae sine peccatis exhiberi aut uiri
aut ullatenus possunt. Que ergo

ad primum implicat: ad hoc uenit
ut post conuersionem animi
non recedat. Quia etiam potest. cur
discipulis in mari laborantibus
post resurrectionem suam dominus illis
restitit: quod ante resurrectionem
suam coram discipulis suis in ma-
ris fluctibus ambulauit? Cuius
rei ratio festine cognoscatur: si
ipsa que tunc iterat causa perscrutetur.
Quid est mare. nisi primum secundum
signat: quod se causarum tumultibus
et uindictis uite corruptibilis
illidit? Quid per soliditatem lico-
ris? nisi illa perpetuitas que
etiam figuratur? Quia igitur disci-
puli adhuc fluctibus mortalitatis
uite iterant: in mari laborabant.

uia autem redempti

torum uero iam corruptionem
carnis excesserat: post resurrex-
tionem suam in litore stabat.
ac si ipsum resurrectionis sue
mysterium. rebus discipulis loquens
ret dicens. Jam uobis in mari non
appareo: quia uobis scilicet in tur-
bationis fluctibus non sum. Hinc
est quod alio in loco post resurrex-
tionem suam eisdem discipulis dicit.
Hec sunt uerba que locutus sum ad
uos: cum ad esse uobis. neque

eū cū ipsis nō erat. q̄b; p̄s
 corpali' appebat: sed tamē
 iā se esse cū ipsis denegabat.
 a quorū mortali corpe carni'
 imōritate distabat. Q̄d il
 lic cū ipsis positus fatet nō
 ē se cū ipsis: hoc q̄q; hic situ
 corpis idicat: cū adhuc na
 uigantib;. esse se iā in litore de
 monstrabat. sc̄a ē ergo disc̄
 piscationis magna difficul
 tas: ut ingro ueniēte fiet a
 miratiois magna sublimitas.
 H illo tpe:

Maria stabat ad monu
 mētū foris plorās. Et ē.

aria mag

dalene. q̄ fuerat i ciuita

te peccatrix. amādo ueritate
 lacrimis lauit maculas criminis.
 i uox uirtutis implet qua dicit:
 dimissa st ei p̄ca multa: qm̄
 dilexit uirtū. Que cū p̄s fr
 gida peccādo remāserat: post
 modū amādo fortit ardebat.
 Nā postq̄ uenit ad mōumen
 tū. ibiq; corpus dñi cū nō i
 uenit: sublatū credidit

Liber fratru S̄c̄e Crucis. Couēt?
 Maricpacis. J̄se Rygenbergh

at: sed talē se eis exhibuit in
corpe. q̄lis apd̄ illos erat in
mente. p̄bandi aut̄ erāt. si
hi q̄ eī. et si uedū ut deū di
ligerēt: saltē ut pegrinū a
mare potuisset. S; q̄a esse ex
tranei a caritate nō poterāt
hi cū quib; veritas gradie
bat: cū ad hospiciū q̄si pe
grinū vocāt. Curāt diam
vocāt? cū illic sc̄ptū sit. et co
egerūt illū. Ex quo uimirū
ex̄plo colligit: q̄a pegrini
ad hospiciū nō solum iuitā
di sūt. sed etiā trahendi.

cusā ponūt. abos
offerūt: et eū quē in
sc̄pture sacre expositione nō
agnouerāt: ī panis fractio
ne cognosūt. Audiendo ḡ
p̄cepta dei illiūati nō sūt. fa
ciendo illiūati sūt: q̄a sc̄p
tū est. Nō auditores legis
iusti sūt apud deū: sed fac
tores legis iustificabūt. Et
q̄s ergo uult audita intelli
gē: festinet ea que iā itellige
potuit ope īplere. Ecce dūs
nō est ignitus cū loq̄tur: et
dignus ē ignota dū pascat.
Hospitalitatē ergo fr̄es knū

diligite: caritatis opa ama
te. Hic etenū p̄ paulū dicit.
Caritas fraternitatis inuicē
at iuob: et hospitalitatem
nolite obliuisci.

In illo t: Stetit
ih̄s ī medio discipulorū suorū:
et dixit eis. Pax uobis. Et r̄.
lonā

resurrectionis sue pau
discipulis. et p̄ īremēta t̄pis.
dūs et redēptor n̄r ostēdit: q̄
uimirū tāta erat uirtus uia
culi. ut h̄c repēte totā cape
fragilia mortaliū pectora
nō possēt. Cōsulēs igit̄ ībe
allitati q̄renāū p̄mo ueni
ētib; ad moūmentū. et femi
nis suo amore feruētib; ī vi
ris. reuolutū lapidē. ī abla
to suo corpe lintheanūa q̄
b; īuolutū erat sola posita
mōstrauit: deīde curiosius ī
q̄rentib; fem̄is. et de eo qd̄ ī
uenerāt mēte ostēdatis. an
gelorū visio; oūdit. q̄ illū re
surrexisse. certa māifestatio
ne patefacerēt: ac sic p̄aurē
te fama patrate resurrectionis
tandē ip̄e dūs iūtū et rex
gl̄e aparēs. q̄nta potencia

mortē quā ad herā gustave
rat deuocisset. aperuit.

uātiū at ex euāgelice
lectiois serie iuueniunt:
quāquē ipā qua resurrexit die
visus ē hoībz. primo marie
magdalene ad mōumentū:
quādo ei desiderāti pedes eius
aperit: dictū est: noli me tā
gere. nōdū eū ascendi ad
patrē meū. Deinde apparuit
duabz a monumēto cernē
bz. nūciare discipul' que ab
angelis de pfecta eius resurre
xione dicitur: de quibz scriptū ē.
quā surrexerūt et tenuerūt pedes
eius. et adorauerūt eū. Apparu
it et eā ipso die ad uespascēte
duobz ciuitatibz: i castellū emaus:
qui eū ad hospitium uocantes
ipāuis fractioē ignouerūt.
aperuit et petro. Quid et si euā
gelista quādo uel ubi factū sit
nūme designent: quā tamē
factū est nō taceat: scribēs. qd
p̄fati duo discipuli. cognito
duo in emaus. statim cū re
disset iherlm. iuenerūt gre
gato et uiderūt. et eos q̄ cū ip
sis erāt dicētes. quā surrexit
dūs uere: et aperuit symōi.

ante sibi uigil.

Et ipi narrabāt q̄ ges
ta erāt iherlm: et quomō igno
uerūt eū in fractioē p̄is Sta
tiq̄ anectit quāta eius appa
ruiō: de qua modo dicit euāgel
istū legit et audiui: ita iā
piēs. Dū herāt loquūt: sta
tit ihs i medio eor. et dixit eis.
Pax uob. Ego sū: nolite ti
me. Vbi primo uondū. et dili
gēte mēore mēandū est:
qd de se loquūt: discipulis
dūs stare i medio. et p̄sentiā
sue uisiois reuelare dignat'
ē. Hoc est eū: qd fidelibz cū
tis sibi p̄misit dicēs. Vbi
sūt duo uel tres congregati in
noīe meo: ibi sū i medio eor.
ad confirmāda uāq; fidei uer
ditantiā: qd sēp agit p̄uicia
dine pietatis: aliquā etiā p̄n
na uoluit corp̄alis ostendē
uisionis.

In illo t: manifestauit
se iter ihs discipulis ad ma
re tyberiadis: manifestauit
autē sic. Erāt sū symō petr'
et thomas q̄ dicit didim'. et
nathanael qui erat a cha
na galylee. et filius zebedi. et

[idest in duplo in eadem editione]

Copinger 6245

~~1745~~ Ex. Vol. 11.
Zuercher

Et postquam in Libris suis sunt
Exemplis deo Inq. Ang. sunt sunt
Legimus deo Inq. Ang. sunt sunt

R
22/2 94

Fragment of text from the adjacent page, showing some Latin characters such as "ad ma", "io per", and "ra ma".

Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, appearing as ghostly impressions of handwriting or printed text.

